

CVIČKOVA TRAVMA

Forex Commerce d.o.o.
Smrečnikova ulica 19
8000 Novo mesto

MARJAN ŠMALC s.p.
041/671-461, fax: 07/33-25-968
PROVA e-mail: marjan.smalc@siol.net
VARNOST PRI DELU - POZARNA VARNOST

ARHITEKTON d.o.o.
Novi trg 9, 8000 Novo mesto
tel.: 07 33 71 520
fax: 07 33 71 521
gsm: 041 671 338
projektiranje
inženiring

Aurora hobby & art
Breg 1, Novo mesto
tel.: 07 33 23 055
AURORA
HOBI & ART

AVTOHIŠA ADRIA
Avtohiša Adria Plus
Podbevškova 13, Novo mesto

Avtohiša Berus
Podbevškova 1, Novo mesto
Servisno prodajni center
vozil Volkswagen in Audi
07 371 98 00

AVTOŠOLA RIBA
Ulica stare pravde 15
Novi trg 11, Novo mesto
tel: 07 / 33 26 722
m-tel: 041 671 480

Branko Tratar s.p.
projektiranje,
posl. posredovanje, nadzor
Ul. talcev 2, Novo mesto
tel.: 07 33 80 900
PROJEKT biro

Konvikt
REKLAMNA AGENCIJA

Moba
Izdelava posteljnih vložkov Latoflex
Stopiče

GOZDNO GOSPODARSTVO NOVO MESTO d.d.
Gubičeva 15, 8000 Novo mesto
Telefon: h.c. 07/33 21 065

RENAULT
TIMI d.o.o. Novo mesto
Smolenja vas 10 a, Novo mesto
Tel: 07/3374-200, fax: 3374-202
• POOBLAŠČENI SERVIS VOZIL RENAULT
• AVTOELEKTRIKA • VULKANIZERSTVO

MALKOM
Ljubljanska 1, Novo mesto
tel.: 39 31 470

park
IZVIR
IMATE OSTEOPOROZO?
Šmarješka cesta 18, Novo mesto
tel: 07 - 33 25 840, gsm: 031 - 247 044
izvir@uni-nm.si

boplast
PYO-ALU-LEI OKNA IN VRATA ZA VRI DOM
Kriha 57, 8000 Novo mesto / t: 07 3371370, f: 07 3371371

DARO BIRO
razpisovalne in
izpodbavne storitve
cizlani in načrti
gradbenih instalacij
Kozalija Judež s.p.
Velika Cikava 12B
8000 Novo mesto
tel./faks: 07/33 72 930, mobilni: 031 293 661
delovni čas: od pon. do pet. od 8. do 15. ure
e-mail: daro.biro@siol.net
GSM: 041 641 133

ELICA KRIŽ s.p.
Pripisivanje upravne in gradbene dokumentacije
Ljubljanska cesta 4, 8000 Novo mesto
e-mail: elica@svol.net
+386 7 330 48 91
+386 40 459 677

Gradbeno projektiranje in inženiring d.o.o. GPI
Ljubljanska cesta 26, Novo mesto
tel.: 07 33 77 630, www.gpi.si

INFOTEHNA
Glavni trg 20, Novo mesto
tel.: 07 39 30 600

MONTAŽA IN POPRAVILO VODOVODNIH INŠTALACIJ
Jernej Jakše s.p.
Bršljin 32, Novo mesto
gsm: 041 650 700

LSBc lesbo.mizarstvo@volja.net
Jože Bogovič, s.p.
Izdelava masivnih postelj in posteljnih vložkov
tel: 07/33 46 586, gsm: 041 385 670, fax: 07/33 46 587

AKZO NOBEL
AICO Novo mesto d.o.o.
Podbevškova ulica 32
OBRTNA CONA CIKAVA
Tel.: 07/ 33 80 610, fax: 07/ 33 80 611
aico.doo@siol.net • www.aico-nm.si

stia info@stia.si
d.o.o. Novo mesto
tel.: 07 39 34 780 • fax: 07 39 34 789

atmosferacaffè

fine cars® d.o.o.
Prodaja vozil
Bajčeva 6, Novo mesto
Tel./fax: 07 33 80 860

MASAŽNIŠALON
Grabič David s.p.
Telefon: 051 325 270 / Kandjiška cesta 34
e-pošta: masazni.salon@siol.net
www.masazni-salon.si

www.Luminus.si

VIDENTIC
ESTETIKA V ZOBNI TEHNIKI
VIDENTIC d.o.o. 041/ 572 497

MAJCEN
Novo mesto
Tel: 07 33 22 193, Fax: 07 33 70 601

ORIKS
VODENJE POSLOVNIH KNJIG ZA PODJETJA IN
SAMOSTOJNE PODJETNIKE TER POMOČ
OD USTANOVITVE DO REGISTRACIJE PODJETJA
Mira Lalič
Danila Bučarja 22 tel.: 07 / 33 73 380, 33 73 381
8000 Novo mesto fax: 07 / 33 73 382
GSM: 041 / 682 - 470
UPOŠTEVAMO KARTICO OBRTNIK OBRTNIKU!
Podružnica Žužemberk tel.: 07 / 36 91 960

tilia
zavarovalnica tilia d.d.
novo mesto

Zavod za zdravstveno varstvo Novo mesto
Mej vrti 5, 8000 Novo mesto
Tel.: (07) 39 34 100
Faks: (07) 39 34 101
Splet: www.zzv-nm.si
E-pošta: info@zzv-nm.si

triglav

Nova KBM d.d.
Nova Kreditna banka Maribor
Podružnica Novo mesto, Novi trg 7, Novo mesto

NLB

park
Parkovi naročniški oglasi - najugodnejša promocija za vaše podjetje!
Zahtevajte ponudbo: park@park-on.net, 07 393 08 12.

SILVER
Novi trg 1, Novo mesto
BTC Ljubljanska 27, Novo mesto

Novi Medij
Glavni trg 14
8000 Novo mesto
E-mail: novi.medij@siol.net

ib Investbiro
Ulica Mirana Jarca 33, Novo mesto
07 332 81 97

Pleskarstvo Tomazin d.o.o.
Gorenja vas 9a
8220 Šmarješke Toplice
GSM: 041 619 625

ToMaS
PRODAJA IN SERVISIRANJE RAČUNALNIŠKE OPREME
PRODAJALNA LOČNA, Seidlova 48
Tel.: 07/30 20 190 • www.tomas.si

YURENA

Glavni trg 11, Novo mesto šola tujih jezikov

ANG. NEM. ITA. ŠPA. FRA. RUS. POR. SLO. za tujce

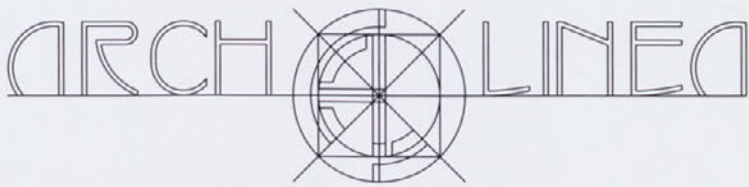
Intenzivni tečaji doma in v tujini (Anglija in Avstrija)

07 33 72 100

www.yurena.si

07 33 72 102

e-mail: yurena@siol.net

projektiranje, načrtovanje, oprema, design
Ljubljanska cesta 26, Novo mesto
tel. 07 30-79-811, 041 671-321

KAVKA PUB

Ljubljanska c.26, Novo mesto

Dobra kava in dobro vzdušje.

TOTAL NA ZAŠČITA ...

DOBRODOŠLI NA NAŠI
NOVI LOKACIJI
NA SEIDLOVI 28
V NOVEM MESTU!

Pokličite nas na 07 3375 375!

... OD GLAVE ...
... DO PETE!

Bar Boter

Nov lokal na stari lokaciji

- ob petkih in sobotah glasba v živo
- večeri ob svečah in baklah
- jutranja kava
- prijetno urejena terasa ob Krki
- urejeno parkirišče
- brezplačna uporaba interneta
- igrišče za najmlajše

Iščemo pomoč v strezbi.
Vsi zainteresirani
pokličite na
GSM: 040/625-585

BAR BOTER
Novo mesto

naprejnazaj
društvo za spodbujanje družabnega življenja

KRES

na Marofu

v soboto, 23. junija 2007, ob 20. uri

gostje večera:

rock zasedba **ŠANK POLITKARJI**

rock zasedba **SHIBA GRUND** (feat. Jaka Berger)

dub zasedba **DUB VILLA**

plesna skupina **Kresnice**

kres prižiga Borut Križ

otroci, vabljeni na taborniške delavnice ob 18h
(gumitvist turnir, izdelovanje vetrnic in visečih mrež, A-janje,

vrtljak) in na fotoorienting (odhod ob 16h izpred KCJT)

za hrano, pijačo in palačinke poskrbljeno!

tudi v primeru dežja!

medijski pokrovitelji:

priredivatelj:

foto: Boštjan Pucelj | oblikovanje: Tadeja Jaberčič.com

Kam ob koncu šole 22.6.2007?

Kolektive

Koncertni del: Športni park Loka

Ob 19.00h

Liquif • Blindfold • Elektrošok
Noisebreak • BHC • Versus
Carpe Diem

Vstopnine ni!

Popoldanski del:
Ob 14.00h

- Dijaška arena
- skate contest
- bodypainting
- grafitiranje
- frizerski kotiček
- animacija
- nogomet na mivki

DJA

agencija servis

ŠTUDENSKI SERVIS
www.mservis.si

park

Privoščite si poletje!
NLB Osebni kredit

VEM ŽAKAJ.

Zelo ugodne obrestne mere
in darilo do 29. junija 2007*!

NLB Skupina

www.osebnikredit.si

NLB d.d., Trg republike 2, 1000 Ljubljana

* Ob najemu NLB Osebnega kredita v znesku nad 5.000 EUR in hkratni sklenitvi katerega koli NLB Postopnega varčevanja, vam v času akcije podarimo darilo. Ponudba velja le za NLB Osebnne kredite in izključuje BankKredit, kredite iz povezanih poslov, NLB Študentski kredit, NLB Kredit na osnovi varčevanja mladih, NLB Kredit za študij in NLB AvtoKredit.

Šolski center Novo mesto
Višja strokovna šola
Segova ulica 112, 8000 Novo mesto

Višješolski strokovni programi

v študijskem letu 2007/2008

**študijska središča
za študij na daljavo:**

Ljubljana, Koper
Idrija, Ajdovščina,
Trbovlje, Postojna

**dodatne
informacije:**

tel: 07 / 39 32 182
fax: 07 / 39 32 184
www.vss-nm.com
vss.nm@guest.arnes.si

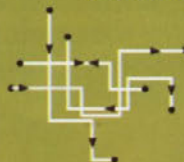
strojništvo

STROJNIŠTVO (inženir / inženirka)

90 vpisnih mest za **redno** izobraževanje
140 vpisnih mest za **izredno** izobraževanje,
od tega
60 vpisnih mest za študij na daljavo

komunala

KOMUNALA (inženir / inženirka)

80 vpisnih mest za **redno** izobraževanje
90 vpisnih mest za **izredno** izobraževanje,
od tega
20 vpisnih mest za študij na daljavo

elektronika

ELEKTRONIKA (inženir / inženirka)

70 vpisnih mest za **izredno** izobraževanje,
od tega
20 vpisnih mest za študij na daljavo

promet

PROMET (tehnolog / tehnologinja)

70 vpisnih mest za **izredno** izobraževanje,
od tega
20 vpisnih mest za študij na daljavo

www.vss-nm.com

Majhna stvar za župana, velika zloraba za občana

Uroš Lubej

Zase nikakor ne morem reči, da spoštujem novo prometno ureditev v mestnem jedru. V svoj zagovor lahko povem, da ko se pripeljem na Rozmanovo ulico ali Glavni trg, tam velikokrat ni parkirnega mesta, da večurno vsakodnevno parkiranje le ni tako poceni in kar je še takih velikih izgovorov malega človeka. Skratka, že nič kolikokrat sem brez plačila parkiral na javnih parkirnih površinah, kjer se po občinskem odloku mora plačevati parkirna. Še večkrat sem svoj avto nelegalno za več ur postavil na mestih, kjer je brezplačno bivanje dovoljeno le za 30 minut. In, kar je najhuje, še nekajkrat sem užival gostoljubje na površinah, kjer parkiranje sploh ni dovoljeno. Ob vsaki taki uspešni akciji sem seveda bolj ali manj nezavedno občutil zadovoljstvo kekca, ki mu uspe nategniti veliko močnejšega sovražnika. Pa vendar, ko potegnem črto, je bilanca mojega tovrstnega poslovanja bolj klavna: iz mojega bančnega računa je na podlagi uspešnih akcij občinskih redarjev izginilo nekaj petdeset ali sto evrov, ki so napolnili občinski proračun.

Storil sem prekršek in plačal kazen. Čeprav kršim predpise, lahko rečem, da spoštujem pravni red: kazni navsezadnje plačam, odločbe o prekršku spoštujem in upoštevam. V celoti sprejemam materialno odgovornost za dokazano nepravilna dejanja. No, ja, kaj mi pa drugega preostane?

A Mestna občina Novo mesto, natančneje nekateri njeni funkcionarji in nekateri uslužbenci, pravnega reda, vsaj zdi se tako, ne spoštujejo. Kot odkrivamo v tokratnem Parku – in tega ne odkrivamo samo mi, to vidijo občanke in občani sami –, nekateri občinski funkcionarji in uslužbenci (z očitno tihim ali zaukazanim pristankom občinskega inšpektorja) v mestnem jedru parkirajo tako, kot se jim zdi in mimo odlokov, ki jih je sprejel občinski svet, oziroma pravilnikov, ki jih je izdala občinska uprava. Župan parkira brez kakršne koli dovolilnice, kjer koli pač najde prazno mesto. Po drugi strani je mestna občina nekaterim svojim uslužbencem očitno razdelila parkirne dovolilnice, ne da bi za to imela kakršno koli kritje v občinskih predpisih. Ali pa jih je morda – tega ne vemo, saj občina na vsa vprašanja ni odgovorila – kupila na stroške občinskega proračuna. A za razliko od državljanov kršitve niso sankcionirane.

Svojo izvršilno moč občinski funkcionarji in uslužbenci na čelu z županom očitno zlorabljajo za drobne užitke, ki so sicer, kot smo videli na mojem primeru, dokaj drag privilegij malega človeka. Le da je njihova bilanca na videz pozitivna: ni jim treba oprezati za rdečimi srajčkami, v primeru kršitve jih uniformirani »redarji« ne gledajo grdo, jim ne pilepijo rdečega obvestila, odločbe o prekršku ne dobijo, kaj šele, da bi morali odgovarjati za svoja nečedna dejanja. Selitev vrha novomeške oblasti s Seidlove v rotovž je, skratka, uspela do zadnjega detajla.

Na naša vprašanja občina ni v celoti odgovorila. Prej ali slej bomo odgovore dobili. Najverjetneje bodo občinske PR službe našle tako ali drugačno interpretacijo odlokov, ki bodo njihova dejanja prikazala v povsem legalni duši. Seveda bomo odgovore objavili, postavili pa bomo tudi nova vprašanja.

Ne glede na to: od nove ali katere koli oblasti pričakujemo, da bo reševala probleme ljudi. Med temi problemi se v Novem mestu pač prišteva tudi parkiranje v mestnem jedru in promet na sploh. Kdor želi parkirati v mestnem jedru ali kdor se ob določenih urah vozi v mestne vpadnice, na lastni koži občuti, da je ta problem resen.

Toda župan in njegova uprava očitno najprej predvsem rešujeta lastne probleme, lastno parkiranje in lastni promet. S tegobami občana ne solidarizirata, ampak jih na neki način celo poglabljata, saj občinska vozila še bolj dušijo že tako prepolna parkirišča. Župan na lastni koži nikakor ne občuti problema, ki je eden resnejših za našo občino. Le težko pričakujemo, da bo v takem vzdušju oblast problem ljudi vzela tudi za svoj problem in ga začela reševati.

Kot je menil utemeljitelj moderne politične filozofije, angleški mislec Thomas Hobbes, je oblast postavljena od ljudi in za ljudi. V kolikor oblast ne izpolnjuje svojega poslanstva – ne štiti interese ljudi, ki so jo postavili, ampak skrbi za lastne –, mora prepustiti svojo moč drugemu. Pa naj se to zgodi prostovoljno ali pod pritiskom sile. V kolikor bo novomeška oblast nadaljevala taka početja, bo morala oditi, pa četudi predčasno.

K O L O F O N

regionalni mesečnik
številka 9, letnik 10, 16. junij 2007

ISSN 1408-7189
Kontakt:
Park
Glavni trg 6
8000 Novo mesto

tel: 07 393 08 12 / m-tel: 031 626 326
e-mail: park@park-on.net
spletna stran: www.park-on.net
gospodar spletne strani: Marko Dvornik

Naročila, distribucija: 07 393 08 12

Trženje:
07/ 393 08 12
07/ 393 08 00
park@park-on.net

odgovorni urednik: Uroš Lubej

uredništvo: Rasto Božič, Marjan Dovič, Nejc Gazvoda,
Sandra Hrovat, Iztok Kovačič, Aleksej Metelko, Borut
Peterlin, Boštjan Pucej, Mitja Sadek, Gregor Sečen, Mitja
Simič, Damir Skenderović, Barica Smole, Damijan Šinigoj,
Jure Švent, Marko Vide

urednik rubrike Fotopub: Boštjan Pucej
naslovnica: Kreator*
lektorica: Nina Stampohar
tajnik uredništva: Boštjan Volk

prelom: Grafika Novo mesto d.o.o.
filmi: Grafika Novo mesto d.o.o.
tisk: Tiskarstvo Opara, Mali Slatnik
naklada: 1000 izvodov
ustanovitelj: Društvo novomeških študentov
izdajatelj: Založba Goga, Novo mesto
direktor: Gregor Macedoni

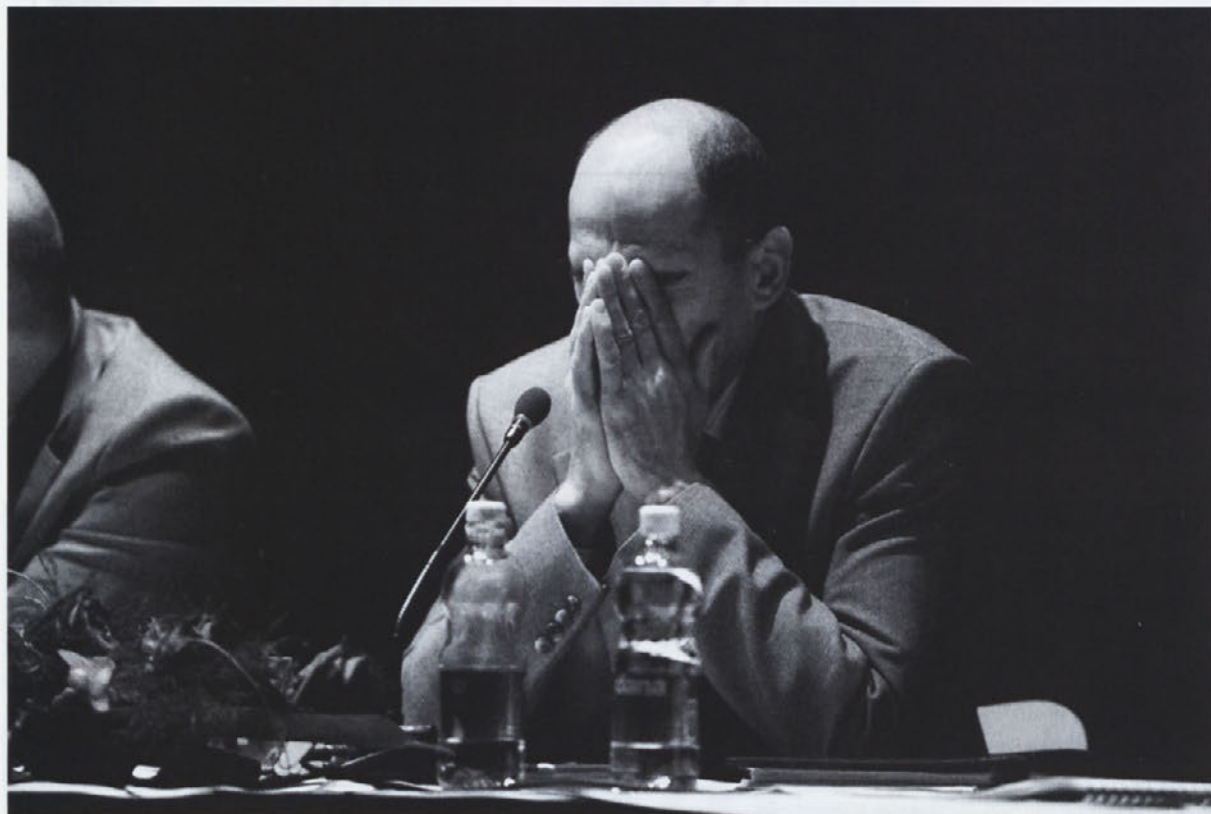
SPREHODI SE.

Naročnina se plačuje za obdobje od naročila do konca tekočega letnika (julij 2007). Prekinitelji naročila je možna s pisnim preklicem in sicer 10 dni pred koncem naročniškega obdobja (1. julij 2007). Naročniki imajo 10% popust, študentje in dijaki 20%. Naročnina za tujino znaša 35 EUR, z letalsko dostavo 40 EUR.

Parosila si poklopel
NLB Osební kredit

Somrak

Damir Skenderovič, foto Boštjan Pucelj

Gospodarstveniki in ekonomisti za te vrste paranoidno shizofrene pozicije nimajo več potrpljenja. Kompleksen svet duhov jih ne zanima več.

V tem trenutku predsedniku vlade ni lahko. Njegova priljubljenost, priljubljenost njegove stranke, priljubljenost celotne vlade strmo in nevzdržno pada. Nič ne pomaga. Niti afera vrabec, se opravičujem, sova. Še huje. Z vsako novo afero, ki jo zavestno ali nezavedno sproži veliki strateg ali kakšen minister ali kdo drug iz vlade ali morda celo kakšna komisija za nadzor ali sodelovanje, priljubljenost pade za nekaj dodatnih odstotnih točk. Poleg tega je afer vedno več, množijo se kot gobe na vrhuncu sezone, prikazujejo se kot duhovi kontinuitete, ki kot okostnjaki lezejo iz vseh možnih omar na ministrstvih in državnih službah. Večkrat se celo utelesijo v kakšnem nekdanjem ali sedanjem predsedniku republike, v kakšnih njihovih ali celo naših medijskih trobilih in, neredko ali celo čedalje pogosteje, tudi v ekonomskem sektorju. Kot da nočejo razumeti koncepta uravnoteženega slovenskega političnega prostora: vsi mi lahko različno mislimo isto ali še bolje, če bomo vsi mislili kot minister Rupel, bo možnost kakršne koli miselne in druge napake praktično izključena.

Zdi se, kot da je vizija o dolgoletnem, celo desetletnem vladanju predsednika vlade resno ogrožena. Zdi se, kot da svetilnik na vrhu Evrope ugaša, še preden se je dodobra prižgal. Kar je seveda normalno. Pa ne toliko zaradi notranjih zakonitosti vsake kolikor toliko normalne demokracije, kolikor zaradi značilnosti političnega delovanja trenutne oblasti. Političnega delovanja, ki po svoji definiciji ni nič drugega kot vojskovanje. In kot vsako vojskovanje tudi to loči notranje in zunanje sovražnike. In kot vesta prav vsak vojaški voditelj ali general, so najnevarnejši sovražniki ravno notranji sovražniki. In Slovenija jih je polna. Do vrha. In da je situacija lahko še bolj kompleksna, so slovenski notranji

sovražniki duhovi. Duhovi nekega prejšnjega sistema, torej kontinuirani duhovi. Bitja nestvarne narave, ki so seveda in več kot očitno neumrljivi. Utelesajo, razmnožujejo in reinkarnirajo se po potrebi. Popolnoma iracionalno. Danes tu, jutri tam. Največkrat po potrebi tistega, ki jih vidi, in ti, ki so trenutno na oblasti, jih že ves čas konstantno gledajo v velikem številu. Takšno vojno je nemogoče dobiti.

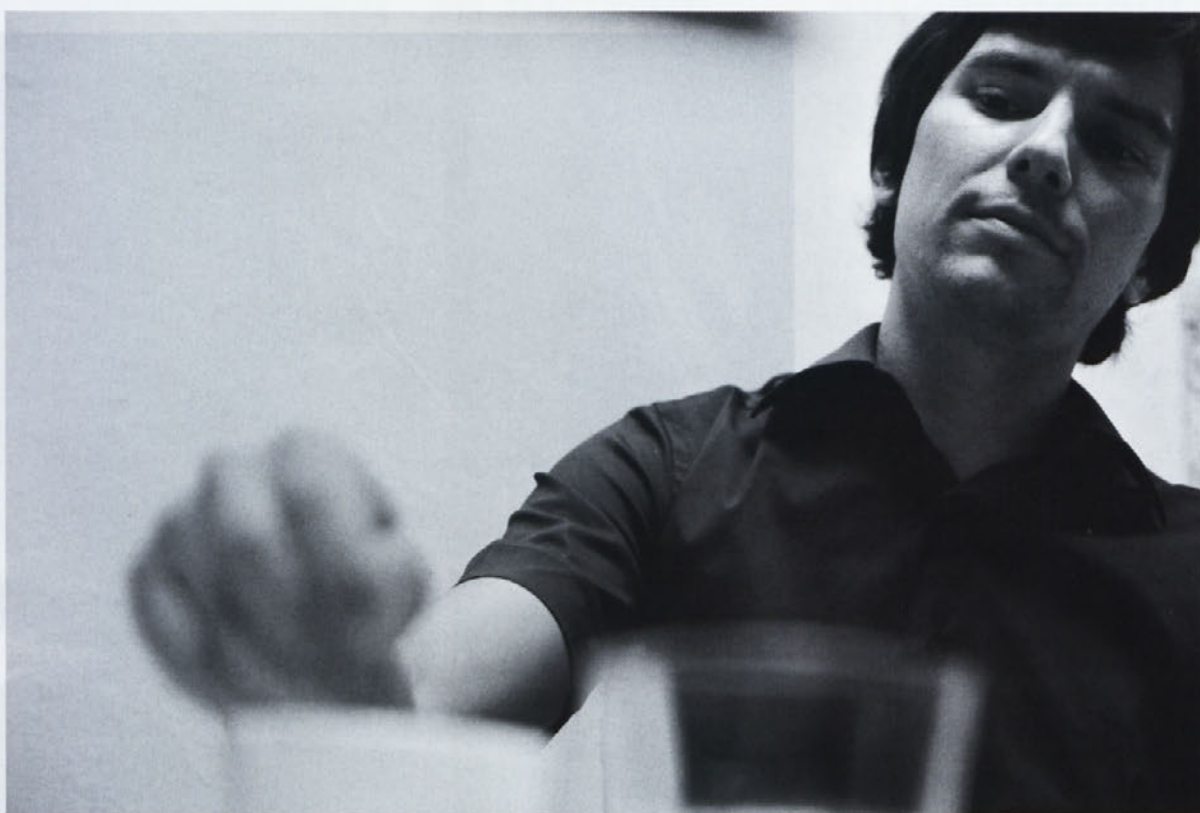
Slovenski gospodarstveniki in ekonomisti pa očitno za te vrste paranoidno shizofrene pozicije nimajo več potrpljenja. Kompleksen svet duhov predsednika vlade jih ne zanima več. Zato ga množično zapuščajo. Še slabše, prestopajo v opozicijo, v druge stranke, morebiti jih celo prevzemajo. Kar je razumljivo. Ekonomija je empirična znanost. Načeloma jih zanimajo številke, rezultati, izračuni med prihodki in odhodki, med bruto stroški in neto dobički. Zanima jih izračunljiva prihodnost s čim manjšim faktorjem tveganja. Logika kapitala je neizprosna, nenasitna in enostavna. Ne meni se za meje; strankarske, podstrankarske in nadstrankarske, jezikovne, nacionalne, kulturne in geografske. In ne meni se za ljudi, ki mislijo, da jim je vse jasno samo zato, ker so bili izvoljeni. V logiki kapitala je politika le sredstvo, ravno obratno, kot si celotno situacijo predstavljajo geniji na oblasti.

Na novomeški sceni že ves čas pogrešamo večjo politično vlogo in angažiranost gospodarsko močnih subjektov. Vse preveč je politikov, ki so bili že prevečkrat izvoljeni in ki jim je bilo že pri prvi izvolitvi vse jasno. Na obeh straneh. Če sploh lahko govorimo o dveh straneh. Včasih pogrešamo kirurško čisto logiko kapitala. Velikokrat pogrešamo kakršno koli logiko nasploh.

Ljudje, ki se jim klanja svetovna jazz scena, so preživeli teden dni tukaj ... še vedno me včasih prešine, da je to neverjetno.

Marijan Dovič, raziskovalec, glasbenik in umetniški vodja

Damir Skenderović, foto Boštjan Pucelj

Marijan Dovič je doktor literarnih znanosti. Zaposlen je kot raziskovalec na literarnem inštitutu ZRC SAZU. Poleg tega je docent za književnost na novogoriški fakulteti, umetniški vodja mednarodne glasbene delavnice in festivala Jazzinty, urednik Zbirke Goga musica, nekdanji urednik Parka in še bi lahko našteval. Je tudi človek, ki se je davnega, ne vem katerega leta, prepustil improvizaciji, dobesedno. V zasmrjenem, zapuščenem, vlažnem zaklonišču, prebivališču podgan in občasnem pribežališču ločenskih adolescentov, ki so v njem odkrivali določene »grafenauerske« elemente in aspekte življenja, je bil v trenutku navdiha sposoben s svojo violino pričarati pravljичni svet, inštalacijo, spektakel. V soju svečk, z igro senc in divjim nažiganjem po ubogem instrumentu. Slika, ki jo zlepa ne pozabiš. Ki se ti vtisne v spomin, pusti pečat, ki ga je pustil tudi mestu. Z akcijo, ne z besedami. Med drugim z orkestracijo Trdinove Kresne noči za novomeške simfonike. Izvirnega novomeškega komponiranja namreč nimamo priložnosti slišati vsak dan. Niti vsak drugi dan. Zato je poslušalstvo toliko bolj znalo ceniti krstno izvedbo domačega skladatelja za veliki orkester. O tem in pa še o nekaterih drugih novomeško »renesančnih« projektih, povezanih z likom in delom našega so-

govornika, teče beseda v tem intervjuju. Prisluhnilimo ...

Violina je »tvoj« instrument. Vendar si eden redkih slovenskih glasbenikov, ki na tem instrumentu gojijo džezovsko igranje in improvizacijski stil?

Res je, violino sem začel igrati pri šestih letih, glasba pa je bila »v družini«, oče je namreč odlični čelist in profesor glasbe. Tako sem postal še kar resen kandidat za klasičnega goslarja, a proti koncu osnovne šole sem se tej usodi uprl. Sošolci in ločenski mulci so me gladko prepričali, da violina ni primerna za taprave dečke, in začel sem igrati kitaro ...

No, k violini sem se po kratki pavzi vrnil, tokrat z bolj jasnimi ambicijami. Ko sem prvič poskusil igrati v bluegrass bendu, Županovi torti, sem ugotovil, da kot tipičen »klasičnik« nimam ritma. »Snel« sem nek hiter solo, a ga enostavno nisem mogel igrati, in zato sem si zastavil nekaj koristnih vprašanj. Resničen prelom v moji glavi pa je pomenilo srečanje z jazzom. Jazz je povsem obrnil mojo percepcijo glasbe. Od konca srednje šole so me neustavljivo pritegovale možnosti, ki jih odpira prostor jazzovske improvizacije. Skratka, začela me je zanimati živa izvedba takšne glasbe, ki nikdar ni enaka, nikdar ni povsem rutinska.

Poleg tega, da sam igraš violino v različnih zasedbah, si velikokrat tudi avtor glasbe in aranžmajev tako za pevske zборе kot tudi za posamezne izvajalce, kot je Brina ...

Moja izkušnja je, da kdor se resno ukvarja z improvizacijo, hitro prestopi nevtrino mejo avtorskega ustvarjanja. Če igraš z neko zasedbo, je potem čisto naravno, da tudi komponiraš zanjo. Veliko sem igral z Žabjak bendom, zelo izvirno in duhovito ekipo, s katero smo posneli dva albuma, s String.si Vlada Batiste, zanimivo kombinacija godalcev, ki jim ritmika in improvizacija nista tuji, in Brino Vogelnik, skupaj smo posneli res lep album Graščakinja, ki nas je svoj čas popeljal na evropske etno odre. Še več sem nastopal v raznih jazz zasedbah, tudi z velikimi mojstri, kot sta Renato Chicco ali Primož Grašič. Če delaš z jazzerji, si v prednosti, vse se da hitro dogovoriti, ni treba napisati vsake note, vsakega vezaja, vse dinamike. Čisto nekaj drugega pa je pisati glasbo za druge izvajalce, predvsem »klasične«. To počnem šele zadnjih nekaj let, pogosto po naročilu, včasih pa komponiram tudi izvirna dela, za katera želim, da jih neka zasedba izvaja. Predvsem me zanimata zborovska in orkestralna glasba in v mestu na srečo premoremo kar nekaj zelo dobrih zasedb.

Ob stoti obletnici smrti Janeza Trdine ste leta 2005 pri Založbi Goga izdali fotografsko monografijo in glasbeno zgoščenko. Borut Peterlin je naredil serijo fotografij, ti pa si napisal glasbo. Lahko poveš, kako je projekt nastajal, v kakšnem konceptu in kakšni so bili odzivi?

Zamisel se je pojavila nenadoma, ko mi je Borut pokazal prvi niz svojih fantastičnih vizij nočnih Gorjancev. V tistem času sem se profesionalno ukvarjal tudi s Trdinovimi teksti in v trenutku sem imel v glavi vse: fotografsko-literarno knjigo z dvojezičnimi bajkami in album avtorske glasbe. Slovite bajke sem hotel postaviti v nov, sodoben, četudi intimen in zato zelo pristranski umetniški kontekst. Mislim, da so se tri avtorske govornice perfektno zliile. Prepričan sem, da je to daleč najlepša zadeva, ki je doslej izšla pri Gogi, morda celo v Novem mestu. Tako knjiga kot zgoščenko sta razprodani in čakata na ponatis, Borutove fotografije so doživele velik uspeh. Pa tudi glasba, konec koncev smo z recitalom, kjer sta sodelovala pripovedovalca in moj glasbeni sekstet, imeli nekaj odmevnih živih

nastopov, nazadnje na Festivalu Bled z Lučko Počkaj in Janijem Kovačičem v vlogi naratorjev.

Letos pa si tri stavke Kresne noči iz Gorjanskih bajk priredil tudi za simfonični orkester. To verjetno ni bilo tako enostavno?

Res je, skladbe iz Gorjanskih bajk, ki so bile izvorno napisane za sekstet, sem že prirejal za druge zasedbe. Daleč najtežja je seveda orkestracija za veliki simfonični orkester in zame je predstavljala izjemen izziv. Dotlej namreč nisem pisal za več kot deset izvajalcev, pa še to so bili običajno večji glasbeniki, ki jim ni bilo treba napisati čisto vsega. Poleg tega nisem akademsko šolan komponist, formalno sem glasbeni osnovnošolec. Zato moram nekoliko natančneje razložiti, kako sem se sploh lotil komponiranja. Kdor hoče igrati jazz, mora kot pomemben del jezika osvojiti tudi harmonijo, in moj prvi resen stik s harmonijo se je dogajal v letih intenzivnega študija jazza. Harmonija je sicer ena sama, ne glede na to, v kakšni glasbi se pojavlja, in zanimali so me vsi stili, od fascinantne renesančne polifonije do eksperimentalnega

modernizma. Z nasveti mi je pomagal tudi kolega Uroš Rojko, odličen skladatelj in akademski profesor. Uroš je sicer modernist, njegova govorica je hermetična in čisto drugačna od moje, ki je pravzaprav pop v postmodernem smislu, toda konzultacije z njim so me utrdile v določenih konceptih, do katerih sem se dokopal. Za simfonično delo pa rabiš tudi zelo specifična znanja orkestracije. Kot godalec znam pisati za godalno sekcijo, tudi tolkala mi še gredo, o pihalih in trobilih pa res nimam pojma. Poleg tega je orkester treba obvladovati kot en sam velikanski instrument, četudi v njem igra prek sto posameznikov. Tu ni bilo kaj, vzel sem Pistonov učbenik za orkestracijo, ga nekajkrat temeljito preštudiral in se lotil pisanja.

Novo mesto nima ravno veliko skladateljev, kljub temu je šla zgodba s simfonični - vsaj meni se zdi tako - relativno neopazno mimo medijske pozornosti ...

V Novem mestu krstne izvedbe domačega skladatelja za veliki orkester ne slišimo vsak dan, tudi ne vsako leto. Če sem natančnejši, pri svojih 32 letih tega sploh ne

pomnim. Tu moram najprej reči, da imamo Novomeščani srečo, da je v mestu tak orkester, in ponosen sem, da sem tudi sam igral v njem v letih, ko ga je dirigent Zdravko Hribar ustvarjal tako rekoč iz nič. Če ne bi bilo tega orkestra, bi bilo »klasično« glasbeno življenje v mestu revno. Mislim, da so njegov pomen meščani vendarle opazili, vsaj odzivi na koncerte tako kažejo. Druga stvar pa so lokalni avtorji. Sploh jih ni bilo, ni bilo pa tudi nikogar, ki bi jih lahko opazil, saj do nedavnega nismo poznali glasbene kritike. Novinarji, ki pokrivajo kulturo v medijih, večinoma niso glasbeno izobraženi in morda ne razumejo pomena krstnih izvedb. Toda poslušalci so v nasprotju z mediji zelo dobro opazili, da je šlo za nekaj novega in nevsakdanjega; in glasba jih je navdušila. To sem tudi hotel, bajke so namenoma uglasbene tako, da bi bile dostopne. Moram pa reči, da je tudi izvedba pod taktirko novega dirigenta Sandija Franka presegla moja pričakovanja; sploh drugi stavek, Peklenska gostija, je bil perfekten. S Sandijem in tolkalcem Mirom Tomšičem smo bili do konca skeptični, ali bo neprofesionalen orkester lahko igral neparni makedonski deveterec; pa ga niso samo

Če bomo želeli imeti slabe kopije programov od drugod, potem ne rabimo akademije; če pa želimo postaviti ekskluziven center, moramo razmisliti tudi o njej.

igrali, temveč so »žgali« kot kakšni balkanski trubači. Seveda sem bil navdušen. Spet pa je velika sreča, da imamo v mestu izvrstnega solista, saksofonista Tadeja Božiča. Skladbi je namreč dal piko na i.

Jazzinty bo letos potekal že osmo leto. Ti si idejni oče in umetniški vodja projekta. Kako gledaš nazaj na vse, kar se je dogajalo v zvezi z njim?

Ko analiziram preteklost, včasih težko verjamem, da se je vse to res zgodilo. V teh letih sva z Maretom Zajcem, nekdanjim direktorjem Patriota, pogosto debatirala o prihodnosti Jazzintyja. On je vedno zagovarjal hiter razvoj, hotel je še več študentov, še boljše mentorje in koncerte. Sam pa sem si predlani, ko smo dobili Abercrombieja, rekel: tudi če nehamo ta hip, smo zapisani v zgodovino. Pred desetimi leti ne jaz ne kdor koli v mestecu, ki je zares provincialno – bodimo iskreni, tudi če ga imamo radi –, ni mogel sanjati o Abercrombieju, Bergonziju, Harrisu. Ljudje, ki se jim klanja svetovna jazz scena, so preživeli teden dni tukaj, igrali na muzejskih ali v Patriotu, hodili so po naših ulicah, pili kavo v kavarni, jedli na Bregu ... še vedno me včasih prešine, da je to neverjetno.

Kakšen pomen ima po tvoje Jazzinty za Novo mesto?

Kdor razume, za kaj gre, zna ceniti zadevo, komu drugemu pa morda ta jazz gre celo na živce. Ali pa si misli, da Jazzinty delamo s študentskim in z občinskim denarjem. To sem bral na nekem forumu. V resnici pa je v našem proračunu delež občine tako majhen, da smo nekoč resno razmišljali, ali naj se sploh potegujemo za sofinanciranje. Vsekakor je zdaj bolje kot pred leti, ko so ameriškega ambasadorja Younga, ki je delavnico osebno zelo podpiral in je prišel na finale Jazzzona v Novo mesto, sprejeli namesto občinarjev le Patriotovci in Gogovci ...

Je letos kakšna posebnost v primerjavi z minulimi leti in kakšno vizijo imaš za naprej?

To vprašanje me začenja zabavati. Namreč zato, ker ga vedno vsi postavljajo. V resnici je delavnica izobraževalni program in rad si zamislim, kako bi se počutil ravnatelj osnovne šole, ki bi ga vsako leto vprašali, kaj bo novega. Nič radikalnega, učni

načrt ostaja nespremenjen. Želimo obdržati delavnico svežo, zato osrednje ime, učitelja za masterclass, menjamo vsako leto. Letos bo to Barry Harris, črnski pianist, ki je sooblikoval že ero bebopa in na odru stal s Charliejem Parkerjem. Laže bi naštel, s kom od velikanom ni igral, kot s kom je. Zanimivo je, da Barry po vseh teh desetletjih najraje igra v klasičnem klavirskem jazz triju; za koncert smo mu hoteli podtaknit kakšnega gosta, a se ni dal. V triju bo nastopil tudi v Novem mestu, in to bo verjetno tudi vrh festivala. Sploh smo letos sestavili atraktiven festival, program lahko že preverite na spletu. Omenim naj še, da bo letos finale nagrade Jazzon izvedel največji novomeški mojster jazzu Igor Lumpert s kvintetom, kar bo tudi privlačno. Sicer pa smo letos kar nekaj mentorjev zamenjali: stari znanec kluba in odrov, neutrudni črnski pevec Miles Griffith, bo odprl festival s koncertom, mentorica pa bo nova, in sicer Američanka Judy Niemack, s somentorico Jadranko Juras. Spet pride k nam Zanchini, izpolnit lani zamujeno – solo koncert. Simone je svetovna atrakcija, zame eden najbolj kreativnih glasbenikov sploh. Namesto »kubista« Hrvoja bomo letos na tolkalih imeli pravega Kubanca, enega najboljših, ki ta hip delajo v Evropi. Letos bo nov tudi glavni mentor za violino, Nemeč Max Grosch; jaz mu bom pomagal kot somentor. Se že veselim, saj se bom tudi jaz lahko kaj novega naučil.

Si eden izmed pobudnikov ustanovitve akademije uporabnih umetnosti. Akademijo, ki bi nudila izobraževanje v vizualnih umetnostih, umetnostih zvoka in umetnostih besede. Lahko poveš nekaj o tem?

Zamisel, ki smo jo pred kratkim predstavili, je v slovenskih medijih nepričakovano močno odmevala in vse kaže, da zbujata zanimanje. Nove umetniške smeri bodo neke v Sloveniji nastale, to je dejstvo. Jazz pa tudi popa in rocka se ni mogoče nikjer učiti, enako je s fotografijo. Sam sem videl neko možnost dopolnitve obstoječih umetniških programov, ki so večinoma locirani v Ljubljani, predvsem v uporabnosti, torej da bi novi programi diplomantom dejansko takoj omogočili resno delovanje v kulturi. Da bi kaj takega nastalo v Novem mestu, je gotovo drzna zamisel.

Zakaj vidiš akademijo ravno v Narodnem domu?

Takšne ustanove, če želimo, da mestu dajo čim več, sodijo v mestni center, po možnosti v kakšno staro, ugledno stavbo. Narodni dom bi bil ena izmed možnosti, ki morda z logistične plati niti ni najboljša. Je pa res, da sem v zadnjih letih slišal kup lamentacij o tem, kako je stavba v sramoto in potrebna obnove, nisem pa slišal še nobene dobre ideje, kaj vanjo postaviti. Bojim se, da zgolj obnovitev čitalnice in ljubiteljskih dejavnosti po vzoru 19. stoletja ne bo prepričala niti občine, da o drugih investitorjih ne izgubljam besed.

Obstajajo kakršne koli realne možnosti, da bi akademija tudi v resnici zaživela? Ali Novo mesto in celo Slovenija v resnici potrebuje ta tovrstno novo umetniško akademijo?

Možnosti so ta hip popolnoma odprte, in če bi se resno lotili dela, zadeva ni neverjetna. Akademija v Novem mestu se mi danes zdi manj fantastična, kot če bi mi pred desetimi leti nekdo rekel, da bomo tu cel teden gostili Abercrombieja, ki je bil takrat daleč v New Yorku. Slovenija potrebuje tako ustanovo, Novo mesto pa niti najmanj. To je odvisno od koncepta tukajšnje univerze. Če bomo želeli imeti predvsem slabe kopije programov od drugod, potem ne rabimo nobene akademije; če pa želimo tu postaviti tak univerzitetni center, ki bo vsaj v nekaterih segmentih ekskluziven, morda najboljši v Sloveniji ali celo širše, imamo več prostora za razmislek o akademiji.

Novomeščani te poznajo kot glasbenika, kot vodjo Jazzintyja, kot publicista. Manj znano je tvoje znanstveno delo. Za laike: kaj je osnovna teza, do katere si prišel v svojem raziskovanju leposlovja?

Ravno končujem knjigo o razvoju vloge slovenskega pisatelja, ki obsega nekaj sto strani, in teze enostavno ne morem razložiti na hitro. V knjigi se ukvarjam z zgodovino pisatelja, njegovega družbenega in gmojnega položaja, profesionalizma, njegove samopodobe. Od razsvetljenstva do danes so se oblikovali različni pisateljski modeli in med njimi bi lahko izpostavil umetniškega, ki se je nakazal že pri Prešernu, zares uveljavil pa so ga šele avtorji moderne. Predvsem Cankar, ki je bil velik borec za

estetsko avtonomijo umetnosti in hkrati za profesionalizem pisateljskega dela. Ta model ima korenine v romantičnem razumevanju avtorstva, zanimiv pa je zato, ker je temeljito definiral podobo in samorazumevanje avtorjev ter ostal vpliven vse do danes. Vsekakor je pa zanimiv tudi disidentski model, ki se je oblikoval po drugi svetovni vojni kot opozicija režimskemu tipu avtorjev.

Kje vidiš prihodnost leposlovja in kaj se bo dogajalo s slovenskim leposlovjem? Kako bi sploh ocenil današnjo slovensko literarno sceno?

Ravno prehod iz totalitarizma v demokracijo, ki so ga podpirali disidentski pisatelji in si v trkih z oblastjo mimogrede nabrali še "zasluge za narod", je simptomatičen. Namreč zato, ker zdaj vemo, da so si narobe predstavljali idilične nove čase. Res je, da pisateljem nihče več ne diha za vrat, a kot je menda izjavil neki ruski pisatelj v eksilu: v komunizmu je vsaj tajna policija brala naše tekste. Današnjo situacijo v umetnosti močneje kot prej opredeljuje nasprotje med estetiko in trgovom: po eni strani avtor skuša ostati zvest internim merilom, torej elitnemu umetniškemu modelu, po drugi strani se je prisiljen na ta ali oni način vpisati v ekonomski red družbe, svoje delo in izdelke mora tržiti, če noče na primer skvotirati. Kje je tu literatura? Človeška potreba po fikcijskem preigravanju situacij se že dolgo seli tudi v druge medije, predvsem film, vendar hkrati nastaja veliko odlične in zelo aktualne literature, ki se odziva na svoj čas. Za literaturo se torej niti najmanj ne bojim, bo pa ta seveda vedno rabila nekaj državne podpore, da se izniči anomalije trga, ki je nagnjen k oženi izbora. Nikakor si ne želim situacije, v kateri bi lahko brali samo prevedene žanrske uspešnice, od slovenskih avtorjev pa le Deso Muck.

Kaj na kulturnem področju pogrešaš v Novem mestu?

Ničesar ne pogrešam. Novo mesto ta hip ponuja dovolj, včasih celo več, kot bi od mesta take velikosti pričakovali. Tako ali tako pa kot oče dveh malčkov, ki sta že sama po sebi bogat kulturni program, nimam nobenih možnosti, da bi vsemu sledil.

Parkiranje

Dvojna merila v mestnem jedru

Polona Kovač, foto PK in arhiv Park

Nekateri zaposleni na MO NM (Rotovž) so do dovolilnic prišli brezplačno. Župan se prav tako poživža na parkirno, ki jo običajni smrtnik mora plačati.

Redarji občinskega inšpektorata pa so očitno delno oslepeali.

Parkiranje v mestnem jedru, posebej na Glavnem trgu, je za občane in obiskovalce velika tegoba. Najti je treba prosto parkirno mesto, plačati parkirno, paziti, da dovoljenega časa ne prekoračimo, vseskozi pa je nad glavo še bojazen pred redarji in denarno kaznijo ter »pajkom«. Pomanjkanje parkirišč v mestnem jedru precej bremeni tudi trgovce in gostince ter nasploh tamkajšnji poslovni sektor, saj njim in obiskovalcem parkirnih mest primanjkuje. Nezadovoljni so tudi stanovalci mestnega jedra, ki si lahko od občine pridobijo le eno plačljivo parkirno dovolilnico na gospodinjstvo.

Naj še dodamo, da nam občina na celo vrsto naših vprašanj do zaključka redakcije ni odgovorila.

Za razliko od občanarjev se navadni smrtnik ne izogne kazni.

Parkiranje pa je mnogo lažje in ceneje, celo brezplačno, za zaposlene v občinski upravi. Tudi zato ker občina pri skrbi za parkiranje svojih zaposlenih in službenih vozil ne dela skladno z lastnimi predpisi, pač pa stvari počne samovoljno in se ne ozira na probleme ostalih. Tudi občinski redarji nepravilno parkiranih vozil zaposlenih na občini začuda ne preganjajo.

Prigode župana in ostalih zaposlenih v rotovžu na Glavnem trgu so se začele pred nekaj meseci, ko se je del služb novomeške občinske uprave preselil na Glavni trg. Ob tem si niso ustrezno uredili parkiranja. Hoditi od občinskega parkirišča ob občinski stavbi na Seidlovi cesti 1 do rotovža pa očitno ne želijo. Predaleč?

Na rotovžu je po naših podatkih zaposlenih 10 ljudi. V svojem delovnem času večina (ali pa vsaj nekateri) brezplačno parkira svoja zasebna vozila na sicer plačljivih javnih parkiriščih na Glavnem trgu. V

Za občino rezervirani parkirni mesti ob rotovžu, ob njiju pa na plačljivem in časovno omejenem parkirišču županov avto, ki pa je brez dovolilnice ali parkirnega listka. Na občini sicer pravijo, da za župana ne veljajo drugačni predpisi kot za ostale občane. Se občinski redarji županu ne upajo napisati kazni za nepravilno parkiranje?

skoraj vsi) zaposleni na rotovžu parkirne dovolilnice, temveč o tem priča tudi ogled avtomobilov zaposlenih pred stavbo rotovža. Po vrsti imajo dovolilnice recimo zasebni avto delavke, ki skrbi za stike z javnostjo, ima jih vsaj eden od podžupanov, zaposleni v službi občinskega sveta in seveda v kabinetu župana. Na naše vprašanje, po kakšnem ključu in na kakšni pravni podlagi so dovolilnice zaposlenim izdali, nam na občini niso odgovorili.

Dejstvo je, da so do tovrstnih parkirnih dovolilnic ali pa do sklenitve pogodbe za najem parkirnega mesta v omejenem številu na podlagi Odredbe o izvedbenih aktih k Odloku o ureditvi cestnega prometa upravičeni zgolj stanovalci v mestnem jedru ter tisti pravni subjekti in podjetniki, ki imajo sedež ali poslovni prostor v določenih predelih mestnega jedra. Cena take letne dovolilnice je okoli 400 evrov. Od občine nismo prejeli niti odgovora na vprašanje, ali občina kar iz javnega proračuna krije tudi parkirne dovolilnice za svoje zaposlene.

Župan brez dovolilnice na javnem parkirišču

Zanimivo je, da novomeški župan Alojzij Muhič tovrstne dovolilnice nima, vsaj ne na vidnem mestu v vozilu, in tudi kako drugače očitno ne plačuje parkirnine, četudi s svojim turkiznim terencem vsakodnevno po

svojih zasebnih vozilih imajo vsaj nekateri od njih parkirne dovolilnice. S tem privilegijem občinski delavci še dodatno manjšajo število razpoložljivih mest za obiskovalce mestnega jedra in sebe postavljajo v poseben položaj v primerjavi z ostalimi občani in obiskovalci.

Zaposleni neupravičeno do dovolilnic

Od občinske službe za stike z javnostjo smo sicer prejeli informacijo, da občina nobenemu od zaposlenih na rotovžu ni dala parkirne dovolilnice in da obstaja le ena dovolilnica, ki pa je po njihovih besedah izdana za službo občinskega sveta, parkiranje z njo pa naj bi bilo omejeno na največ 4 ure.

Žal dejstva postavljajo občino na laž. Ne le da smo iz več zanesljivih virov dobili informacije, da imajo vsaj nekateri (če že ne

Parkirna dovolilnica. Na občini pravijo, da jih nimajo, a s to občinska uslužbenka parkira svoj avto. Ni edina. Koliko parkirnih dovolilnic imajo zaposleni na občini v resnici?

Avto, ki domnevno pripada enemu od podžupanov, in ima dovolilnico.

več ur parkira na enem od javnih parkirnih mestih v neposredni bližini rotovža. Tam je parkiranje za normalnega smrtnika časovno omejeno in plačljivo.

Županu noben predpis ne daje takšne pravice, kar priznavajo v svojem odgovoru Parku tudi na občini. Delajo pa vseeno po svoje. Po naših podatkih redarji županu doslej vsemu navkljub še niso izrekli niti ene kazni za napačno parkiranje. Drugače je seveda z ostalimi občani, ki jih redarji ob napaki hitro oglobijo.

Nekdo brez posebnih dovolilnic na občinskem parkirišču

A zgodba te parkirne samovolje občinskih funkcionarjev in uslužbencev se s tem ne konča. Še ena nepravilnost. Občina si je skladno 17. členom Odloka o ureditvi cestnega prometa v občini na Glavnem trgu namreč rezervirala dve parkirni mesti. Teh parkirnih mest po odloku ne sme uporabljati nihče drug kot občina za svoje potrebe, a tudi ta sme to početi le na podlagi posebnega dovoljenja za parkiranje. Občina pa nam je sporočila, da tovrstne posebne dovolilnice ne obstajajo. Kaj to pomeni? Če ni skladno z odlokom izdanih posebnih dovolilnic za parkiranje na parkirnih mestih

rezerviranih za potrebe občine, to pomeni, da tam trenutno nihče ne sme parkirati. Smešno. Pa vendar zaposleni na občini tam parkirajo. A tudi tu jih redarji ne sankcionirajo. Spet dvojna merila.

Odnos do mestnega jedra

Na rotovžu vsakodnevno dela 10 ljudi, občasno pa v stavbo prihajajo tudi podžupani. In seveda parkirajo. To pomeni, da ob taki parkirni samovolji občina zaseda na Glavnem trgu, kjer že sicer primanjkuje parkirišč in ki ga obkrožajo številni trgovski in gostinski lokali, približno prav toliko mest skozi ves čas delovnika. S tem občina še dodatno bremeni tudi poslovanje na trgu oziroma v mestnem jedru. Nezadovoljstvo nad tem izražajo tudi že nekateri lastniki lokalov.

Vsekakor se bo oziroma bi se moral nekdo resno pozabavati tudi z vprašanjem delavnosti in nepristranskosti občinskega inšpektorata in tam zaposlenih redarjev. Problemi pač kažejo, da ali delajo malo ali pa delajo pristransko.

Vse to skupaj pa je jasen izraz samovolje občine, nespoštovanja lastnih predpisov, nezanimanja za probleme mestnega jedra in tistih, ki na njem poslujejo in v njem živijo, in je seveda tudi izraz dvojnih meril.

Proračun mestne občine Novo mesto sprejet

V majski številki Parka smo predstavili glavne investicije letošnjega proračuna mestne občine Novo mesto. Medtem je občinski svet občinski proračun tudi že sprejel – v glavnem v nespremenjeni obliki. Celoten proračun mestne občine bo na prihodkovni strani težak 33.596.000 evrov, na odhodkovni strani pa 35.609.635 evrov. Primanjkljaj bo tako v višini dobrih dveh milijonov evrov, v enaki meri se bo naša občina tudi zadolžila.

Najbolj so predlogu proračuna nasprotovali svetniki LDS. Menili so, da je proračun brez koncepta, da je prenapihnen glede na realno pričakovane prihodke in da je zadolževanje občine previsoko. Prav tako se jim je zdelo, da je zgolj 150 000 evrov, kolikor naj bi jih dobili od EU, zelo skromna številka. LDS je prepričan, da je premalo sredstev namenjenih razvoju gospodarskih con, informacijski družbi, vrtcem in stanovanjem. Prav tako so opozorili na vrsto neuresničenih predvolilnih obljub: telovadnico Stopiče, obnovo dveh vrtcev na leto, mestne obvoznice, zmanjšanje občinske uprave, parkirnih hiš, ureditve mestnega jedra, drsališča, Narodni dom, denar iz skladov EU.

Župan in občinska uprava sta poudarila, da se z mnogimi pripombami občinskih svetnikov strinjata, vendar vseh opomb na občini niso mogli upoštevati, saj so proračunske možnosti omejene.

Občina ustanavlja zavod za turizem

Občinski svet je začel obravnavo ustanovitve novega javnega zavoda. Zavod za turizem bo skrbel za učinkovitejšo organiziranost turistične dejavnosti v občini. Kot je pojasnil županov svetovalec za turizem Ivo Kuljaj, naj bi Novo mesto postalo atraktivna turistična točka in prepoznavno predvsem kot mesto situl, mesto arheologije. Trenutno so glavne ideje novega zavoda v tem, da se podpre prizadevanje Dolenjskega muzeja o stalni arheološki zbirki, prizadevanje Društva novomeških študentov o mladinskem hotelu Situla in zamisel o arheološkem parku na Marofu.

Osnovne dejavnosti zavoda bodo sicer informacijsko turistična dejavnost, spodbujanje celovite turistične ponudbe, trženje turistične ponudbe, razvoj in vzdrževanje turistične infrastrukture, razvoj in vzdrževanje javnih površin, namenjenih turistov, organizacijo in izvajanje prireditev ter ozaveščanje lokalnega prebivalstva za pozitiven odnos do turistov. Zavod naj bi se po mnenju Kuljaja že v naslednjem letu vsaj delno postavil na lastne finančne temelje in ne bo dodatno obremenjeval občinskega proračuna. Zavod bo imel od 3 do 5 zaposlenih, do konca leta 2007 pa nas bo stal 46 000 evrov.

Opozicijski svetniki so bili do predloga zadržani. LDS meni, da bi bilo še bolj pomembno od ustanovitve zavoda za turizem potrebno ustanoviti ustanovo, ki bi v občino privabljala investitorje. Svetniki LDS so opozorili občino, da bi bilo smiselno, da bi imela pripravljeno strategijo razvoja občine na področju turizma in seveda splošno strategijo občine, ki bi nenazadnje opredelila tudi vprašanje smiselnosti ustanavljanja še enega občinskega zavoda. Jani Kramar (LzD) je opozoril, da novomeški turizem ne more temeljiti zgolj na arheologiji. Poleg tega je opozoril, da se mu zdi problematično pojasnilo župana, da se bo občinska uprava kadrovske zmanjšala, tako da bo svoje delavce zaposlila v novem zavodu za turizem. »Če bodo turizem v Novem mestu vodili ljudje, ki so ga vodili do sedaj, potem ne bo dobro. V turizmu je potrebna kadrovska prevetritev.«

Perhaj potrjen za direktorja GRC

Občinski svet je za direktorja GRC imenoval sedanjega direktorja in podžupana mestne občine Igorja Perhaja. Perhaju je 1. junija potekel štiriletni mandat. Prvič je bil imenovan v času županovanja Boštjana Kovačiča, katerega je sicer pred tem (po porazu v prvem krogu županskih volitev) podprl v predvolilni bitki proti Franciju Konciliji.

Ograje ob upravni enoti še ne bodo padle

Mestni občini se zdi zahteva, da se sporna ograja ob upravni enoti, ki je med drugimi zmotila tudi občinska svetnika A. Zupana in A. Škerlija, odstrani ali nadomesti s primernejšo, pravno sporna. Edino rešitev občinska uprava vidi v dogovoru med vodstvi občine in države, ki ima v lasti zemljišče. Občinski upravi se zdi smiselno celo, da bi odkupila park od države.

Več dela za občinske redarje?

V ulici Na Loko, ob VŠUP in športnem parku, je opaziti čedalje več neurejenega parkiranja. Mestna občina bo zato preučila možnosti, da bi redarsko službo uvedla tudi po 17. uri in ob sobotah, prav tako pa bo morebiti uvedla stebričke oziroma postavila rampo ob vhodu na območje igrišč.

Izbruh nezadovoljstva v vrtcu Ostržek

„Nad ravnanjem župana sem zgrožen. Ponudili smo mu roko, vendar je dal prednost športnemu objektu z gostilno pred obnovo vrtca, ki je nujna že več let.“

Starši otrok, ki obiskujejo enoti vrtcev Ostržek in Videk (VVO Pedenjped) so v peticiji, ki so jo predstavili javnosti, izrazili »veliko nezadovoljstvo nad politiko MO Novo mesto na področju predšolske vzgoje. «Občina zanemarljivo tudi minimalne investicije v vrtce, čeprav že dve leti obljublja prenovo. Kupnina od prodaje vrtca Videk očitno ne bo namenjena obnovi Ostržka, čeprav je bilo ob prodaji tako obljubljen. Starši apelirajo na župana in občinski svet, da spremeni prioritete razvoja občine.» Župan je staršem dal pisno zagotovilo, da bo vrtec Ostržek obnovljen do začetka šolskega leta 2008/2009. Obenem pa je na seji občinskega sveta zavrnil predlog opozicije, ki je predlagala, da bi vrtec obnovili že letos.

»Nad ravnanjem župana sem zgrožen. Ponudili smo mu roko, vendar je dal prednost športnemu objektu z gostilno pred obnovo vrtca, ki je nujna že več let,« je ogorčen svetnik Sašo Stojanovič (LDS). Župan Muhič je povedal, da je narejena celovita študija slabega stanja vrtcev in da je pripravljena strategija njegovega reševanja. Letos je obnove najbolj potreben Ciciban, medtem ko bo Ostržek prišel na vrsto naslednje leto. Občinski svet je sicer sprejel sklep, ki ga je predlagal Gregor Klemenčič (SDS), in sicer da občinski svet potrdi obljubo župana, ki jo je dal staršem.

Starši vrtca Videk ugotavljajo, »da MO NM v zadnjih letih ravna zelo neodgovorno, saj finančno zanemarljivo nujno potrebne investicije za ohranjanje vsaj minimalne prostorske ureditve vrtcev. Analiza stanja novomeških vrtcev je pred štirimi

letih pokazala, da so prostori, v katerih delujejo, v poraznem stanju. Najnovejša študija, ki je bila v rotovžu javno predstavljena 16., je te ugotovitve dodatno potrdila. Začuda predstavljena študija še danes ni dosegljiva občanom v pisni obliki. MO NM v obdobju zadnjih štirih let ni opravila nobene večje investicije, če ne omenjamo romskega vrtca v Brezju. In tudi v prihodnje so ti načrti skromni. Čeprav se tudi sam župan zaveda, da je skupna teža nujno potrebnih investicij 5 mio EUR, je v letošnjem predlogu občinskega proračuna zagotovljenih le 8% tega zneska, kar zadošča za četrtno investicije v vrtec Ciciban. Ob tem se starši sprašujemo, kako je sploh mogoče takšne investicije izvajati po četrtinah,« so zapisali starši v peticiji, ki so jo predali županu in prebrali medijem.

»MONM obljublja popolno prenovo vrtca Ostržek že vsaj dve leti, zaradi česar je tudi tekoče vzdrževanje vrtca minimalno. Toda v letošnjem proračunu ni prostora zanj. Prav tako ni omenjena v načrtu razvojnih programov 2007–2010. Vrtec ima že izdelan projekt in pridobljeno gradbeno dovoljenje. Tudi stavba vrtca Videk je bila prodana in pred prodajo je bilo obljubljen, da bo kupnina namenjena investiciji v prostore vrtca Ostržek. Starši apeliramo na župana in občinski svet, da se investicija uvrsti v načrt razvojnih programov v letih 2007 in 2008 ter da se v letošnjem proračunu zagotovi vsaj polovica potrebnih sredstev celotne načrtovane investicije v prostore vrtca Ostržek. Ob tem želimo starši opozoriti tudi na prakso MONM, da tudi že tako nizka odobrena sredstva v občinskem proračunu za investicije v vr-

tce v minulih letih ni v celoti uresničila,« opozarjajo starši, ki upajo, da se zgodba ne bo ponovila tudi letos.

»Starši verjamemo, da so naši otroci velika vrednota. Prepričani smo, da bi MONM z jasno izraženimi prioriteta pri javnosti naletela na razumevanje, zakaj je bolj pomembna prenova oz. dograditev prostorov vrtcev kot obnove nekaterih cest, in tako obrnila prioriteten vrstni red posameznih investicij v prihodnjih letih,« so v izjavi za javnost zapisali starši vrtcev Ostržek in Videk,« so v peticiji zapisali predstavniki sveta staršev vrtcev.

Predstavniki staršev so župana in podžupana povprašali, kam je šel denar od prodaje vrtca Videk, vendar nista vedela odgovora, čeprav sta povedala, da je bil »denar že zdavnaj porabljen«. Ob prodaji vrtca Videk naj bi bilo staršem namreč zagotovljeno, da bo šel denar v obnovo vrtca Ostržek.

Župan je staršem podal pisno obljubo, da bo vrtec Ostržek obnovljen najkasneje v letu 2008 (do začetka šolskega leta). Starši so sicer županu predlagali, naj z amandmajem zagotovi obnovo vrtca že v letošnjem proračunu, vendar sta župan Muhič in podžupan Križman trdila, da za to letos ni denarja. (Uroš Lubej)

Mestna občina je začela sanirati uničen odtok

Mestna občina je začela sanacijo uničenega odtoka meteorne vode ob Šmihelskem mostu. Zanj bodo po posredovanju občinskega odbora za komunalo in promet poskrbeli pristojni za vzdrževanje lokalne ceste, to je CGP Novo mesto. Na težavo je na aprilski seji občinskega sveta opozoril svetnik T. Levičar.

Matere z vozički in invalidi se ne bodo sprehajali po mestnih gozdovih

»Z ureditvijo poti, ki bi bila primerna za invalide na vozičkih in matere z otroki, bi zaradi spremembe strukture tal – potrebna je trda podlaga, asfalt – grobo kršili določila odloka o gozdovih s posebnim namenom, ki urejata ravnanje z gozdovi Ragov log in Portoval.« Tako je občinska uprava zavrnila pobudo občinskega svetnika Tomaža Levičarja (LDS), da naj občina uredi sprehajalne poti v mestnih gozdovih, tako da bodo primerni tudi za invalide ter matere na vozičkih.

Ragov log in Portoval sta strogo zaščitena pred spremembo namembnosti, krčitve gozdov so strogo prepovedane, pravi Jože Kobe z oddelka za krajevne skupnosti in komunalne zadeve. Gradnja infrastrukture (sprehajalne poti, klopi, lesena zavetišča, kuršiča, kažipot) ne sme grobo zadirati v teren. Občinska uprava v svojem odgovoru omenja tudi razgibano traso poti v mestnih gozdovih, strme vzpetine in skale, ki za to skupino občanov pomenijo težko prehodnost. Prav tako del pešpoti v mestnih gozdovih poteka po zemljiščih v zasebni lasti, kar pomeni, da vsak poseg zahteva predhodno soglasje lastnikov.

Urbanistična zasnova Novega mesta sicer predvideva lokacijo mestnega parka na območju Ragovega, strokovne podlage za občinski lokacijski načrt pa na območju gradu Grm prav tako predvidevajo ureditev mestnega parka, še pojasnjujejo v občinski upravi.

Zaposlimo vrtnarja

Iščemo honorarne sodelavke/-ce.
Javite se na e-naslov: park@park-on.net

Kako do vzporedne ceste do Ljubljane?

Na aprilski seji občinskega sveta je svetnik Adolf Zupan opozoril na to, da Novo mesto in celotna JV regija) edino od večjih regijskih središč nima urejene vzporedne ceste do prestolnice. Občinska uprava je pojasnila, da se v sklopu gradnje avtoceste A2, odsek Trebnje–Novo mesto, izdeluje študija ureditve sedanje hitre ceste H1. Ko bo končana, bodo občine imele možnost posredovati svoja mnenja in pripombe. Kot je na zadnji seji občinskega sveta poudaril predsednik uprave DARS Rajko Siročič, vzporedna cesta do Trebnjega in Otočca (sedanja H1) vsekakor ostane. Glede prometa po vzporednih cestah pa ima DARS stališče, da je treba promet na njih umirjati in večino vozil na daljših relacijah preusmeriti na avtoceste.

Krkino poletje 2007

Novo mesto, Novi trg, 21. junij 2007, od 12.00 do 24.00

Prvič po 13. letih Radia Krka se je ekipa lotila enega najzahtevnejših projektov. Na javni prireditvi bo v sodelovanju z Mestno občino Novo mesto na oder privabila več kot 50 različnih glasbenih izvajalcev, nastopili bodo najmlajši iz vseh treh novomeških vrtcev, na modni reviji se bo predstavil novomeški atelje etno designa Anai, na zalogi pa je še vrsta presenečenj.

12.00-13.00: Začetek prireditve, predstavitev programa, uvodna presenečenja

13.-14.00: Blaž Deželan, Maša Pavlič, Teja, Sebastian, David, Foxy Teens, Družinski trio Andrejčič

14.00-15.00: Rock Satelite, Lara Pureber, Bič Boys, Silvano&Co

15.00-16.00: Presenečenja, ... pa Robert Kreslin, Helena Blagne

16.00-17.00: Trebanjska godba z mažoretkami, Simon Potočar, otroci iz Vrtcev Ciciban, Pedenjped in Ringaraja z modno revijo Anai

17.00-18.00: Rudolf Gas, Monika Pučelj, Romana Kranjčan, Funky Tina, Sexplosion

18.00-19.00: Natalija Verboten, Skater, Turbo Angels, 4Play, Rebeka Dremelj z gostom, Jogurt

19.00-20.00: Mirna Reynolds, The Drinkers, Peter Januš, Dom za sanje, Manca Špik, Frenk Nova, Anžej Dežan

20.00-21.00: Jožica Mavsar, Victory, Zlati muzikanti, Nuša Derenda, Avtomobili, Marjan Novina, Alenka Gotar

21.00-22.00: Atomik Harmonik, 6Pack Čukur, Rok'n'band, Tanja Žagar, Faraoni, Pop Design

22.00-23.00: Vili Resnik, Malibu, Panda, Werner

23.00-...00: vrsta presenečenj in koncert skupine Mambo Kings

Radio Krka
106.6 MHz

Dolenjska in internet Informacijska družba na naših vratih ...

Peter Geršič, foto Boštjan Pucelj

... le da ne vemo, ali prihaja ali odhaja ...

Kakšen je pomen informacijskih tehnologij za našo družbo, je vprašanje, ki v zadnjem času kroži in vznemirja javnost – konkretno za Novo mesto in Dolenjsko, morda celo našo prihodnjo regijo. Preprosto vprašanje s potencialno preprostim odgovorom. Pomen informacijskih tehnologij za našo družbo je izjemen. A vse ni tako enostavno, saj se moramo vprašati tudi, kaj si od informacijskih tehnologij in družbe sploh želimo. Zabavo, lepše življenje, varne ceste, višje plače? Ali splošen uspeh in napredek, morda predvsem v luči lovljenja neke oddaljene, mistične Evrope, v kateri sicer globoko tičimo že nekaj časa. Informacijska družba je namreč tu, ni nekakšna fatamorgana, bistveno vprašanje je le, ali jo bomo izkoristili ali se ji podredili in se utopili v globalnem povprečju.

V prvem koraku je treba spremeniti razmišljanje, da je domači trg Slovenija in tuji trg vse ostalo. Naš domači trg je v marsikaterem primeru EU, tuji so Kitajska, ZDA ... Vsaka spletna stran, ki ima angleško jezikovno različico, je potencialno uspešno prodajno orodje na evropskem trgu. Razen na francoskem, kjer je francoščina »necessité«. Seveda je deljenje na tuje in domače velikokrat posledica kulturnih preprek in razlik. Vse, kar ne razumemo, nam je tuje, in Dolenjci nismo ravno svetovno znani ubrani govorniki tujih jezikov, razen ko popijemo kozarec ali dva cvička.

Kaj torej lahko informacijska družba in tehnologija storita za nas? Za začetek nekaj lahke matematike.

Spletna matematika

Osnovno matematiko informacijske ali omrežene družbe sta nastavila dva računalniška strokovnjaka – Robert Metcalf in David P. Reed. Metcalfov zakon pravi, da je vrednost telekomunikacijskega omrežja enaka kvadratu števila uporabnikov omrežja (n^2), Reedov zakon pa prenaša enačbo v družbo – uporabnost velikih omrežij, predvsem družbenih mrež, narašča eksponentialno z velikostjo mreže ($2^n - n - 1$).

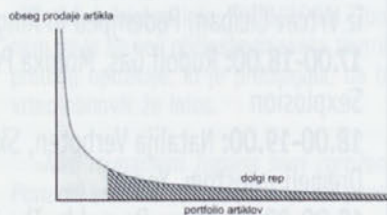
Ali enostavneje povedano – če tehnologijo oplemenitimo z družbenimi mrežami in aktivnostmi, ta dobi še mnogo večjo vrednost. V tej poenostavitvi internet ne predstavlja nič drugega kot ogromno mrežo podatkov, ljudi in organizacij. Znotraj te

Najpomembnejša vloga, ki jo lahko opravita država ali lokalna skupnost – omogočiti okolje in pogoje, da tisti, ki ideje in željo imajo, to počno neovirano.

ogromne mreže obstajajo pod mreže, na primer mreža slovenskih spletnih strani. Vrednost naše pod mreže je večja, bolj kot je povezana s svetovno, globalno spletno mrežo. Vključenost v globalni splet je torej tako nujnost kot priljubljenost.

Dolgi rep

Pred kratkim je po objavi zanimivega članka »Zbogom Paretoev princip in zdravo dolgi rep« prišlo do novega razumevanja poslovnih priložnosti, ki jih omogoča internet. Brynjolfsson, Hu in Simester so v tem članku ugotavljali, da je ekonomska revolucija spleta v tem, da je pomembno zmanjšal stroške, ki jih imamo pri iskanju informacij. Glavno presenečenje raziskave je bil podatek, da Amazon – največja svetovna spletna knjigarna – velik del svojega prihodka ustvari s redkimi knjigami, ki ste jih prej težko dobili v navadni knjigarni. Na tej podlagi ugotavljamo, da spletni trg v

primerjavi s klasičnimi trgi ponuja potrošnikom mnogo večjo izbiro knjig, glasbe, turističnih paketov, novic, informacij ... kot kadar koli prej. Če narišemo tipično prodajo trgovine, kot je Amazon, v obliki krivulje, vidimo, da velik del prihodkov ustvarja s posebno, z nišno ponudbo, kar imenujemo dolgi rep ali »long tail«.

Predstavljajte si, da greste v turistično agencijo in se z očmi sprehodite po njihovi ponudbi in katalogih. Koliko aranžmajev imajo na voljo? Nekaj sto, tisoč morda? Primerjajte to s ponudbo, ki jo ponuja internet – za hec vtipkajte v Google »vacation jamaica« ...

Dobili boste 5.490.000 spletnih strani s potencialno ponudbo (takšno ali drugačno) počitnic na Jamajki. Za iskanje pa ste

porabili morda minuto. In med petimi milijoni strani so tudi takšne, ki verjetno ponujajo prav posebne počitnice, ne le tiste v luksuznih hotelih.

Kako pomembno je to v prvi vrsti za kraje, kot so naši, bo bolj jasno, če v perspektivo postavimo našo relativno majhnost. Bodimo iskreni, Slovencev je za eno pošteno evropsko ali svetovno mesto, in to nas postavlja v položaj, da moramo biti izpolnjevalci nenavadnih želja in čudnih posebnosti. Izkoristimo »dolgi rep« ... Dajmo na spletni trg storitve in izdelke, za katere Francozom, Nemcem in Špancem ni mar, predstavljajo premalo profita ali pa zahtevajo preveč dela.

Najti moramo torej tisto, kar znamo ali imamo ter ima potencialen trg na svetovnem spletnem trgu. Za primer vzemimo našo lepo pokrajino, termalne izvire ali gradove. Začnimo ponujati posebne storitve s področja kulturno-zgodovinske dediščine. Morda to zanima v Sloveniji nekaj deset tisoč ljudi, kar ni velik trg, a to pomeni, da je takšnih le v Evropi nekaj milijonov, ki so potencialni kupci posebnih in redkih storitev, le ponuditi jih moramo. Zaradi njihove redkosti pa so seveda zainteresirani potrošniki za njih pripravljene plačati premijsko ceno.

Vloga ustanov

Ko je govora o vlogi države in lokalne samouprave v razvoju informacijske družbe, sem velikokrat v precepu, saj ne morem zanikati pomembnosti, ki jo imajo osnovne državne ustanove pri razvoju družbe. Precep zato, ker menim, da je v Sloveniji preveč opiranja in čakanja, da bo država nekaj storila namesto nas. Opozorila, da država ni zagotovila tega in onega, so toliko bolj nenavadna, ker lahko že nekaj let opazujemo, kako melje državni stroj proti uspešno zaspani podalpski deželi, v kateri ni nič idealno, grozno pa tudi ne.

V takem okolju posebnih vzpodbud ne moremo pričakovati, ampak morajo izvi-

rati iz nemirnega duha, podjetniških iniciativ, prodornih idej ter želje po napredku. Tu nastopi najpomembnejša vloga, ki jo pri razvoju informacijske družbe lahko opravita država ali lokalna skupnost – omogočiti mora okolje in pogoje, da tisti, ki ideje in željo imajo, to počno neovirano, z največjo možno podporo vseh ustanov. Preprosti postopki, ugoden dostop do infrastrukturnih storitev, pomoč pri integraciji v evropske tokove so le nekateri ukrepi, ki lahko ustvarijo vsaj pozitivno okolje za razvoj. Vendar spet opozarjam, da niso na primer občinske strukture tiste, ki naj bi pripeljale žejne do vode, lahko jim samo pometejo pot do vodnjaka, kar mora biti dovolj. Bodimo konkretni – podjetnik ali organizacija naj ima odlično idejo, občina in za to zadolžene organizacije pa naj pomagajo pri glajenju birokratskih robov, da ideja postane realnost.

Tudi v našem lokalnem okolju in sploh v Sloveniji je na primer dostop do širokopasovnega interneta vedno boljši, čeravno ne idealen. Kmalu bo tu optični dostop do interneta, tudi odročnejši kraji se počasi približujejo – morda v bližnji prihodnosti z uporabo boljših brezžičnih tehnologij. Povezanost imamo, vprašanje je le, ali bomo prek »internetne pipe« gledali lahke ameriške filme ali prodajali svetu naše znanje in sposobnosti.

Za konec še opozorilo, da proces teče v obe smeri. Znanje, ki ga lahko dobimo prek spleta in drugih spletnih komunikacij, ni bilo še nikoli tako dostopno in poceni.

Peter Geršič je direktor podjetja T-media d. o. o.

Inovativnost v javni sferi

Zakaj so dobronamerne pobude nezaželene

Gregor Macedoni, foto Boštjan Pucelj

Po letu dni čakanja se je nekdo iz občinske uprave zelo potrudil, da je v moji pobudi o MPP našel negativnosti, samo da bi ohranil obstoječi režim mestnega prevoza.

Razmišljal sem o pobudah. Dokaj pogosto berem v časopisu, ki ga ravnokar držite v rokah, o takih in drugačnih pobudah, ki bi dvignile kvaliteto življenja v naši lokalni skupnosti. Skoraj nikoli pa ne berem o njihovi uresničitvi. Zakaj je temu tako? Pobuda je neke vrste iznajdba, torej ideja o inovativni rešitvi (iznajdba je predstopnja inovacije). Kot taka je sama po sebi vrednost, in če nekdo nekaj podari skupnosti, ker želi, da bi vsi imeli nekaj od tega, zakaj so te ideje prej sprejete kot grožnje in ne kot neprecenljiva pomoč?

Danes se veliko govori o inovativnih okoljih. EU vlaga ogromno denarja v razvoj okolij in partnerstev, v katerih naj bi se rojevale inovacije in posledično inovacije. Gospodarske družbe, ki hočejo tudi jutri konkurirati hitremu razvojnemu in tehnološkemu napredku, prav tako vlagajo ogromno denarja. Ne vlagajo samo v tehnologijo, temveč v kadre, ustvarjalne srede, okolja in procese, ki naj bi skušali čim več potegniti iz sodelujočih v smislu novih, inovativnih idej.

Toda to je bil opis, kako razmišlja EU, ki se primerja in bori z ZDA in Azijo na globalni ravni. Tako razmišljajo tudi podjetja, ki vedo, da skoraj ni več nacionalnih in regionalnih trgov, je samo še globalni trg. In kako razmišlja javni sektor? Lahko nazivam par lastnih izkušenj.

Založba Goga je v zadnjih treh letih postala nacionalna valilnica mladih literarnih talentov številka ena. Ne samo da so vsi hvalili nekatera izdana dela mladih avtorjev (N. Gazvoda, S. Hrastelj, M. Brulc, S. Pregelj), dela teh avtorjev so oz. še kar po tekočem traku prejemajo nominacije in nagrade na državni ravni. Nagrade so kolikor toliko objektivni kriterij, kar je pri ustvarjalni dejavnosti običajno zelo iz-

muzljiva kategorija. Po drugi strani je Založba Goga lokalna (tudi regionalna) založniška sredina, ki ni blizu hodnikom in pisarnam, kjer se določajo prioritete nacionalne kulturne politike. Tako Založba Goga nikoli ne dobi dovolj dobrih ocen na razpisih (običajno nekaj zmanjka, kar imajo oz. dosega založniki v prestolnici brez težav) in posledično ne dovolj denarja za uresničitev zastavljenih programov. In če se zgori, da se kulturna politika odloči, da bo ocenjevala program založbe po posameznih prijavljenih naslovih, potem sploh nimaš več realnih možnosti za obstanek. Ker neznan, mlad avtor pač ne more priti čez referenčno-strokovne kriterije običajnih razpisov. Tako se brez sprememb ohranja obstoječe stanje: denar dobijo vnaprej znane založbe, ki si ob velikih denarjih lahko privoščijo znana (in posledično po honorarjih draga) avtorska imena, ki so povšeči strokovnim komisijam. In kje je tu spodbujanje novih pristopov, novih imen? Na (Gogino) žalost tak pristop ni spodbujan in zaželen. Tudi kulturna politika so vrtilki in nov vrtilček pomeni zmanjšanje obstoječih. Zakaj zmanjševati pridobljeno? Izdati prvenec mladega avtorja brez referenc je kot poslati na trg nov izdelek. Prvenec ima samo svoje kvalitete, brez zgodbine, brez utečene »blagovne znamke« (beri imena avtorja) itd. Če knjiga uspe, je to zaradi nadpovprečno boljših lastnosti, kot jih imajo primerljivi izdelki. Zato trdim, da smo v Založbi Goga nehote ustvarili inovativno kulturno okolje (po receptu, ki ni ponovljiv). Žalostno je, da tega rezultata nihče ne vidi oz. se tudi noče z njim pohvaliti, četudi so ga pomagali soustvarjati s svojimi sredstvi (lokalna skupnost, ministrstvo za kulturo). Ena redkih izjem v mojih kulturno-menedžerskih izkušnjah, ki

odstopa od splošnega stanja, je bil podpis pogodbe med Mestno občino Novo mesto in Založbo Goga o izvajanju projekta Knjižarna Goga. Takrat je celo ministrstvo za kulturo dogodek prepoznalo kot dobrodošlo podporo pred pol leta začetem programu oživljanja knjigarn. Čeprav ministrstvo za kulturo ni imelo nič skupnega z uspešnim zagonom knjigarne in njenim delovanjem v prvih treh letih po odprtju, nismo imeli nič proti, da so si vzeli kos zaslug. Oni so tedaj s sodelovanjem na slovesnem podpisu pogodbe promovirali program, iz katerega Založba Goga še vedno dobiva del sredstev, ki zagotavljajo delovanje Knjižarne Goga.

Zelo zanimiv je tudi primer moje pobude za spremembo koncepta mestnega potniškega prometa (MPP), ki sem jo leta 2004 predal Mestni občini Novo mesto kot svetniško pobudo. Izhodišče je bilo dejstvo, da smo za vse manj učinkovit projekt plačevali iz leta v leto več. Ker sem menil, da ima pobuda več možnosti, če preveč ne pritiskam, sem potrpežljivo čakal, kako se bo odvijala zgodba z mojo pobudo. Leta 2006 je postalo vprašanje MPP vnovič zelo aktualno zaradi izteka koncesijske pogodbe. Kar nekaj svetnikov se je ob vnovični obravnavi te tematike spomnilo moje pobude izpred dveh let in so se spraševali, zakaj se ni nič spremenilo oz. kaj se je zgodilo z mojo pobudo. Njena usoda je bila zelo zanimiva, kar pa sem bolj ali manj zvedel naknadno. Znotraj občinske uprave so po kakšnem letu od oddaje moje pobude (ki je bila idejne narave) pripravili primerjalno analizo treh konceptov nadaljnega razvoja MPP. Nekdo se je zelo potrudil, da je v moji pobudi, ki naj bi služila zgolj kot idejni razmislek in osnovo za izgradnjo alternativnega koncepta, našel več

negativnosti in pobudi dodal oceno ogromnega investicijskega stroška, tako da je potem brez težav lahko dokazal, da je pobuda vrednostno in vsebinsko neprimerena ter (kako predvidljivo) opredelil dotedanji koncept z nekaj kozmetičnimi izboljšavami kot najboljši. In tako davkoplačevalci (prek občinskega proračuna) še vedno plačamo vsakemu potniku za prevožen kilometer na avtobusu MPP več kot stane prevoženi kilometer, če se peljete s taksijem (poleg tega pa potnik plača še vrednost avtobusne karte ali mesečne vozovnice iz lastnega žepa).

Trenutno je v igri (beri obravnavi oz. zavračanju) še ena moja pobuda. Ker sem prepričan, da ima več možnosti, če je ne navajam, jo bom zamolčal. Pozivam pa somišljenike, ki verjamete v možnost izboljšanja naše kvalitete bivanja v lokalnem okolju, da držite pesti.

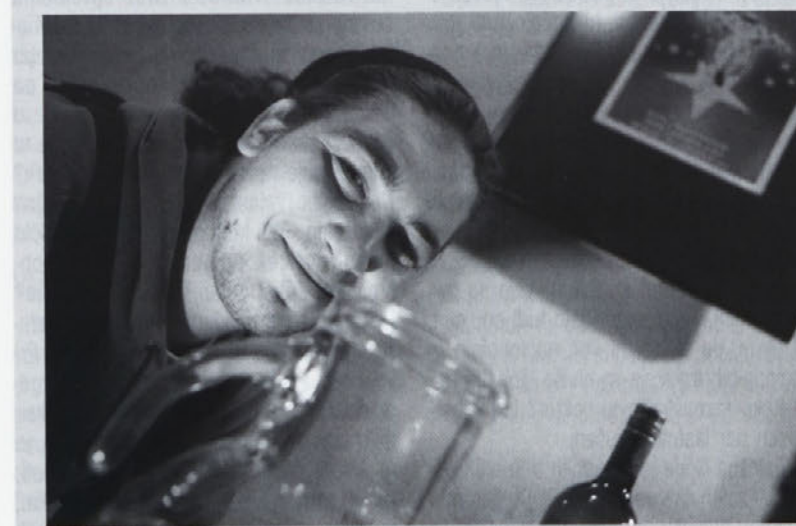
Vsekakor naj živi inovativnost.

Samo da se nič ne spremeni.

Pripis uredništva: Gregor Macedoni je direktor Založbe Goga.

Gradnja
Amfiteatra Lokalpatriot

Prva stran medalje,
Atrij Knjigarne Goga

Zadnji krik sokola, Narodni dom

Urbana oprema v Novem mestu

Kanček bolje od katastrofe

Lahko pridemo do čudnega zaključka, da je občina naročila in plačala nekaj, česar mesto sploh ne potrebuje?

Mitja Simič, foto Boštjan Pucelj

Oprema javnega urbanega prostora je najširši izraz za izdelke, ureditve, objekte in naprave, ki so namenjeni delovanju mesta kot javnega življenjskega prostora. Urbana oprema se je pojavila skupaj s prvimi mesti, vendar pa so se z razvojem civilizacije potrebe spreminjale in predvsem povečevale, tako da so se kar naprej pojavljale njene nove oblike in namembnosti – in ta proces še zdaleč ni zaključen. Govorimo o urejanju tako imenovanega »mestnega pritičja«, tistega dela mesta, ki je dostopen vsakomur in s katerim se vsak obiskovalec mesta najprej sreča in v katerem običajno tudi prebije največ časa. Dano je že z obstojem mesta in ga enostavno ni mogoče zgrešiti ali odpraviti, seveda pa se da z urbano opremo bistveno vplivati na njegovo podobo in uporabnost.

Termin »urbana oprema« skušamo posloveniti kot »ulično pohištvo«, kar zveni mnogo bolj simpatično, vendar pa pri tem žal izgubimo tudi del njegove vsebine, predvsem opremo parkov, igrišč in sprehajališč, kar pomeni, da besedi nista čisti sopomenki. Ne glede na to, kako to zadevo poimenujemo, imamo opravka z zelo širokim spektrom opreme, kamor štejemo razne table in napise, razsvetljavo, opremo za higieno, ulično pohištvo v ožjem smislu besede (klopi, nabiralnike, stojala, stojnice, kioske itd.), tlake in talno opremo, javne spomenike, vodnjake, tudi razna igrala in podobno. Pri tem ne gre zgolj za komunalne in funkcionalne pripomočke, ampak za oblikovalni in s tem kulturni element javnega prostora kot del prepoznavnosti

in istovetnosti prostora. Količina in kakovost te opreme sta seveda odvisni od velikosti in ekonomske razvitosti ter predvsem od kulturne stopnje nekega mesta. Zato imajo lahko tudi manjša mesta zelo kakovostno urbano opremo.

Urbane opreme Novega mesta nikakor ne moremo primerjati z opremo velemest, saj bi bil to popoln nesmisel. Vendar pa to še ne pomeni, da takšno mesto ne bi moglo imeti kakovostne urbane opreme – nasprotno. Majhnost lahko pomeni tudi večjo stopnjo obvladljivosti in doslednosti. Kakšno pa je pa dejansko stanje v Novo mestu na tem področju? Lahko bi rekli, da kanček boljše od katastrofalnega. Pa bi lahko bilo drugače. Namreč Mestna občina Novo mesto je že leta 2004 potrdila projekt Katalog urbane opreme, ki je določal tri tipe parkovnih klopi, tip urbane klopi, konfin, koš za odpadke, oglasni steber, stojalo za kolesa, cvetlična korita, zaslone za zabojnike ter označbe za pomembnejše stavbe in predele mesta. Kot vemo, so bili izmed vsega naštetega dejansko izvedeni in v korist mesta uporabljeni le trije tipi parkovnih klopi (za katerih vzdrževanje tudi ni najbolje poskrbljeno). V zgodbi so poleg mestne občine in njenih organov sodelovali še oblikovalec Peter Simič in izbrani izdelovalec Šolski center iz Šmihela. Oblikovalec je svoj del posla opravil, medtem ko izdelovalca, ki je zadeve izdeloval praktično zastoj, niso mogli »loviti« pri rokih za izvedbo in kakovosti (čeprav ta ni bila problematična), predvsem pa izdelovalec ni mogel izdelati tiste-

ga, česar mu mestna občina sploh ni naročila.

Nesimpatično je govoriti o krivdi, vendar pa lahko nastalo situacijo razreši le mesta občina. Če odgovornim na občini res ni jasno, zakaj so projekt naročili, in če ne čutijo nikakršne potrebe, da bi ga izvedli (kar pomeni tudi zagotovitev denarnega vira iz občinskega proračuna), bi lahko prišli do čudnega zaključka, da je občina naročila in plačala nekaj, česar mesto sploh ne potrebuje. Da temu ni tako, dokazuje kar mestna občina sama s smelimi kandidaturami za najbolj urejena in kulturna mesta v Evropi. In eden prvih prepoznavnih znakov urejenih in kulturnih mest je prav urejena in kakovostna urbana oprema. Zato je mrtvilo na tem področju v Novem mestu še toliko bolj nerazumljivo.

Omenjeni katalog urbane opreme seveda ne bi reševal vseh problemov v zvezi z urejanjem mesta in revitalizacijo mestnega jedra. Ta katalog tudi ne obravnava pereče problematike izveskov ali svetil. Vendar je nekeje treba začeti in ta katalog lahko predstavlja kakovostno osnovo za nadaljnje delo. Žalostno dejstvo je, da je na tem področju po obdobju arhitekta Marjana Mušiča vladala popolna tema, razen kratkega prebliska v poznih sedemdesetih letih 20. stoletja, ko so bile za časa konference jugoslovanskih mest urejene fasade Glavnega trga in Rozmanove ulice, pri čemer je žal tudi ostalo, pa čeprav se je že takrat resno razmišljalo tudi o oblikovanju nove urbane opreme. To, da naše mesto danes ne daje vtisa urejenosti

in da kliče po ureditvi razmer na tem področju, res ne bi smela spregledati nobena, še tako tržno-liberalno naravnana občinska oblast.

Skrajni čas bi torej bil, da se lotimo vnovične urbanizacije mesta v osnovnem pomenu te besede – da se torej to mesto spet začne urejati po mestno. Zdaj se namreč trudimo, da bi mesto pokazalo čim bolj vaško podobo. Največje prireditve v mestu, kot so Cvičkarija in Teden cvička, se trudita zakriti mestne hiše z velikimi kulisami s podeželskimi motivi, mestne arkade z lesenimi kolibami na kolesih in mestne trge s čim večjo količino veselilišnih klopi in šotorov. Dokler bo na takšnih prireditvah najmanjša možna količina vina, ki jo lahko naročiš, en liter, bomo tudi težko govorili o promociji kulture pitja vina. Ali res ni možno narediti nobene takšne prireditve, ne da bi se na vsak način trudili narediti iz mesta vas ali gmajno?

Pa pustimo cvičkarije (takšne in drugačne), saj gre le za par dni v letu – in konec koncev se v mestu takrat vendarle nekaj dogaja. Prireditve so samo odraz duhovnega stanja mesta, in to se ne spremeni čez noč, saj je spreminjanje bivanjskih vzorcev dolgotrajen proces. Če hočemo v mestu več mestnih vsebin, moramo najprej do njih imeti neki odnos. In pozitiven odnos bomo lažje vzpostavili, če bodo te vsebine kakovostne, privlačne in uporabne, ne pa kaotične in odbijajoče ali pa da jih sploh ne bo. Ampak treba je začeti!

Kriki iz narodnega skvota

Marijan Dovič, foto Boštjan Pucelj

Otvoritev razstave *Zadnji krik sokola*, na kateri so se 17. maja v Narodnem domu predstavili štirje slikarji, ki delujejo v tej propadajoči stavbi, je bila brez dvoma najbolj zanimiv dogodek te vrste, kar jih v tem mestu sploh pomnim. Kdor hodi na otvoritve in je videl "sokola", bo gotovo vedel, kaj imam v mislih. Namesto sterilnega okolja z meščansko klientelo, nemoječim »kulturnim spodom« in zvenečimi govori o avtorskih opusih, smo videli ekscentričen, pulzirajoče eklektičen in za Novo mesto presenetljivo *urbano* delujoč skupek publike najrazličnejših profilov. Ko sem se bližal stavbi, sem mislil, da sem se zmotil: sem prišel na razstavo ali na pank koncert na Metelkovi, morda celo v coni Molotov? Eden zraven drugega so se mirno gibali urejeni meščani in razni »alternativci«, trajne pričeske so stale v vrsti s pokončnimi in živopisanimi irokezami, klasična zlatnina se je srečevala s piercingom in tetovažami. Ko se mi je uspelo prebiti v popolnoma natlačeno pritično dvorano, se slika ni spremenila: stari mački z dolenskih likovnih otvoritev, ljubitelji ljubiteljske kulture in zborovskega petja, nostalgična generacija, ki se še spomni čitalnic ... so se mešali z mularijo, ki je morda prvič zašla na kulturni dogodek. Da bi bila zmešnjava popolna, so se v razgredo ozračje zarezali še zvoki Gallusovega osemglasnega moteta *Pater noster*.

Kompleksna renesančna polifonija, ki jo je mešani pevski zbor *Pomlad* v danih akustičnih in siceršnih razmerah pravzaprav odlično predstavil, je učinkovala fantastično, skoraj nezemeljsko, in seveda, naletela je na kopicco gluhih ušes – kdor je hotel slišati koncert, se je grdo uštel, saj je muziko popolnoma preglasil »broom« komentarjev in sproščene klepete. Tako se je spet pokazalo, da zvočnih poslastic niso vredna vsaka ušesa. Ampak da nas ne bi zaneslo v moraliziranje, nadaljujmo z drugim vprašanjem. To pa je seveda, kje tičijo razlogi za tak »uspeh« otvoritve in še posebej, za tako strukturo publike? Ni kaj, lahko poskusimo s sistematičnim, torej znanstvenim pristopom. Ta nam občinstvo takoj razdeli v štiri osnovne skupine. Pomislimo. Na otvoritev so gotovo prišli »otvortvarji«, abonenti, ki pač pridejo na vsako otvoritev. Prišli so tudi feni in podporniki *Pomladi*, ki najbrž že dolgo ni nastopala v središču mesta. Prišli so ljubitelji Narodnega doma, večinoma najbrž iz vrst Društva Novo mesto, ki si prizadeva za obnovitev in kakršno koli oživetje tega objekta. Četrta, najzanimivejša skupina, pa predstavlja mlade ljubitelje likovne umetnosti, natanč-

neje rečeno, večinoma prijatelje in kolege slikarjev, predvsem pa fene Sebastjana Šeremeta, enega od štirih razstavljalcev.

Okrog Šeremeta se je očitno spleta prava »alternativna« scena, inovativen model umetniškega delovanja. Tak model sam po sebi ni nekaj radikalno novega; vsekakor pa doslej ni bil značilen za mesto, v katerem se je domet alter scene izčrpaval kvečjemu v instaliranju popitih steklenic piva. »Šeremetovstva«, ki se na skvoterski način razpreda po razpadajoči stavbi nekdanje narodove slave, se vsaj do neke mere drži dražljivost »alternativnih« – boemskih, avantgardnih ali tudi anarhičnih – umetniških praks; gre za kompleksen »attitude«, ki presega raven gole proizvodnje umetniških izdelkov. Diši po revoltu, uporu proti ustaljenim odnosom v družbi in kulturi, po zavračanju ustaljenih mehanizmov in brezprizivne vladavine lastninskih razmerij. Tu seveda ne govorimo o likovni govorici, saj Šeremetovo (in Smodiševo) spogledovanje s fantastiko dalijevskega nadrealizma in temno »gotsko« ikonografijo heavy-metalske dediščine morda še ne nudi toliko kot zrelejša govorica Obradinoviča ali tradicionalnejši, a obrtniško prepričljiv Maznikov izraz. Tu gre za skupek družbenih silnic, ki skupaj z ustvarjenimi artefakti konstituirajo družbeno podobo, umetniški imidž. In Šeremet, četudi ga njegov mentor Šuster v govoru še ni sakraliziral v pravega, velikega umetnika, na tem polju odlično uspeva: njegova dela kupujejo mulci, ki si komaj privoščijo vsakdanje pivo in cigarete, na otvoritev v Novo mesto pa so priromali alternativci celo iz Rijeke.

Toda zadnji krik je mogoče brati še drugače, ne le kot uspešen primer umetniške razstave, ki je nenadejano (odvisno od percepcije opazovalca, ki je to razsežnost opazil ali pa tudi ne) dobil poteze socialnega »performansa«. Kontekst, v katerem so bila predstavljena dela ustvarjajočih (ne le to, do neke mere tudi stanujočih) v Narodnem domu, bi lahko povzeli nekako takole: *poglejte našega »sokola«, tako je bolehen, pa že zdaj proizvaja take meščansko-kohezivne učinke; kaj bo šele, ko se prerodi in kot feniks iz pepela popelje naše mesto v novo ero narodne kulture*. Ta podtaknjeni kontekst pozablja na nekatere drobnarije, ki sodobno kulturno situacijo bistveno in nepreklicno ločujejo od tiste v sedemdesetih in osemdesetih let 19. stoletja, časa, v katerem so novomeški rodoljubi zidali to stavbo. Izkušnje iz zgodovine umetnosti narokujejo sumničavost: skoraj vedno, ko gre umetnosti in kulturi dobro, ko nekdo seže v žep, kot so nekoč storili tudi čitalniški

rodoljubi, je mogoče rekonstruirati določeno ozadje. V našem primeru je bilo to nacionalno, pravzaprav nacionalistično ozadje. Druga polovica devetnajstega stoletja je čas emancipacije slovenskega meščanstva, ki je lastno pozicijo oblikovalo kot opozicijo do »nemškega«. Prej neboleča večkulturna situacija je v času deklaracij, taborov in čitalniških gibanj postala referenčno »kulturno ozadje«, in ni bilo mogoče stati na dveh bregovih. Rodoljubni domicil je postala narodna umetnost, sprega ljubiteljske in polprofesionalne kulture, kjer so zbori peli Po jezeru ali pa uglasbene tekste ravnokar kanoniziranega nacionalnega poeta Prešerna, slikar Pernhart pa je s pikolovskimi panoramami s Šmarne gore zakoličil topografijo nacionalnega prostora (in ob tem razkril presenetljivo provincialno ljubljanske metropole). Narodni domovi, tudi novomeški, so s te plati dejansko kulturni spomeniki neke specifične zgodovinske situacije, naveze kulture (umetnosti) in rodoljubja.

Ne glede na to, ali s teoretiki, kot je Arthur Danto, trobimo o postmodernističnem koncu umetnosti, ali pa si s heideggerjanci domišljamo, da se je umetnost (po nacionalni epizodi) končno *vrnila sama k sebi*

(ker ji ni treba več služiti nobenemu zunanjemu cilju), nam ravno sedanja konstelacija razmer v stavbi omogoča nekatere zanimive zaključke. Umetnost, kolikor se ni vklopila v tradicionalne institucionalne okvire, je namreč v trenutni fazi kapitalizma možna le še kot samozadovoljno ljubiteljstvo, amaterizem v najčistejšem pomenu besede, ali pa kot *radikalna odpoved*, negacija »sistema«, pravzaprav kot *skvotersstvo* (če skvotiranje razumemo zahodnjaško, kot okupacijo objektov za ustvarjanje in življenje, ne pa, kar je tudi mogoče, kot neumetniško in še v marsičem deprivilegirano eksistenco kakšne milijarde Zemljanov po raznih velemestnih slumih in favelah). Nekoč je družba posluš za ljubiteljstvo imela, o tem pričajo narodni domovi. Danes tega najbrž ni več, saj tudi zgodovinskih razlogov za to ni. In tu, če smo iskreni, pridemo do tistega, kar je pri vsem skupaj najbolj presenetljivo: kot je nekoč sijoči narodni dom predstavljal družbeno adekvatno razmerje do (ljubiteljske) kulturne produkcije, tudi današnji razpadajoči objekt izpričuje *realno stanje*. V tem smislu je Narodni dom kot historični spomenik, pa naj se sliši še tako pregnano, v točno takem stanju, kot mora biti.

Plovba do brega novomeške birokracije

Tekst in foto Tomaž Levičar

V Novem mestu ni dosti zaved, če je sploh kakšna, ki bi ustavile korak meščanov na njihovih poteh prek mostov nad Krko. Še pogled komajda kdaj skrene levo ali desno. Prek mostov se hodi strumno, s pogledom precej strogo uperjenim naprej. Toda splav, ki počasi, a včasih s slišno zabavno glasbo na krovu, polzi po reki, vendarle pritegne pogled in ustavi korak pasanta. Ko se približuje mostovom, posebej pa ko je tik pod njimi, se naredijo gruča ljudi, ki z mosta strmijo navzdol. In komentirajo. Če se je kdaj prej podobno morebiti zgodilo, ko je sem ter tja kdo iz mladostne radosti ali pa skrajnega obupa skočil z mosta v Krko, se dandanes to zgodi zaradi splava. Ta je postal v Novem mestu atraktivna vsakodnevnost.

Krstna plovba splava na Krki je bila konec lanskega avgusta. Doslej je opravil že na desetine voženj, tudi v zimskem času, ko so Krka in njena obrežja na poseben način privlačna. S splavom upravljata Kompas Novo mesto ter Leopold Fink iz Irče vasi. Združil jih je podjetniški interes in pa seveda naklonjenost reki.

Krka je na odseku skozi Novo mesto zelo primerna za plovbo. Tudi ljudje s številnimi in širokimi izkušnjami glede rečne plovbe pravijo, da je odsek od mestnega jedra do Irče vasi in tudi naprej vse tja do Zaloga izredno lep, raznolik in nasploh kot ustvarjen za turistično plovbo. Poleg reke Krke plovba potnikom na kratkem, le par kilometrov dolgem rečnem območju prinaša na robovih še raznoliko bolj ali manj umirjeno naravno, nepozidano okolje, drugod pa tudi živahen urbani ambient. Prav turisti, obiskovalci Novega mesta in okoliških krajev, še posebej zdraviliški gostje, so v aktualnem času tudi najpogostejši potniki na novomeškem splavu, na katerem pa ne manjka niti večjih ali manjših družb Novomeščanov. In če je precej minulih let novo-

meška turistična agencija goste na plovbo s splavom vodila na nekatere druge slovenske reke, lahko sedaj tovrstno ponudbo nudi kar tu in s tem v ta prostor pritegne nekaj dodatnih obiskovalcev oziroma siceršnjim popestri dan ali več na obisku Novega mesta in Dolenjske.

Novomeška občina je s pripravo osnovnih pogojev za plovbo na Krki v Novem mestu začela prav na podlagi poznavanja tovrstnih izkušenj v drugih slovenskih in svetovnih obrečnih mestih. Spoznavanje mesta z rečne gladine je vsepovsod poseben magnet, še toliko bolj, ko je ogled začinjen tudi s programom na plovilu. In misel na to je v tem novomeškem projektu združila številne zagovornike oziroma podpornike. Pravzaprav plovba v Novem mestu ni imela veliko nasprotnikov, tisti, ki so to bili, seveda upravičeno v segmentu, na katerega so opozarjali znotraj celote, pa so bili predvsem koristen smernik pri postavljanju pogojev plovbe. Pogojev, kakršni bi bili privlačni za tedaj še bodoče potnike in upravljavce plovil, torej ustrezni s podjetniškega vidika, a da bi bili pogoji oziroma okviru plovbe hkrati takšni, da bi v celoti ohranili rečni in obrečni ambient in živelj,

Novomeška občina in agencija za šport svojega dela odgovornosti za razvoj plovbe v Novem mestu sploh več ne izpolnjujeta. Naložili so si nekaj nalog, a do danes še niti ene uresničili.

torej primerni tudi recimo z naravovarstvenega in ožje socialnega vidika.

Kot kažejo zdaj že skoraj enoletne izkušnje plovbe po Krki v Novem mestu, je projekt z vidika usklajevanja številnih interesov, ki se navezujejo na reko in njeno okolico, dobro uspel. Bistveno nezadovoljnih dandanes ni opaziti, je pa opaziti precej zadovoljnih. Kako se lahko projekt izkaže v poslovnem smislu, bomo vendarle še počakali, pač na čas, ki bo malce bolj oddaljen od začetnega, uvajalnega trenutka, ko so zaradi novosti vse kolikor toliko spodobne stvari privlačne za mnoge. Da se obdržijo, pa morajo izkazati dodaten napor in kvalitete. A ne kaže, da bi tisti, ki se s to plovbo v Novem mestu ukvarjajo, izgubljali voljo in moč.

Ni pa ta projekt na svoji poti brez problemov. Ta pot ima pač včasih nekaj brzic, vse preveč pa mrtvic. Problem je postala kar novomeška občina. Ne zato, ker bi želela kar koli postaviti nazaj v prvotno ali kakšno drugačno danes nesprejemljivo stanje, pač pa zato, ker svojega dela odgovornosti za razvoj plovbe v Novem mestu sploh več ne izpolnjuje.

To je nenavadno, predvsem če se naslonimo na stalno razpravljanje o problemih mestnega jedra, reke Krke in novomeškega turizma ter na stalno navidez aktivno iskanje rešitev za te probleme in izzive. Ni pa to več toliko nenavadno, če poznamo

ustroj občin, način dela v njih in če se sprjaznimo z dejstvom, da so za občine, birokrate in lokalne politike največkrat besede že kar dejanja, medtem ko o pravih dejanjih ni moč dovolj pogosto govoriti.

Novomeška občina in njena Agencija za šport (to je občina pooblastila, da skrbi za plovbo območje) stojita daleč stran od reke, in to povsem križem rok. Z občinskim odlokom, ki je odprl možnost za plovbo, si je občina naložila nekaj nalog, a do danes še niti ene ni uresničila. In tudi ne kaže, da se bo to kaj kmalu zgodilo. Kar je morda najpomembnejše, je dejstvo, da bi občina na podlagi sprejetega odloka morala pripraviti in uresničevati lokacijski načrt za ureditev plovbnega območja. Načrt bi bil kvalitetna in pravzaprav nujna podlaga za ureditev pristanišča ter vstopno-izstopnih mest in za zagotovitev večjega udobja ter večje varnosti plovbe. Med nalogami občine, če bi ta želela delovati v smeri oblikovanja bolj atraktivnih pogojev za izvajalce plovbe in potnike, pa je denimo še vprašanje podaljšanja plovnega območja od Irče vasi do Zaloga. To je bila že prvotna namera, a sprva in morda le začasno odmišljena zaradi drugih interesov na reki. Podobno pa velja za vprašanje podaljšanje obdobja plovnosti na delu novomeške plovne poti. Pri vseh teh in podobnih stvareh bi morala občina torej skladno z odlokom ali na podlagi lastne odgovornosti do razvoja mesta

Dober dan

Barica Smole, foto Boštjan Pucelj

Ob policah z rožnatim blagom so bile zložljive stopničke, take s širšo vrhno stopnico, in ne da bi pomislila, sem jih prestavila k njej, da je sedla, bolje rečeno, skoraj sesedla se je nanje.

imeti nosilno vlogo. Občino so iz različnih strani redno opozarjali in nagovarjali, naj izpolni svoj del obveznosti v zvezi s plovbo. Stori pa vseeno nič. Ti njeni neodzivnost in neaktivnost torej ne govorita le o aktualnem odnosu občine do razvoja plovbe, mestnega jedra in turizma ter o njeni skrbi za reko, pač pa razgalja obenem odnos občine do legalnosti, do dela in do javnosti.

Reka Krka je seveda ključen segment zelenega pasu Novega mesta, plovba pa eden od bolj atraktivnih delov novomeške turistične ponudbe, predvsem pa je tudi njen najbrž najnovejši izdelek. Eno in drugo se navezuje na mestno jedro, ki za svoj razvoj potrebuje stik z aktivnimi in s privlačnimi komplementarnimi sestavinami mesta. Predvsem pa je pomembno, da je dokaj jasno izražena volja ne zgolj turistov, ampak predvsem meščanov, da bi v mestu lahko prostor doživljali aktivno in pestro. Odgovornost občine pri vseh teh stvareh, katerih povezovalni element je plovba, ne seveda edini, pa ni zanemarljiva. In občini pri tem niti ni moč obiti.

Novomeška občina v teh dneh ustanavlja še enega v množici svojih zavodov, tokrat Zavod za turizem. A obenem, torej v tem prav istem trenutku, ima občina pred očmi že zanimiv turistični izdelek, pri katerem bi lahko z dejanji izkazovala svojo voljo in sposobnost sodelovanja pri razvoju turizma. Pred sabo ima projekt plovbe po Krki. A občina pri tem ne izvaja niti svojih nalog, kaj šele da bi hodila v korak z interesi tistih, ki izvajajo plovbo.

Kako je torej v resnici z voljo, da občina reki Krki, predvsem pa turizmu in mestnemu jedru, ki sta oba že kratkoročno lahko posredno in neposredno manjši tiskarni proračunskega denarja, v mestu nakaže lepše dni? To je torej dovolj očitno.

Pripis uredništva: Tomaž Levičar je v prejšnjem mandatu sodeloval pri pripravi odloka o plovbi na reki Krki. Sedaj je občinski svetnik LDS.

Ne morem reči, da je bil res dober, bil pa je poučen. Bil je tudi eden tistih, v katerih se zgodi množica majhnih, drobnih dogodkov, ki v svoji mikro razsežnosti govorijo o makro razmerjih. Predvsem o razmerjih in odnosih med ljudmi. Včasih me obide misel, da je svet ogaben, a je žal edini, v katerem mi je dano biti; da se peha in komolča, da pa je v njem le nekaj dobrega. Saj navsezadnje so tu družine, ljubeči starši, solidarne ženske, ki vedo, da življenje ni enodimenzionalno, da je treba bližnjemu pomagati, če se taka potreba izkaže. Pa se mi potem ta utopija v hipu podre.

Bolel me je zob, za mano je bila bela noč, spanec pa mi je kratila tudi misel na hčero pokojnega prijatelja, ki je šla živeti k nekemu fantu. Dve leti me ni poklicala, zdaj pa mi telefonari, ker jo fant tepe.

Šla sem k zobarju že zjutraj, pa je delal popoldne. V hipu sem se odločila, da jo mahnem kar na urad, pristojen za te zadeve in prijavim nasilje. Vprašanja tipa kaj se to mene tiče, dekle je polnoletno, izbrala si je tak način življenja, za tako stvar sta potrebna dva ipd. sem pometla pod preprogo odločnosti. Ne zaradi sebe, zaradi nje, zaradi prepričanja, da nasilnežev ne smem tolerirati. Nihče jih ne bi smel. Morda se bo le zamislila in odšla od nasilneža. Ne smem obračati glave stran, čeprav je to najlažje, sem si mislila.

Popoldne je bila vrsta že pred zaprto ordinacijo. Če imaš otekle lice, se je treba pač postaviti vanjo. Pred ordinacijo je dvorišče s parkiriščem, z njega na glavno ulico mimo štiridesetcentimetrskega zidca vodi ozek prehod z nekaj stopnicami. Pa smo čakajoče - med njimi sem bila kljub svojim letom najmlajša - čakale slone na zidcu ali tik za vogalom hiše, kjer sonce ni tako močno pripekalo. Na parkirišču, izven našega vidnega polja, je ustavil avto in izza zelenja je proti prehodu, kjer se je komaj

dalo mimo, prišla mlada dama. Ne morem si kaj, ampak „dama“ ima zame zmeraj nekako pejorativen prizvok. To, tok, tok, so odmevale njene petke po tlaku. Komaj se je zrinila mimo nas. „A se zdaj nič več ne pozdravlja?“ me je vprašala ena čakajočih gospa, potem ko je bila damica že daleč, in ki je morala vstati, da se je zrinila mimo. Skomignila sem z rameni, tak je pač svet, kaj si moremo, olika je šla še z nekaterimi drugimi stvarmi k vragu, mogoče pa je sploh nikoli ni bilo, samo mislimo si, da je bilo kdaj drugače, in se spet potopila v branje, ki sem ga imela s seboj, da čas ne bi šel v nič. Tako smo nekatere molčale, gospa za vogalom, z ruto na glavi, je pravila o tem, da ne sme biti na pripeki, pa drugih težavah, ki so se mešale v mojega Fuentesesa. Po treh straneh, ko sem komaj ugotovila, da je šel belec na jug zato, da bi umrl pokončno (to se v romanih še dogaja), se je damica vrnila po isti poti. Ko je gospa zraven nagnila kolena čisto k meni, sem dvignila pogled in pozdravila. Zastala je, z rahlim časovnim zamikom, dva koraka dlje, ko da je rabil zvok malce več časa, da je prispel do središča pod njeno urejeno frizuro. Dramatično, kot bi jo kaj zbadlo. Ozrla se je, sceloma se je obrnila proti nam, me ostro pogledala in z mešanico začudenja in jeze vprašala: „Kaj pa je?“ „Nič, samo pozdravila sem vas,“ sem dodala dosti bolj nežno kot sem vrgla proti njej pozdrav. Nisem vedela, da pozdrav lahko zadene kot kopje. Čakajoča zraven mene je gledala za njo in potem vprašala: „Ste videli, s kakšnim avtom se je odpeljala?“

Pred domačo hišo me je čakala Romanja, ki večkrat zveni pri vseh stanovalcih. Poznam že vse njene fore, ampak tega dne je bila videti res slaba. „Maš kakšno kiko?“ me je vprašala že nevemkolikič. Take dolge in pisane, ki si jo želi, žal nimam. „Si mi obljubil!“ je rekla sope, da

sem mislila, da bo vsak čas zlezla skupaj. Mogoče sem res kdaj navrgla kakšno obljubo, hite mimo nje, da bi se jo znebila. Slaba vest mi je potrkala na tista vrata, za katera sem mislila, da so že zdavnaj trdo zaklenjena. „Šivaš?“ sem vprašala in prikimala je. „Pa pojdiva čez cesto po blago,“ sem rekla, dan je že tako ali tako uničen, Fuentes raztrgan, lice še zmeraj oteklo, počutila sem se slabo kot pes. Čeprav skoraj nikoli ne hitim, tokrat sem stopala res počasi, me je komaj dohitevala in v trgovini ji je začelo zmanjkovati sape. Ob policah z rožnatim blagom so bile zložljive stopničke, take s širšo vrhno stopnico, in ne da bi pomislila, sem jih prestavila k njej, da je sedla, bolje rečeno, skoraj sesedla se je nanje. „Sem prišla iz bolnice,“ je še dahnila in kar strah me je bilo. V rokah je imela lekarniško vrečko, polno zdravil. Mlada prodajalka je ostro pogledala: „Lahko se podre,“ je ošvrknila lojtrico, nejevoljna, da sem jo uporabila za podporo stare, bolne ženske, oteklih nog, kratke sape in hripavega, zasoplega in šibkega glasu. Kislega obraza nama je postregla, ko je ženska, ki ji poznam tudi ime, pa ga ne bom povedala, prišla do sape in je njena rdečica, nastala zaradi tistih nekaj korakov, malce zbledela.

Fuentesesa potem ni bilo več mogoče brati. S starim gringom je odšel v svojo mehiško revolucijo, mene pa je pustil, naseljeno na peščinah vsakdanjosti. Zdjaj na tej trhlji ladji lahko premišljam, kako se mlade, lepe ženske pustijo pretepati, kako je izginil dober dan celo v bližnjih srečanjih in kako ženske v drugih ženskah ne znajo videti trpljenja, če je pokrito z malce drugačno kožo, ne znamo biti niti žensko solidarne.

Vam pa voščim res dober dan. Da ne bi bil tak, kot je bil tale moj.

Rasto Božič, foto Boštjan Pucelj

Jasna Kocuvan izvira iz novomeške družine. Odraščala je v Novem mestu, po osnovni šoli je obiskovala srednjo ekonomsko šolo, zatem je na filozofski fakulteti v Ljubljani študirala umetnostno zgodovino, trenutno ob delu na primorski fakulteti za humanistične vede študira filozofijo in teorijo vizualne kulture. »To je povsem drug pogled. V Ljubljani so nam umetnost predstavili zgodovinsko, tukaj gre za pogled s filozofskega stališča,« pravi.

V svet umetnosti je v spremstvu staršev stopila kot otrok. »Starša sta naju z bratom vodila na razstave, oče se je ljubiteljsko ukvarjal s slikarstvom, tako me je potegnilo v te vode, brata pa v arhitekturo. Oba sva tako usmerjena, zdelo se mi je logično. Med srednjo šolo sem sicer želela na oblikovno šolo v Ljubljani, pa nisem imela poguma zapustiti Novega mesta.«

Kot študentka je bila leto dni honorarno zaposlena v Dolenjskem muzeju, kar jo je povežalo z ustanovo, v kateri se je takoj po diplomi leta 2005 zaposlila kot umetnostna zgodovinarica in kustodinja Jakčevega doma. Imela je srečo, njena pot se je hitro umestila. Meni, da so se zanjo odločili na podlagi prošnje, v kateri je prikazala vizijo oživitve Jakčevega doma, nekaj je pripomoglo tudi njeno študentsko delo v muzeju. Zavzela se je za podobno razdelitev Jakčevega doma, kot jo ima razstavišče od lanskega poletja. Razdeljeno je po nadstropjih in temah, na stalne in občasne razstave ter galerijo. Čeprav nekateri v tej stavbi vidijo svetišče Jakčeve umetnosti, je predlagala poživitev in sodobnejšo zasnovo. »Mislim, da je Jakčev dom z novo zasnovo pridobil veliko. Za to, če nič drugega, govori znatno povečanje obiska. Razstavo, ki je deset let stala v enaki obliki, lahko oblikuješ na drugačen način in s tem pritegneš obiskovalce. Zadnja leta pred prenovo so Jakčev dom v okviru obveznih šolskih ogledov obiskovali le šolarji. Prosto voljnih obiskov praktično ni bilo.« Meni, da razstavišče še ni polno zaživelo. Rada bi ga naredila bolj prepoznavnega. »Novomeščani so sicer slišali zanj, a ne vejo povsem zagotovo, kje stoji. Premalo je vpet v življenje in mestno zavest. Zakaj ne bi sprehajalci med nedeljskim sprehodom zavili še v Jakčev dom in si ogledali razstave? Izrabiti bi morali tudi teraso, ki bi bila lahko namenjena muzejskemu baru in poletnim muzejskim delavnicam.«

Kot mlada izobraženka je sklenila, da ji znanje, pridobljeno med osnovnim študijem, ne zadošča. Želja po znanju jo vodi naprej,

obenem je sklenila delovati v provincialnem okolju omejenih možnosti. Sodi, da zamisli so, a pravih uresničitvev ni. »Mogoče se meščani premalo poistovetijo z mestom. Premike spremljajo od strani, a se večina ne želi aktivno vključiti. Radi kritizirajo.« Lani je mesto dobilo več novih razstavišč in gledališče, v mestu je čutiti izrazitejši življenjski in kulturni utrip. »Manjka nam usklajenost. Še vedno vsak deluje preveč zase, premalo smo povezani. Tako imamo na isti dan več otvoritev. Vizije bi se morale prepletati, tega ni. Drugače se mi zdi tolikšno število razstavišč zelo pozitivno. Obisk sicer še ni tak, kot bi moral biti, vendar se stvari premikajo. Preveč dogodkov lahko po drugi strani v majhnem okolju pomeni tudi določeno zasičenost, zato sta pomembna usklajevanje in selekcija. V našem okolju ima še vedno veliko vlogo vabilo na prireditve. Če ga ljudje ne dobijo, menijo, da niso povabljeni. Vabila imajo še vedno prestižni pomen, kar je nesmiselno. Če je otvoritev razstave objavljena v medijih, je javna in dostopna vsakomur.« Pravi tudi, da ji novomeško kulturno podnebje ustreza. Ve, da domačine bolj kot tuji v glavnem privlačijo domači umetniki. Razstavno politiko bi rada zastavila vzajemno, zato se ji zdi mnenje obiskovalcev pomembno.

Novo mesto v umetniškem pogledu ni podhranjeno. Ima vrsto likovnih ustvarjalcev srednje in mlajše generacije, je tudi umetnostno središče, čeprav mogoče večina prebivalcev tega ne opazi. »Meščani poznajo dela Orača, Kotarja, Kumra, Suhyja itd., vendar se mi zdi, da jih ne spodbujajo in ne cenijo dovolj. Pustijo jih delovati nekje na obrobju, zdijo se jim vsakdanji del okolja. Pogosto naše domače avtorje v drugih mestih cenijo bolje kot doma. Z nekaterimi dobro sodelujemo, upam, da nam bo uspelo tudi tukaj kaj spremeniti na bolje. Seveda je sodelovanje odvisno od želja avtorjev samih. Tudi oni imajo radi širšo publiko.«

Jasno osebno posebej privlači grafična umetnost, med njenimi priljubljenimi avtorji je Bogdan Borčič. Lahko bi dodali, da je za Novo mesto, mesto velikih slovenskih grafikov, prava oseba. Privlači jo mestni grafični lok. Čeprav sama meni, da začetno vizijo in zanos okolje kmalu obrusi, ji bo mogoče uspelo v navezi s filozofijo, z zgodovino in umetnostjo skozi razstave v mesto vnesti delček nove življenjske kakovosti.

Kaste

Nejc Gazvoda, foto Boštjan Pucelj

In tako smo vsaj navidezno srečni vsi. Razen seveda grdih, ki so še brez talenta povrh. Njim ni pomoči.

Rad imam lepe ljudi. Zaradi njih je svet lep.

Ja, tako preprosto je to. Kdor si je zmisli puhlico, da je lepota očem skrita, je moral biti hud grduh. Ali grduša, če je bila ženskega spola. Ste opazili, da so lepi ljudje bolj prijazni in dobri? Kako naj ne bodo, saj vse zlo izhaja iz osebnih frustracij, ki pa so jih polni le in samo grduhi zaradi svojega videza. Lepi ljudje se bolj zavedajo sveta okoli sebe in so zategadelj koristnejši za okolje in družbo nasploh, saj njihovo dojetanje sveta poteka skozi izbrušen diamant in ne skrivenčeno prizmo negotovosti polnega grdavža. Lepi ljudje so tisti, katerih obrazi krasijo občestne plakate in dajejo gnusobicam vsaj malo volje do življenja, ko se peljejo na svoje delo od šestih do dveh, saj so grdi ljudje ponavadi depriviligirani v šoli, ker lepe punčke z dolgimi laski in velikooki modrooki fantki s krasnim profilom dobijo več učiteljske pozornosti, tako da preklasti krivonosci ali debeli škrbavci sami preždiyo v kotih in se že zgodaj naučijo, da jim je mesto za tekočim trakom, ker bodo v medčloveških odnosih vedno šepali, ko se bo morebitna stranka zazrla v njihovo ogabno obličje. Na svetu ni veliko res lepih ljudi. Ampak tisti, ki so, so nacionalni ponos. Morali bi biti zaščiteni in že ob prvih znakih lepote nagrajani za nekaj, kar je sicer čisto

sto genske narave, ampak vseeno – kdor je lep, je lep. Edino to šteje.

Se hecam, ne? Ste se smejali prejšnjemu odstavku? Mislili, da sem sarkastičen in da bom v naslednjih vrsticah razsul lepoto in podprl delo, talent in dobroto? Ne bo šlo. Vse, kar sem napisal v prvem odstavku, drži. Drži tudi to, da me boli, ker je temu tako. Ampak dejstvom se ne da oporekati. Nisem bral nikakršne raziskave. Vseeno mi je. Dvajset let življenja na tem svetu daje vsaj toliko izkušenj, da se lahko podpišem pod prejšnji odstavek. Fantje, če ste grdi, bodite pripravljeni na to, da se boste kot levi borili za žensko, ki vas ne bo nikdar resnično ljubila. Punce, če ste grde, bodite pripravljene na to, da se boste celo življenje spraševale, kaj fant vidi na vas, in umrle osamljene, čeprav boste desetletja v partnerskem odnosu. Grd človek ne more nikoli vedeti, pri čem je. Lahko je še tako dober, nadarjen, bogat, priden, delaven, prijazen do živali. Ker nikoli ne dobi tistih pogledov, ki jih dobi lep človek. Ki jih prepozna vsak, saj jih je videl. Ali na sebi ali pa je videl, kako gledajo tiste lepe. Ti pogledi lepe krepijo, grde ubijajo. Vedno znova dajejo vedeti, da smo daleč od sofisticiranosti, ki si jo kot človeška rasa pripisujemo. Smo živali, ki še toliko jajc nimajo, da bi pustile grdim, da krnejo, kot se to spodobi. Pogledi, ki jih do-

bijo lepi ljudje, so vrelci kreposti, mladosti, zdravja. Ker dajejo vedno znova vedeti, da si v večni naravni selekciji zmagovalec. Nadarjeni in dobri dobijo stisk roke. Najbolj potuhnjeno gesto, ki so si jo izmislili lepotci, da se jim ne bi bilo treba že ob neformalnih srečanjih poljubljati z grdimi. Edina metoda, ki še pari lepe z grdimi, je denar. Drugače bodite brez skrbi – rojeni ste kot lepi ali grdi. To je vaša kasta, iz katere vas ne bo premaknilo čisto nič.

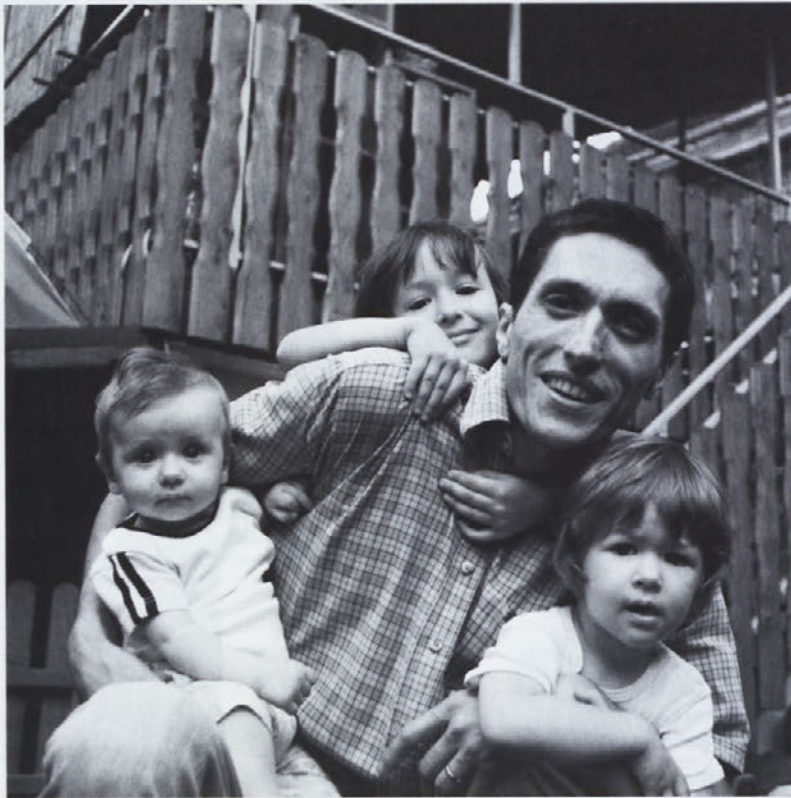
A ljudje ne bi bili ljudje, če ne bi razvili obrambnih mehanizmov. In tako so sčasoma grdi ljudje ugotovili, da morajo začeti početi nekaj zanimivega v življenju, da bodo pritegnili pozornost lepih, ki jim je bilo vse prineseno na pladnju, in tako redki razvijejo kakršne koli talente. Grdih ljudi to ni polepšalo, jih je pa naredilo bolj zanimive. In jim povečalo njihovo »kupno« moč. Upam si trditi, da ne bi bilo ne znanosti ne umetnosti brez grdih ljudi. Če bi bil Einstein lep, ne bi bilo relativnostne teorije. Če bi bili Beatli lepi, ne bi bilo nekaj najboljših rock komadov vseh časov. Zakaj? Ker bi vsi tisti čas, ko so razmišljali, kaj naj počnejo v življenju, da bi kdaj dobili kakšno žensko, vložili v to, da bi se odločali, katero iz množice voljnih naj vzamejo. Ne zanikam se – še vedno pravim, da obstajata kasta lepih in kasta grdih, med katerima se ne prestopa kljub

čudežem moderne medicine. Samo v redkih primerih kasta lepih spusti pogled na kasto grdih, ko ugotovi, da kasta grdih počne stvari, ki jih kasta lepih ni sposobna. In tako smo vsaj navidezno srečni vsi. Razen seveda grdih, ki so še brez talenta povrh. Njim ni pomoči.

Aja, pa lepota ni relativna. Morda do neke mere. Ampak konec koncev vsi razmišljamo reproduktivno. In narava pozna lepoto bolj kot kdor koli od nas. Edino argument denarja premaga argument lepote, a ga nikoli dokončno ne ubije. Pa morda argument ljubezni. Ampak prava ljubezen (žal?) ne prestopa kast. Nikoli. Čeprav kdaj kakšen izjemen osebek iz kaste grdih dobi drugega osebek iz kaste lepih, se bo ta celo življenje spraševal, če pa mu morda ne bi bilo bolje s čisto povprečnim osebkom iz kaste lepih, tisti iz kaste grdih pa bo to celo življenje čutil. In tako bosta oba nesrečna.

A res mislite, da bi princ vohal prešvicane noge Pepelke, ker je revica pač dobra po srcu – četudi bi imela kurja očesa?

Toni Kočever: »Razvajenost je gonilna sila sodobnega odvisnika.«

Rasto Božič, foto Boštjan Pucelj

Starši se danes vidijo kot uspešni podjetniki, kapitalisti, vzdrževalci družine, kar ni obsojajoče, le da ob tem pozabijo biti dobri starši.

Toni Kočever, po rodu Metličan, je letos prevzel predsednikovanje Lokalne akcijske skupine za preprečevanje zasvojenosti, ki v Novem mestu deluje sedmo leto. Življenjska izkušnja odvisnosti ga je po triletnem zdravljenju pripeljala do programa pomoči odvisnikom in njihovim družinam v Novem mestu, Žalcu in Mariboru. Zasnova njegovega dela se je širila, včlanil se je v Lokalno akcijsko skupino, od novega leta na novomeški občini deluje kot referent za mladino in marginalne skupine.

Po lanskih podatkih novomeškega metadonskega centra naj bi število registriranih uporabnikov letno raslo za deset odstotkov. Kje je starostna meja?

Vse mlajši posegajo po prepovedanih drogah, starostna meja je padla na dvanajst let. Začnejo z mehkiimi drogami in alkoholom. Heroinski odvisniki te starosti v novomeškem okrožju še nisem zasledil, imamo pa že od štirinajst- do petnajstletne odvisnike. V Sloveniji zasledimo tudi mlajše. V Žalcu so imeli pred leti v metadonski program vključenega enajstletnega odvisnika od opiatov. Tudi pri nas se starostna meja spušča. Problem raste, ker požar le gasimo. Odvisnike zdravimo z metadonom, ostalih dejavnosti je bore malo. Tudi preventive je le toliko, da pač je. Tudi ni kakovostna, predvsem po šolah. Izrazito manjkajo programi pomoči, ki bi že samo s prisotnostjo v okolju imeli močan preventivni učinek. Odvisniki bi se lahko po pomoč obrnili na več naslovov, saj potrebujejo različne oblike pomoči. V Novem mestu

izvaja program za odvajanje od drog le Društvo srečanje.

Imamo pereč problem, a malo rešitev? Šolstvo je eno redkih, ki miglja in se trudi po lastnih močeh. Mogoče bi lahko stori- lo kaj več, širša družba pa stori bolj malo. Nekako ni časa, zanimanja, da bi se zazrli, ne samo v problem odvisnosti, temveč tudi v problem odraščanja, ko se odvisnost pojavi. Ko starši otroka vključijo v kup popoldanskih dejavnosti, že menijo, da imajo te tolikšen preventivni učinek, da do problema ne bo prišlo. Pa ni tako. Najmočnejša preventiva se skriva v kakovostnih družinskih odnosih. To je sicer zlihan odgovor, ampak bo vedno držal. Zdi se, da sodobnim staršem zmanjkuje časa, energije, motivacije pa tudi smisla. Starši se danes vidijo kot uspešni podjetniki, kapitalisti, vzdrževalci družine, kar ni obsojajoče, le da ob tem pozabijo biti dobri starši. Moški rešujemo svet in vzgojo prepuščamo ženam, ki so ravno tako zaposlene. Zmanjkuje jim časa, napete so in negotove. Posledica je dodatno razvajanje otroka. Razvajenost je gonilna sila sodobnega odvisnika.

Kakšno je poreklo odvisnikov?

Notranja psihična struktura odvisnikov se izredno spreminja. V sedemdesetih letih je šlo za revolucionarno uporništvo, sodoben odvisnik pa je razvajan mladostnik. Vozi se z dobrim avtom, uživa drago drogo kokain - poživilo. V vseh pogledih skuša biti frajer, droga mu pri tem pomaga.

Dosedanja preventiva je bila ravno obratno usmerjena v obrobni del družbe, k labilnim, negotovim ljudem?

Socialni problemi več ne usmerjajo v odvisnost, prav tako ne nizka samopodoba ali labilen karakter. Starši so vedno pričrani, da je njihovega otroka v brezno omame povlekla slaba družba. Raziskave kažejo, da ima družba dosti manjši vpliv, kot bi priznali starši. Zdi se, da so uspešnejši, samozavestnejši mladostniki s pozitivno samopodobo bolj gotovi, da se jim pri poigravanju z drogami ne more nič hudega zgoditi. Občutek, da imajo vse pod nadzorom, je pri njih bolj varljiv, tako tem rajši zapadejo. Šibkejši se tudi bojijo vstopiti v svet eksperimentiranja. Zato sodobno preventivo usmerjamo v družinske odnose. Ne samo da se boriš za preživetje, temveč tudi, da kakovostno živiš v vzdušju strpnosti z ostalimi Zemljani. Z občutkom, da smo si ljudje na razpolago, da ne težimo k individualizmu in združevanju zgolj na podlagi kapitalističnih interesov, da smo eden drugemu v pomoč. Odraščajoči otrok z občutkom, da ga starši ne razumejo, mora najti nekoga, se mu odpreti in izraziti stisko.

Bo kapitalno hlastajoča družba zmogla urediti načete družinske odnose ali se bo razsulo stopnjevalo?

Kapitalne možnosti ima, ostale zamirajo. Zamirajo človeški razum, osebnostna raven in zavedanje, da je življenje namenjeno še čemu drugemu kot prenašanju in dobrim avtomobilom. Izumira zavest, zato se bojim, da v družbi ni več občutka za sočloveka. Kapitalistična družba bo zato reševala probleme, kot jih zna reševati. Na primer z metadonskim zdravljenjem, pri katerem imamo občutek, da smo problem uredili in umirili. Pa vendar, ko spremljam zgodbe, opažam, kako metadonski zdravljenjci osebnostno naprej propadajo. Metadonsko kritje je samo začasno. Z leti se razkrije notranjost posameznika, ki slej ko prej pristane globoko v prepadu, če sploh preživi. Te

rešitve so bolj nečloveške kot človeške. Problem smo z metadonom le umaknili z ulic, oprali smo javno vest, nekaj smo naredili, odvisnikov pa je vedno več. Strošek države se povečuje, za metadonsko zdravljenje mora odvajati šestkrat več denarja kot za vse ostale programe nevladnih organizacij.

Zdravljenje odvisnosti, metadon in drugi nadomestki, vse je danes dober posel. Pomembno je, da imajo metadonski centri odjemalce, zadaj se gotovo skriva lobi?

Zelo močan lobi. O tem se sicer javno razpreda, vendar se zdi na trenutke nekori- stno. Boj proti temu obstaja, ne vem pa, koliko lahko spremeni. Človek bi zlahka postal pesimist, ker so v ozadju tako močni interesi, da jih kakšen očetek sploh ne prizadene. Dokler bo interes, bo metadon v obtoku. V svetu ga ponekod umikajo. V Italiji so na ambulantni ravni že ukinili metadonsko zdravljenje, ker se zavedajo, da je šlo vse skupaj predalet. Državo to precej stane, zato so metadon umaknili v zaprte ustanove. Veliko je tudi odvisno od lokalnih metadonskih ambulant.

V Novem mestu se trudimo sodelovati z lokalno ambulanto, da ne gre le za razdeljevanje metadona, temveč so odvisniki deležni tudi psihosocialne obravnave. Tako ima nekdo možnost stabilizacije na metadonu in potem zmožnosti nadaljnjih odločitev. Novo mesto je eno redkih, ki išče sodelovanje med ustanovami, drugače so slovenske ustanove pretežno samozadostne in nočejo medsebojno sodelovati. Čeprav se ne strinjam z metadonskim zdravljenjem, redno sodelujem z novomeško ambulanto. Interakcija naših idej in pristopov je rešitev za problem odvisnosti. Ena sama ustanova ne more delovati učinkovito.

Pogovarjal sem se z nekdanjim odvisnikom v skupnosti Cenacolo, dejal je, da je bil petnajst let na metadonu. Do premika

...je prišlo šele, ko se je sam odločil, do takrat je program spretno izkoriščal.

Odvisnik manipulira z vsemi možnostmi, ki jih najde v prostoru. Metadon je zgolj ena izmed njih. Vemo, da osemdeset odstotkov odvisnikov uživa tudi ostale droge. Da bi jih tega odvadili, navadno odvisnikom povišajo odmerek metadona, kar je zelo površna rešitev.

Odvisnost je del sodobne družbe, nemože jo je odstraniti. Poleg vse preventivne se je treba naučiti živeti s tem in ob tem.

Naš nedavni projekt smo naslovili Sobivanje z odvisnostjo. Problema ne moremo iztrebiti ali reševati po enem kopitu. Veliko število odvisnikov se v bližnji prihodnosti ne bo odločilo za premik. Z njimi je vseeno treba živeti in delati, biti v stiku z njimi in jim pomagati. Tako je njihov način življenja čim manj rizičen. To so dejavnosti od menjave igel do osveščanja. V Novem mestu ni možno menjati igel, ki so glavni vir okužb. Lekarna tega ne počne, iglomata ni. A ne gre samo za menjavo igel, ampak na sploh za poduk o boleznih, o čim bolj varnem vbrziganju droge, o sporni in umazani drogi, ki odvisnika telesno poškoduje in spravi v komo. Velik problem je z med mladino priljubljenem ectasyju. V glavnem sploh ne vedo, kaj jemljejo, pa jim lahko pusti trajne posledice.

je prišlo šele, ko se je sam odločil, do takrat je program spretno izkoriščal.

Odvisnik manipulira z vsemi možnostmi, ki jih najde v prostoru. Metadon je zgolj ena izmed njih. Vemo, da osemdeset odstotkov odvisnikov uživa tudi ostale droge. Da bi jih tega odvadili, navadno odvisnikom povišajo odmerek metadona, kar je zelo površna rešitev.

Odvisnost je del sodobne družbe, nemože jo je odstraniti. Poleg vse preventivne se je treba naučiti živeti s tem in ob tem.

Naš nedavni projekt smo naslovili Sobivanje z odvisnostjo. Problema ne moremo iztrebiti ali reševati po enem kopitu. Veliko število odvisnikov se v bližnji prihodnosti ne bo odločilo za premik. Z njimi je vseeno treba živeti in delati, biti v stiku z njimi in jim pomagati. Tako je njihov način življenja čim manj rizičen. To so dejavnosti od menjave igel do osveščanja. V Novem mestu ni možno menjati igel, ki so glavni vir okužb. Lekarna tega ne počne, iglomata ni. A ne gre samo za menjavo igel, ampak na sploh za poduk o boleznih, o čim bolj varnem vbrziganju droge, o sporni in umazani drogi, ki odvisnika telesno poškoduje in spravi v komo. Velik problem je z med mladino priljubljenem ectasyju. V glavnem sploh ne vedo, kaj jemljejo, pa jim lahko pusti trajne posledice.

Kako je z iglomatom?

Načrti za postavitev so, a je izvajalec Aids fundacija Roberts izgubil licenco. Išče drugo, pa ga v Sloveniji ni, le Društvo Stigma ima nekaj terenskih kombijev, ki obiskujejo kraje po Sloveniji, izvajajo preventivne akcije in menjajo igle.

Kako bi označil stanje novomeškega okrožja?

Odvisnost je v skokovitem porastu. Zunanjo sliko duši metadonsko zdravljenje, tudi policija izvede nekaj akcij in potem odvisnike pošlje na »izobraževanje« na Dob. Metadonski center je imel leta 1999 tri

uporabnike, sedaj jih ima blizu sto. Po evidenci policije se vidi, da je prekrškov vsako leto več. Po neuradnih ocenah je v novomeškem okoliščju čez tristo uporabnikov tih drog. Za naš prostor je to velika številka.

Kaj pa ostala mamila?

Med mladino je zaskrbljujoče uživanje marihuane. Čezmerno uživanje jih oddaljuje od zrelosti in vodi k trdim drogam. Posebno nevarna je pri odrasčajočih mladostnikih, ti so notranje nedozoreli, nimajo ustaljenih stališč, s svojimi efekti jih hitro uniči. Trava je danes močna droga, gojena s kemikalijami in v laboratorijih, dosti močnejša, kot je bila včasih. Na Nizozemskem že uvajajo programe zdravljenja odvisnikov od trave. Med njimi je največ štirinajst- in petnajstletnikov, ki jim je trava uničila razvoj in življenjsko zgodbo, potrebni so institucionalnega zdravljenja. Kažejo se telesni znaki abstinenčne krize, ki so jih včasih zanikali. Ne obsojam starejšega ustaljenega človeka, ki nekajkrat na leto nekaj pokadi za sprostitev, vendar menim, da zdrave oči ne potrebujejo očal. Kot zdravljen odvisnik danes ne potrebujem mamil, življenje samo je dovolj močna droga.

LAS je tudi del zanesenjaštva?

Za sodelovanje je treba imeti ogromno entuziazma. Naše delo ni poklicno, člani LAS-a so tudi predstavniki novomeških ustanov, šolstva, zdravstva in sociale. Skušamo povezati čim več predstavnikov različnih ustanov, vladnih in nevladnih, ter vzpostaviti mrežo, ki je v korist posamezniku. Tako je naše delo hitrejše, učinkovitejše in bolj humano. Kmalu bomo objavili spletno stran, drugače se da z nami priti v stik prek vseh vpletenih ustanov ali najlaže na občini. Vsak ponedeljek ob 17. uri novomeško društvo Srečanje na Rozmanovi 10 izvaja program pomoči odvisnikom in njihovim družinam.

K O M E N T A R

Rasto Božič

Mesto cvička in čevapčičev

Govorijo o enologiji, kulinariki, etnologiji, turizmu itd. Zagotovo so prisotne vse našete prvine, a na koncu vse vodijo k veselici in množičnosti.

Minuli mesec je sodil med kulturno zahtevnejše. Imeli smo vrsto prireditvev, med njimi na prvem mestu omenjamo 30. dolenski knjižni sejem, ki je bil na mestnem obrobju deležen kar nekaj pozornosti, a če bi sodili po mestnem jedru, ga v mestu praktično ni bilo. Kakšnega knjižnega utripa izven Krkine galerije ni bilo zaznati. S tem se zdi, da tovrstne prireditve pritegnejo vedno le eno in isto občinstvo. Prepričujejo prepričane, za predstavitev pa storijo malo. Sejem bi bilo treba bolje oglaševati, verjetno pa za to ni denarja. Mogoče bi lahko v to smer kaj več storile šole, lahko tudi so, a vendar bi kazalo sejem nekako širše vpeti v zavest novomeškega življa, da ne bo izpadlo, da imamo Dolenjci za pokazati le cviček.

Vsa čast tej plemeniti kislici, vendar imam dovolj pokroviteljskih pogledov in nasmihanj, ko v Ljubljani omenim, od kod prihajam. Tam imate pa cviček, ponavadi rečejo, in se ob tem butasto zarežijo ter namignejo. Kot da se pri nas vsi le nalivamo s cvičkom in nimamo drugega kot zabuhlih pijancev ter veseljačenja ob vinu. Ta misel me večkrat prešine, tudi ob vseh teh povzdigovanjih in čaščenjih vina. Saj ne da se prireditelji ne bi trudili, a vendar vse skupaj ne presega malo bolje organizirane veselice. Govorijo o enologiji, kulinariki, etnologiji, turizmu itd. Zagotovo so prisotne vse našete prvine, a na koncu vse vodijo k veselici in množičnosti. Tukaj se zdi Zveza društev vinogradnikov le nekoliko bolj pripravljena kot prireditelji Cvičkarije. Kljub vsem pomanjkljivostim je za hrano še nekako poskrbljeno, letos se je prilepil celo kebab. Cvičkarija pa je na tem z vinom politem parketu pogrnila na celi črti. Ob številnih stojnicah z vinom in ostalimi pijačami so premogli le eno s hrano in še ta je stregla po načelu podgorskih veselic. Čevapčiči, pleskavice, kotločina, različni ajvar, čebula, lepinje. Tovrstna etnična hrana je sicer priljubljena, ampak daleč od tradicije, ponudbe značilne hrane, pestrosti in, če hočete, svetovljanstva, ki tudi sodi med sodobne prehranjevalne smernice. O kakšni prehranjevalni kulturi ni sledu, o sorazmernosti vina in hrane pa sploh ne gre izgubljati besed.

Tudi pri teh prireditvah lahko sledimo znani novomeški zgodbi. Veliko se sicer dogaja, a le malo kakovostnega. Novo mesto je središče marsičesa, a vendar le vsakega po malem. Zdi se, da razne zamisli tukaj le nastanejo, nekaj časa krožijo, dosežejo določeno raven, nato izginejo v poplavi novih ali se ponavljajo kot večna burka. Lep primer take burke je Narodni dom, katerega glavna težava ni le denar, temveč predvsem pomanjkanje zamisli in volje. Različni predlagatelji v njem vidijo vrsto priložnosti, a nihče ne vidi prave. Če stavba ne bo zaživela, bo pomenila le nov strošek. Ali je ne bi bilo bolje prodati, pa naj jo lastnik ob spoštovanju spomeniško varstvenih smernic preuredi lastnemu namenu in potrebi. Bo vsaj zaživela in ne bo kazala podobe mesta. Od ponosa, da je bila stavba nekoč prvi slovenski Narodni dom in kasneje Sokolski dom, ne more živeti, mesto pa ima od te slave bore malo. Tudi prirejanje razstav v dvomljivih pogojih Narodnega doma je zgolj podaljševanje agonije. Poleg tega je ob taki množici, kot se je zadnjič zgrnila na otvoritev razstave Zadnji krik sokola, če ne celo na splošno, varnostno vprašljivo. Pohvalno je, da se je razstave srednje kakovosti udeležila več stoglava množica. Ljudje so jo obiskali iz različnih nagibov. Zaradi znanstva, sorodstvenih povezav, generacijske solidarnosti, radovednosti, dogodka itd. Skratka zaradi spleta okoliščin. Mogoče bi morali obujevalci častitljive zgradbe tudi poiskati splet različnih okoliščin, ker verjetno ena sama Narodnega doma ne bo čudežno rešila. Mogoče bo podaljšala njegovo življenje, a bo slej ko prej finančno omejena, saj je ogromna hiša jama brez dna. Morda jo lahko napolnijo pestra ponudba, različne dejavnosti in ne le ena čarobna formula. Dejavnosti pa morajo ustrezati povpraševanju in za to vemo, kakšno je. Pogrošno, pogrošnost pa Narodnega doma ne bo napolnila. Mesto se mora otresti pogrošnosti, potem bo jamo Narodnega doma zlahka napolnilo.

kultum: glasba

FOLTIN

= koncert

Organizatorji skupino Foltin predstavljajo kot „trenutno najbolj vročo makedonsko zasedbo“, „totalno zmešano južno etno-elektro-akustično-funk-jazz-rock glasbe“. Sami člani se imajo za „pseudo emigrantski kabaret“, saj vplivi na njihovo glasbo prihajajo z vsega sveta. „Kakršna koli etiketa je za to skupino neustrezna. Čeprav uporabljajo ustaljene glasbene elemente, je njihov način kreiranja zvoka in glasbe-

ne atmosfere nepredvidljiv in originalen. Glasba skupine je nadrealistična, strastna in z značilnim divjim plesnim nabojem, ki izhaja iz tipičnega makedonskega ritma,“ se skupina samopredstavi na www.foltin.com.mk. Skupina je bila ustanovljena leta 1995 in je izdala štiri albume, trenutno pa je na turneji po prostorih nekdanje Jugoslavije.

Amfiteater Lokalpatriot, sobota, 16. junij, ob 22. uri. Vstopnine ni.

SAME BABE

= koncert

Skupina je nastala leta 2003 kot enkratni projekt – uglasbitev poezije Janeza Menarta. Člani so zaradi navdušenja tedanje publike z glazbovanjem nadaljevali. Po mnenju poznavalcev (npr. Jurij Longyka) „gre za enega najbolj izvrstnih slovenskih bendov. Akustični instrumentarij je skromen: kitara, kontrabas, trobenta, orglice,

glasovi in drobna tolkala, a dosega veliko. V svoji glasbi spajajo etno blues, swing, jazz, rock, punk, šanson ... Bend, ki preprosto zveni. Bend, ob poslušanju katerega te ne zanima, kaj je in iz česa je in iz česa ni njihova muzika. Ker preprosto uživaš.“

Knjižarna Goga, petek, 29. junij ob 20. uri. Vstopnine ni.

RAMBO AMADEUS

= rock koncert

Rambo Amadeus alias Antonije Pušić (Herceg Novi) se je pred kratkim (pre)preimenoval v Svetski mega car. Mnogi ga imajo za največjo koncertno atrakcijo na področju nekdanje Juge. Kor pravi organizator koncerta Primož Žižek, je Rambo „simbol upora proti sranju in neznanju, glasbeni genij in neizprosni borec za pra-

vico do svobode govora, ki ima v Novem mestu trume oboževalcev.“ Njegova zadnja plošča je Opremo dobro (2005). Od tedaj je Rambo na koncertni turneji po nekdanji Jugoslaviji, v kateri prinaša značilno asociativnost besedil, združevanje nezdružljivega, subtilno ironijo in baročno burlesko, jazz/funk fuzijo in pervertiranje mnoštva žanrov.

Vrt San Sebastian, sobota, 23. junij (ura bo znana naknadno). Vstopnina 8 EUR.

GAL IN GALERISTI - KONCERT

= koncert

Gal in Galeristi so sodobna slovenska glasbena zasedba izkušenih glasbenikov in sladkokuscev, ki pod vodstvom Gala, primarno pianista, sicer pa multinstrumentalista, s svojim glasbenim prvencem v slovensko glasbeno sedanost vnašajo sofisticiranost, subtilnost, dovršenost, kot je nismo navajeni. Tudi Gal je stari znanec Novega mesta, med drugim je bil tudi udeleženec Jazzinty delavnic. V nedavni recenziji v Parku je Rasto Božič o zadnji

plošči Fetiš (Nika, 2007) zapisal: „Gal in Galeristi so trenutno poleg Moveknowledgementa druga svetla zvezda slovenskega popularno glasbenega neba, čeprav glasbe in snovanja obeh ne gre vzporejati. Ob poslušanja Fetiša se porajajo ocene: različni prijemi, pestro znanje, široko obzorje, zvočno razkošje, stilna raznolikost, krasne priredbe, obvladovanje glasbil, nekoliko predvidljiva besedila in vsekakor ne popevke!“

Vrt San Sebastian, sobota, 30. junij (ura bo znana naknadno). Vstopnina bo.

DINO DVORNIK & 4 FUNK

= funk koncert

Dino Dvornik, „kralj hrvaškega funka“ pripravlja novo ploščo (po poročanju hrvaških spletnih medijev bo izšla jeseni, imenovala pa se bo „Pandorina kutija“). Dvornik je zadnjo ploščo izdal pred petimi leti, pred to pa jih je izdal še štiri. (Zadnji dve leti je družina Dvornik „nastopala“ v resničnostnem šovu „Dvornikovi“ na hrvaški televiziji RTL.) Največji prodajni uspeh je doživela prva plošča „Zašto praviš slona od mene“, prodana kar v 750.000 izvodih. Skupina 4 Funk, s katero Dino promovira svojo še neobjavljeno ploščo, je večinoma sestavljena iz članov nekdanje skupine Bastardz.

Amfiteater Lokalpatriot, petek, 29. junij, ob 22. uri. Vstopnina 8 EUR, v predprodaji 6 EUR.

BORIS CAVAZZA QUARTET

= šanson koncert

Zgoščenka »11 korakov« je prvenec slovenskega igralca Cavazze. Gre za avtorske pesmi s pridihom swinga, jaza, blue-ja, popevk in balad s poudarkom na mediteranskem melosu in poetiki. Glasbeno popotovanje po svetu in občutkih. Pri albumu je enakovredno sodeloval kitarist in aranžer Igor Leonardij, pridružili pa so se jim še Aleš Rendla, Nino de Gleria in gostje Primož Fleischman, Drago Ivanuš, Ana Vipotnik, Jelena Ždrale in drugi.

Festival Sonca. Grad Otočec, 25. junij, Vstopnina.

ROCK OTOČEC

= glasbeni festival

Petek, 6. julij: *Gatuzo 18:00-18:20, Frozenchild 18:30-18:55, LuminoDosche 19:10-19:35, Barni band PETEK 19:50-20:20, FILM (Gčija) 20:35-21:20, Leaf-Fat 21:35-22:10, zZz (Nizozemska) 22:25-23:15, Humanzi (Irska) 23:30-0:20, MI 2 0:35-1:25, Mama 1:40-2:10*

Sobota, 7. julij: *HGF - Dvorac Gjaljski 18:10-18:30, PGC 18:40-19:00 Metal steel 19:15-19:40, Dom za sanje 19:55-20:15, Lynn Marie 20:25-20:40, Ave 20:55-21:25, Pomaranča 21:40-22:20, Buldožer 22:35-23:25, Zoran Predin 23:35-23:45, John Lawton (Uriah Heep) & Mary Rose 0:50-1:35, Avtomobili 1:50-2:30*

Nedelja, 8. julij: *The Peachkeendeems 18:00-18:20, HGF - DvoracGjaljski 19:10-19:30, Bališ 19:45-20:15, Ziebane 20:30-20:50, Edo Maajka 21:05-21:55, Hladno pivo 22:10-23:00 Bajaga 23:15 0.10.*

Otočec, 5. - 8. julij. Vstopnice: 50, 27 oziroma 9 eur, predprodaja: 40, 22 ali 8 EUR.

Dvojna zmaga Pomladi v Bratislavi

Mešani pevski zbor Pomlad iz Novega mesta je na II. Mednarodnem tekmovalnem festivalu zborov FESTA CHORALIS Bratislava 2007, ki je potekal med 31. 5. in 3. 6. 2007, dvakrat osvojil prvo mesto: v kategoriji odrasli mešani pevski zbori je prejel največ točk in srebrno priznanje, v kategoriji spiritual, gospel in jazz pa je osvojil zlato priznanje in dosegel najboljši možni rezultat in najboljši rezultat festivala - 100 točk.

Tekmovanje v Bratislavi, ki sta ga organizirala Festa Musicale in Campanella Olomouc iz Češke republike, je bilo že četrto mednarodno tekmovalno MePZ Pomlad. Kot pravi zborovodja Fernando Mejias, želi Pomlad z rednimi udejstvovanjem na domačih in mednarodnih zborovskih tekmovanjih nenehno nadgrajevati kakovost pevskega ustvarjanja in utrjevati svoj položaj na nacionalnem in mednarodnem zemljevidu pevskega zborov.

Tekmovanje, ki se ga je sicer udeležilo 50 zborov iz devetih držav, je spremljala petčlanska mednarodna žirija.

Na povabilo organizatorjev je zbor nastopil tudi na otvoritvenem koncertu festivala, ki je potekal v petek, 1. junija, v katedrali sv. Martina.

V orglarski šoli postavili mehanske orgle

Orglarska šola Hugolina Sattnerja se je v Šmihelu dokončno ustalila. Trenutno deluje v obnovljenem pritličju, po besedah direktorja Zavoda Friderik Irenej Baraga Janeza Grila bodo obnovo stavbe nadaljevali.

V šoli so v maju postavili prave mehanske šolske orgle, ki jim na Dolenjskem ni para. Ravnatelj Orglarske šole Aleš Makovac je povedal, da so tako dobili instrument, »na katerega se da resnično igrati, kot se spodobi za klasičen mehanski instrument, in pri katerem imaš občutek, da premagaš silo zraka v sapnici. To je zelo pomembno za glasbenika, saj tako dobi pravi občutek in izkušnje, ki jih elektronika ne omogoča.«

Znesek za tovrstne nove orgle bi znašal 50 000 evrov, vendar jim je uspelo vsoto zmanjšati, saj so nove novomeške orgle na nek način reciklirane. V njih so vgradili po Makovčevem mnenju izredno kakovostne kositrne piščali starih kapitelskih orgel. Povedal je še, da na zavodu že izvajajo pouk glasbene šole, v novem šolskem letu pa bodo razpisali vpis v širši program konservatorija za glasbo. S tem bo Novo mesto dobilo glasbeni konservatorij. (Rasto Božič)

Seminar o patru Angeliku Hribarju

Novomeška Orglarska šola Hugolin Sattner škofijskega Zavoda Friderik Irenej Baraga je 12. maja v lastnih prostorih v nekdanjem šmihelskem samostanu, ki so ga Šolske sestre de Notre Damme v lanski jeseni podarile novi škofiji Novo mesto, priredila seminar o patru Angeliku Hribarju.

Ob stoti obletnici smrti skladatelja, organista in pevovodje, ki je uglasbil vrsto cerkvenih pesmi, napisal več latinskih maš, dotaknil se je tudi posvetne glasbe in se uveljavil kot preporoditelj slovenskega cerkvenega petja, se je v Šmihelu zbralo okroglo šestdeset udeležencev seminarja in uglednih predavateljev, muzikologov ter zgodovinarjev, med njimi Ivan Florjanc, Stane Granda in Barbara Lotrič. Dan so posvetili predavanjem in seminar zaključili z večerno mašo in koncertom skladb patra Angelika Hribarja v novomeški frančiškanski cerkvi sv. Lenarta. (Rasto Božič)

Nova plošča MPZ Krka

V sklopu praznovanja petintridesete obletnice Mešanega pevskega zbora Krka je 10. maja v Kulturnem centru Janeza Trdine Kulturno umetniško društvo Krka priredilo predstavitev nove, po vrsti tretje plošče MPZ Krka Pesmi na Krkinih valovih, druge nastale pod vodstvom zborovodkinje Sonje Čibej.

Plošča prinaša nabor šestindvajsetih zborovskih pesmi, nekatere so posneli v spremljavi tria Marijan Dovič - Erik Marenčič - Aleš Avbelj. Krkin pevski zbor se na posnetkih, zabeleženih v avli Osnovne šole Grm, predstavlja s pestrim sporedom tako umetnih kot ljudskih pesmi, domačih in tujih, lotil se je tudi priredb sodobnih popularnih in zimzelenih tem. Na predstavitvi plošče so izvedli le del programa, nekaj pesmi so odpeli brez spremljave, druge v spremljavi omenjenega tria. Zbor je z občinstvom tudi skupno prisluhnil posneti pesmi, kar je bil verjetno bolj kot neroden spodrseljaj, poizkus iskanja drugačne predstavitve.

Za MPZ Krka je pisana zgodovina. Uvrščena se v vrh dolenjskega zborovskega petja, deležen je bil številnih nagrad in priznanj, za njim je niz nastopov in gostovanj. Po besedah predsednika zbora Toneta Reclja pevke in pevce zbora povezujejo nastopi, turneje, gostovanja, pikniki in prijateljstvo. Med večjimi turnejami je zbor obiskal Švedsko, Norveško, Varšavo, Prago, Langohegen, Rusijo, Avstralijo, Kanado in Združene države Amerike. Peli so v osmih svetovnih jezikih, spogledali so se celo z madžarščino. (Rasto Božič)

: razstave

Novo razstavišče na Bazi 20

Leta 1994 je skrbništvo nad spomeniki narodnoosvobodilne vojne Baze 20 v Kočevskem rogu prešlo pod upravo Dolenjskega muzeja, ki je dobil v tamkajšnjem Lukovem domu sedež dislocirane enote Kočevski rog, na Bazi pa so zaposlili vzdrževalca in skrbnika, v eni osebi obenem vodiča in kustosa.

Ob svetovnem dnevu muzejev 18. maja je Dolenjski muzej v sosednjem tako imenovanem Mačkovem domu, kjer je doslej deloval le gostinski del, čeprav je bil dom prvotno namenjen tudi večmedijski predavalnici, odprl novo pridobitev, razstaviščni prostor s predavalnico in razstavo novomeške Območne enote Zavoda za varstvo kulturne dediščine Slovenije Kulturna dediščina na Kočevskem rogu: 60 let ohranjanja in obnove spomenikov NOB.

Dobrih dvajset let po otvoritvi je Mačkov dom začel izpolnjevati svoje poslanstvo. V razstavnem prostoru s predavalnico bodo poslej na ogled razstave o naravni in kulturni dediščini Roga, namenjen je tudi predvajanju petnajstminutnega filma o Kočevskem rogu skozi prostor in čas, ki so ga v muzeju posneli leta 1998, ter predavanjem o Kočevskem rogu. Na Bazi 20 nameravajo poleg že obstoječih razstav, ki predstavljajo medvojno dogajanje na Bazi 20 in v Kočevskem rogu, v prihodnjih letih postaviti predvsem stalno fotografsko razstavo, katere sestavni del bodo makete, od katerih so ob otvoritvi predstavili prvo s ponazoritvijo Baze 20. V načrtu imajo še izdelavo maket partizanskih bolnišnic Jelendol in Zgornji Hrastnik ter celotnega Kočevskega roga.

Kot je povedal direktor Dolenjskega muzeja Zdenko Picelj, ima muzej po pogodbi z lastnikom, družbo Krka, in novim najemnikom, občino Dolenjske Toplice, prostor v uporabi kot podnajemnik. Razstavo in nakup opreme za predavalnico je delno podprla država, nekaj je prispevala občina Dolenjske Toplice, delež je šel tudi iz muzejskih sredstev. Prepričan je, da bo nova pridobitev pripomogla k boljši predstavitvi in poznavanju Kočevskega roga, v promocijskem smislu pa se mu obetajo boljši časi. (Rasto Božič)

NOVOMEŠKI LIKOVNI DNEVI

= razstava

Letošnja slikarska kolonija Novomeški likovni dnevi je potekala od 11. do 15. junija v prostorih Jakčevega doma. Na njej sodelujejo mednarodno priznani likovni ustvarjalci, in sicer Almira Bremec, Jože Slak - Đoka, Mira Ličen - Krmpotič, Andrej Pavlič, Suzi Bricelj, Todorče Atanasov, Dragica Čadež, Žarko Vrezec in Rudi Benetik. Posebnost letošnje kolonije je v tem, da je prerasla okvire slikarsko-grafičnega ustvarjanja, saj je medse povabila tudi ustvarjalko iz kiparskih vrst in tako postala bogatejša še za eno likovno zvrst. To je sicer tretja likovna kolonija pri nas. Značilno za njih je, da na njih sodelujejo sodobni likovni ustvarjalci iz Slovenije in okolice, pripadajo pa pripadajo pa različnim generacijam in različnim slogovnim usmeritvam, kar je omogočilo pluralizem likovnih izpovedi. Njihova dela krasijo notranjštine novomeških javnih ustanov, izbor del pa obiskovalci lahko vidijo v letos prenovljeni mestni hiši. Dela, ki bodo nastala letos, bodo razstavljena v Jakčevem domu.

Jakčev dom, otvoritev v petek, 22.6.2007 ob 20. uri. Razstava bo na ogled do 16. septembra 2007. Vstopnina je 2,50 EUR, otroci 1,80 EUR, družinska vstopnica 5 EUR.

S KOLESOM DO SANJ

= kolesarska razstava

Avtorja: Klemen Vuica in Mojca Buljan

Ob 35. letnici delovanja novomeškega kolesarskega kluba je v Dolenjskem muzeju odprta razstava, ki prikazuje zgodovino kluba in prelomne trenutke kolesarjev, ki so z njim povezani. Tradicija kolesarstva je na Dolenjskem dolg. Kolesarski klub je v svoji 35. letni zgodovini dosegal številne uspehe, znan pa je tudi kot valilnica mladih talentov, kar dokazujejo uspehi številnih kolesarjev, ki so svoje prve kilometre na kolesu naredili v novomeškem kolesarskem klubu. Na razstavi si je poleg fotografij možno ogledati tudi stara kolesa, drese in druge predmete, ki so nepogrešljivi del kolesarskega življenja.

Galerija Dolenjskega muzeja, odprto do septembra 2007.

kultum: kolofon

Napovednik dogodkov

Informacije pošiljajte na naslov uros.lubej@park-on.net.

Informacije o dogodkih naj vsebujejo ime dogodka, avtorje, kraj in čas dogodka, kratek opis ter podatek o vstopnini.

Teksti naj bodo v .doc (word) obliki brez oblikovanja.

Slike pošiljajte ločeno.

LUTKARSTVO NA DOLENJSKEM

= razstava

Avtorici: Klavdija Kotar, Ivica Križ, oblikovalka: Maja Rudolf Markovič

Razstavo Lutkarstvo na Dolenjskem sta pripravila Javni sklad RS za kulturne dejavnosti, Območna izpostava Novo mesto in Dolenjski muzej Novo mesto v počastitev 50. obletnice smrti utemeljitelja lutkarstva na Slovenskem Milana Klemenčiča. Na panojih je prikazan pregled lutkarske dejavnosti na Dolenjskem od 30. let 20. stoletja do danes v okviru društev, šol in vrtecev. Predstavljeni so tudi lutkovni festivali v Novem mestu: Klemenčičevi dnevi in Guncl fest. Na ogled so tudi različni tipi lutk iz zajetega časovnega obdobja, med njimi so najstarejše šentjernejske marionete iz 30. let 20. stoletja.

Predavalnica Dolenjskega muzeja, do 30. september. Vstopnine ni.

PRVA STRAN MEDALJE

= razstava naslovnica

avtor: Iztok Kovačič

Knjigarna Goga, do nadaljnjega. Vstopnine ni.

VLADIMIR LAMUT -

LITOGRAFIJA

= likovna razstava

Mala dvorana Dolenjskega muzeja, do oktobra 2007.

PETER GEDEI - JAMSKE

PERSPEKTIVE

= razstava fotografij

Kulturni center Janeza Trdine, do 30. junij. Vstopnine ni.

KRST PRI SAVICI

= literarni večer

Na literarnem večeru bo Matej Kranjc predstavil svoje videnje ene najpomembnejših Prešernovih pesnitev Krsta pri Savici. Pesnitev je letos izšla pri Zalobi Sanje s Kranjčevim uvodom in dodatkom – zabavno različico Krsta, v kateri se Bogomila poljublja po francosko, Črtomir pa se spreminja v sodobnega kulturnega delavca.

Atrij Knjigarna Goga, četrtek 21. junij ob 20. uri. Vstopnine ni.

ALEŠ ČAR: MADE IN SLOVENIJA

= literarni večer

V najnovejši knjigi z naslovom Made in Slovenia Čar v petdesetih kratkih prozih tekstih, ki namesto iz naslovov rastejo iz citatov iz domačih medijev, z veliko mero senzibilnosti izrisuje življenje v Sloveniji danes. V obraz nam meče gospodarsko, socialno, kulturno, medijsko, politično itd. dogajanje v družbi, ki se zrcali v intimnih svetovih našega vsakdanjega življenja. Zgodbe se v kratkih, filigransko natančnih lokih na dveh ali treh straneh razrastejo do nepričakovanih, celo šokantnih dimenzij, ki bralca skozi zadnja vrata vedno znova izstrelijo na realna tla. Čarovo pisanje bralca prevzame, dogajanje ga zasvoji, zato je konec knjige, v obliki vrnitve na prvo stran, nekako logična in celo samoumevna.

Atrij Knjigarna Goga, četrtek 28. junij ob 20. uri. Vstopnine ni.

PRIPOVEDOVALSKI VEČER

= pravljice za odrasle (GUNCL FEST)

Pripoveduje: Ana Duša, glasbena spremljiva: Goran Završnik

Letošnji dnevi lutk potekajo že četrty zapored (od 14. do 16. junija). Tema letošnjega festivala je razmerje med lutkami in pravljico. Festival vsebuje niz šestih predstav s spremljevalnim programom. Novost letošnjega festivala sta pripovedovalska večera, namenjena odraslim in otroška lutkovna delavnica, ki se bo zgodila v soboto, 16. junija ob 17. uri. Organizator dogodka je novomeški Taus teater.

Muzejski vrtovi, ob 20. uri. Vstopnine ni.

POPRČKI: MAVRIČNA RIBICA

= lutkovna predstava (GUNCL FEST)

Zgodba: Pod gladino morja se sliši vršenje in hihitanje morskih ribic. Začudene kmalu prekinejo svojo igro saj zagledajo čudovito, svetlikajočo ribico, tako lépo kot je mavrica. O, le kaj bodo storile sedaj? In kako bosta modra Hobotnica in Rak spet našla mir? ... Morsko lutkovno doživetje nam bodo pričarale deklince stare od 5 do 9 let. Predstava je primerna za otroke in odrasle vseh starosti. Avtor: Marcus Pfister,

Muzejski vrtovi, sobota, 16. junij ob 17. uri. Vstopnine ni.

režija: Tatjana Grabrijan, likovna zasnova in izdelava lutk, kostumografija, scena: nastopajoče deklince in mentorica, glasba: Enja Grabrijan in Ana Pavlič, igrajo: Gaia Nuša Brezovar, Anamarija Penca, Tjaša Hočevar, Ana Šubic, Lucija Mesojedec, Eva Kos, Liza Mirtič, Maša Pavli, dolžina predstave: 20 minut, produkcija: JSKD in Taus teater.

Fotografija iz prejšnjega Guncel festa. Foto: Boštjan Pucelj

BICI – KLETA

= lutkovna predstava za otroke

Igra in režija: Brigita Leban, scenografija Irma Gnezda, Inigo Benitez, Brigita Leban, lutke: Jože Zajec

Zgodba: Učiteljica Kleta in njen kužek Bici nam bosta povedala kako radovednost in iznajdljivost lahko prinese prijetno pre-

senečenje. Predstava je za otroke od tretjega leta dalje. Dolžina predstave je 30 minut.

Amfiteater Lokakalpatriot, sobota, 23. junij ob 11. uri. Vstopnine ni.

TAKE LJUDSKE

= lutkovna predstava (GUNCL FEST)

Lutkovno gledališče nebo

Izbor in priredba: Petra Stare, Režija: Andrej Adame, likovna zasnova: Andrej Štular, glasba: Peter Kus, kostumografija: Mateja Šušteršič, igrata: Petra Stare in Andrej Adamek, dolžina predstave: 40 minut, produkcija: Forum Ljubljana in Mini teater.

Kot pravijo producenti, je predstava „preplet slovenskih ljudskih pripovedk. Govori o spominih, o človekovi topoumnosti, o živilih, ki se obnašajo kot ljudje in o brezmejni domišljiji, ki osmišlja in pojasnjuje človekova dejanja. V predstavi se 'nekoč' srečuje z 'danes', saj se človeške lastnosti prenašajo iz roda v rod.“ Predstava je primerna za otroke, starejše od treh let.

Muzejski vrtovi, ob 19. uri. Vstopnine ni.

OTROŠKI SVET

= delavnice za otroke

Organizator: Društvo za razvijanje prostovoljnega dela.

Več informacij: 07/33-73-920 ali 041/274-479
Ponedeljek, 2. julij: PISAN MOZAIKI izdelava podstavka iz nalomljenih keramičnih ploščic

Sreda, 4. julij: SPOMINSKA KNJIGA. Izdelava spominske knjige s platnicami v tehniški papirne filigracije

Petek, 6. julij: MOJI MALI PRIJATELJI. Barvanje kamnov: polž, pikapolonica, žaba, čebelica

Ponedeljek, 9. julij: MORSKA SLIKA. Školjke, polžki, kamni in mivka na lesu

Sreda, 11. julij: RDEČE ČEŠNJE RADA JEM. Izdelava češenj iz mase das, vrvice in filca

Petek, 13. julij: BARČICA PO MORJU PLAVA. Izdelava ladjice iz gline

Ponedeljek, 16. julij: POGLED SKOZI OKNO. Odtisi risb in lesene palice za okenski okvir

Sreda, 18. julij: LONČEK Z RIBICAMI. Izdelava lončka za svinčnike

Petek, 20. julij: POLETNI NAKIT. Izdelava nakita iz različnih materialov: školjke, kamenčki, das masa ...

Ponedeljek, 23. julij: MOJA PUNČKA. Izdelava punčke iz odpadne embalaže in blaga

Sreda, 25. julij: OKNO V MORSKI SVET. Papirnati okrogli krožniki, celofan in morske živalice

Petek, 27. julij: DARILLO ZA MOJO MAMI. Terasa nekdanje Restavracije Breg, 1. – 31. julij, vsak ponedeljek, sredo in petek med 10. in 13. uro. 1 € / delavnico.

PRAVLJIČNA SOBOTA

= pravljice in delavnice

Knjigarna Goga, ob sobotah, ob 10. uri. Vstopnine ni.

: ostali dogodki

KRESOVANJE: SHIBA GRUND Z JAKO BERGERJEM (in ostali)

= prireditev s koncertom

Na tradicionalnem kresovanju Društva Naprej nazaj bodo nastopili Šank politkarji, Shiba grund z gostom Jako Bergerjem, Dub villa in Plesna skupina Kresnice. V spremiljevalnem programu bodo potekale delavnice Roda Gorjanskih tabornikov (ob 18. uri) in druge dejavnosti.

Mestni gozd Marof, sobota, 23. junij, ob 20. uri. Vstopnine ni.

KOMIKAZE: PRISTATI IN OBSTATI

= „Stand up“ komedija

Nastopajo: Perica Jerkovič - Perica, Mladen Pahovič, Boštjan Gorenc - Pižama, Rok Rušič - Rox da Gabba, povezuje Andrej Težak - Težki

Ljubitelji Seinfelda in drugih za gnili Zahod značilnih „stand up“ komedijantov bodo bržkone prišli na svoj račun. „Prišli smo za avionom in pikiramo na publiko z bučnim rafalom, ki povzroča eksplozijo smeha.“ Perica bo predstavil zanimivo zgodbo 90-ih, Pižama napoveduje spitikanje ob subkulture in opevanje svojih telesnih značilnosti, Mladen bo osmešil svojo mladostniško travmo, ki ga je pripeljala do dveh otrok. Rox bo politično - aktualen, pri čemer bo predstavil svoj poseben pogled na svet. Vse skupaj bo povezoval Težki. Stojčea komedija - se bo prijel?

Amfiteater Lokalpatriot, sobota, 30. junij, ob 21. uri. Vstopnine ni.

KOLEKTIVC: CARPE DIEM (in drugi)

= prireditev s koncertom

V okviru prireditve za mlade Kolektivc bo v večernem delu potekal mini festival neveljavljenih dolenskih skupin Liqof, Blindfold, Elektrošok, Noisebreak, BHC in Versus. Glavna atrakcija bo nastop skupine fank ska skupine Carpe Diem. Kolektivc je sicer prireditev, namenjena srednješolcem ob zaključku pouka. V popoldanskem delu bo prvič doslej potekala Dijaška arena, na kateri se bodo predstavili dijaške sekcije in mladinski centri. Medtem se bo igral nogomet na mivki, potekalo bo tekmovanje v skatu, poslikave telesa, pričeskanje in grafitiranje.

Športni park Loka, petek, 22. junij zvečer. Vstopnine ni.

5MOŠKIH.COM

= gledališka komedija

Režija: Jurij Zrnec, igrajo: Lado Bizovičar, Boris in Sebastian Cavazza, Jurij Zrnec, Matjaž Tribušon, Matjaž Javšnik, Rado Mulej.

KC Janeza Trdine, četrtek, 21. junij, ob 21. uri. Vstopnina 15 EUR.

Nova knjiga Nejca Gazvode

Sanjajo tisti, ki preveč spijo je naslov nove knjige oziroma drugega romana mladega novomeškega pisatelja Nejca Gazvode. Po zbirki kratkih zgodb Vevericam nič ne uide in romanu Camera obscura, oba je založila novomeška založba Goga, je zadnje dni maja pri ljubljanski Študentski založbi v zbirki Beletrina izšel roman, s katerim se Nejc podaja na novo področje. Kot je med drugim v spremni besedi Sanjalci na pohodu ali obrisi nove prozne generacije zapisal Gašper Troha, »gre za glas nove generacije osemdesetih, ki išče svoje mesto v globaliziranem svetu, beži v pasivnost, fantastiko ipd. Gazvoda nedvomno predstavlja neki novi in razvijajoči se fenomen v slovenski prozi,« pravi in nadaljuje, kako se Gazvoda že odmika od osnovnega določila prejšnje generacije, od vsakdanjih izkušenj in osebnih zgodb Polone Glavan, Janija Virka, Vinka Möderdorferja, Zorana Hočevarja, Maje Novak, Aleša Čara in Andreja E. Skubica. Njegova zgodba je bliže magičnemu realizmu Ferija Lainščka, Marjana Tomšiča in Vlada Žabota.

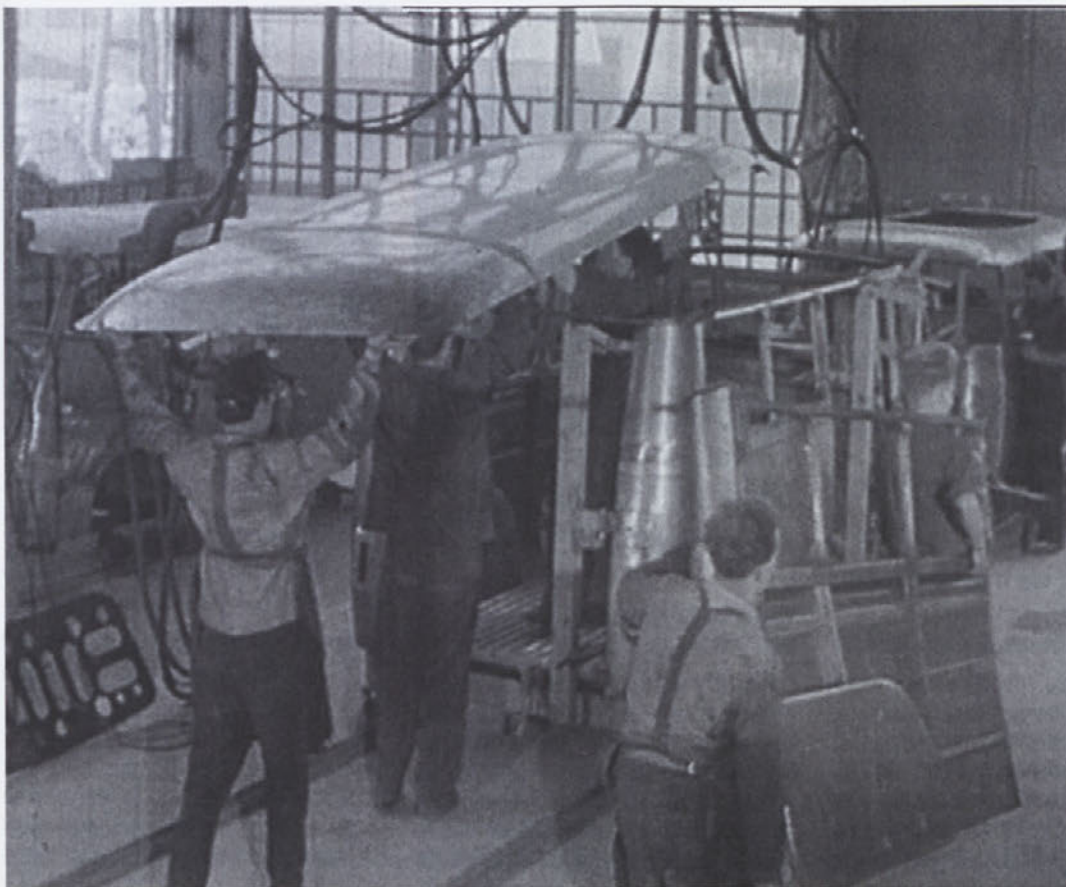
Troha povzema, da se posttranzicijska proza po vsem videzu odpoveduje vsakdanjosti in malim zgodbam intime svojih junakov. Glavni junak romana Sanjajo tisti, ki preveč spijo je megaloman, ki obvladuje in manipulira z vsem svetom. Dogajanje je postavljeno v fantastično okolje, alegorijo slovenske ali morda celo globalne družbe. Kot beremo na zavihku ovitka knjige, se zgodba dogaja v zakotni vasi nekje med slovenskimi gozdovi, nad katero se dviguje star grad, v njem živi skupina genialnih posameznikov z nadnaravnimi sposobnostmi. Junaki, nezadovoljni z izolacijo, se odločijo ukrepati. Potegne jih v vrtinec dogodkov, ki njihov svet vedno znova razkrivajo kot iluzijo, dokler ne pridejo do zadnjega manipulatorja. Vse skupaj pa ni le briljantno napisan roman, ampak presenetljivo natančna prisposoba sodobne družbene stvarnosti, kot jo doživlja generacija osemdesetih. (Rasto Božič)

Monografija in nova razstava Suhyja

V Narodni in univerzitetni knjižnici v Ljubljani so 24. maja odprli razstavo novomeškega grafika Branka Suhyja z naslovom V čast mojemu očetu. Kot napoved razstave je novomeška občina 24. maja na rotovžu priredila predstavitev enako naslovljene Suhyjeve monografije in mape reprodukcij. Poleg avtorja, podžupana Igorja Perhaja, nekaterih gostov in umetnikove družine se je predstavitev udeležil tudi direktor dunajskega Umetnostno zgodovinskega muzeja Wilfried Seipel, ki je Suhyju namenil več laskavih ocen in pohval. Branko Suhy je namreč del študija opravil na Dunaju, tam je tudi razstavljal, slovita dunajska galerija Albertina pa je odkupila 120 njegovih del, ki tvorijo jedro njene zbirke slovenskih grafik. Po mnenju izvedencev je Suhy z likovnim ustvarjanjem in pedagoškim delom zaznamoval prostor doma in v svetu.

Zajetna monografija skoraj štiristotih strani velikega formata je sedma obsežnejša publikacija dela Branka Suhyja, novo monografijo je predstavil tudi sam. Povedal je, da pomeni knjiga zaključek zelo zahtevnega dela. Z naslovom je hotel ohraniti spomin na očeta, saj knjiga govori tudi o njem. Poudaril je, da si šteje v veliko čast, da sta bila njegova starša v mladosti partizana, očetu je posvetil cikel grafik, ki govorijo o njem. Drugi del knjige s širokim ciklom grafik govori o Sloveniji, o njenem osamosvojanju vse do današnjih dni. Knjiga se zaključuje s ciklom grafik pod skupnim naslovom Pina colada, s katerim skuša prikazati tretji del lastnega dela, vezan na eksotične motive, ki so stalnica v njegovem ustvarjanju. Pri nastajanju knjige je sodelovalo več uglednih piscev in poznavalcev, med njimi Wilfried Seipel Andreja Kocjančič, Slavica Marković, Emerik Bernard, Jožef Muhovič, Tarik Murano, Božo Dimnik, Ciril Zlobec, Boštjan Žekš, Slavko Dolk itd. Knjigo je izdal Inštitut za likovno umetnost, med številnimi pokrovitelji izdaje je tudi Mestna občina Novo mesto. Knjiga je izšla v nakladi petsto izvodov. (Rasto Božič)

Slika iz filma Velikan pod Gorjanci. Gre za propagandni film, posnet okrog leta 1961, prikazuje pa tedaj še ročno sestavljanje vozil.

Film o IMV doživel premiero

Velikan pod Gorjanci - tak je naslov novega dokumentarnega filma, ki v dvainpetdesetih minutah opraviči takšno poimenovanje nekdanjega novomeškega podjetja Industrija motornih vozil. Avtor filma je novomeški novinar Marjan Moškon, film je nadaljevanje kronike IMV-ja, ki jo je pred nekaj leti začel z monografijo o tem nekdanjem gospodarskem gigantu. IMV je na višku, v poznih sedemdesetih letih, zaposloval približno 6500 ljudi. Podjetje na širšem novomeškem območju pomeni izhodišče mnogim današnjim uspešnim podjetjem, ostalo je tudi v zavesti ljudi pod Gorjanci. Po njegovi zaslugi se je podgorjansko območje precej hitreje razvilo in odprlo, kot bi se brez njega. Film so 22. maja premierno predvajali v Kulturnem centru Janeza Trdine, pobudnik in producent filma je bil novomeški Klub prijateljev IMV, sredstva je prek natečaja prispevalo ministrstvo za kulturo.

Kot je povedal avtor Marjan Moškon, »je zamisel o filmu temeljila na izvornih pripovedovanjih ljudi, ki so novomeško avtomobilsko tovarno doživljali iz prve roke.« Njihovo pripoved so popestrili in podložili z arhivskimi posnetki iz javnih in zasebnih zbirk. Prepričan je, »da je dokumentarec Povest o velikanu dostojna predstavitev razvoja avtomobilske in prikoličarske zgodovine na Dolenjskem, v Beli krajini in Posavju. Obuja spomine na težke čase zgodnje povojne industrializacije in priča o pogumu in trmi, o sposobnosti in vztrajnosti ljudi pod Gorjanci, ki so premagali nerazvitost in pomisleke ter vsem skupaj zagotovili boljšo prihodnost.«

Po besedah predsednika Kluba prijateljev IMV Božidarja Kočevarja se želi klub oddolžiti še spominu Jurija Levičnika, spominu človeka, pod čigar vodstvom se je IMV razvil do neslutene razsežnosti, in mu postaviti obeležje, kar se bo zgodilo takoj, ko mu najdejo mesto. (Rasto Božič)

Nova razstava v Kostanjevici: Dušan Tršar

Osem pritičnih sob, sobic in niš lapidarija Galerije Božidar Jakac v Kostanjevici, njihova podgorjanska prosojnost in prepričnost sestavljajo razstavni prostor in predstavljajo izziv marsikateremu avtorju. Med njimi je sedemdesetletni kipar Dušan Tršar, dolgoletni sodelavec kostanjeviške kulturne ustanove in soustvarjalec Forme vive. Njegovo zadnjo postavitev abstraktnih bronnenih skulptur na lesenih podstavkih, ki jih je likovni kritik Jure Mikuž poimenoval za »antropomorfne figure drevesnih oblik«, je narekoval ravno kostanjeviški lapidarij. Sprehod med njimi, samopreiskovanje, uganjanje in razmišljanje vodijo do estetskega užitka, začinjena z občutkom izjemnega okolja.

Ob ogledu razstave Tršarjevih del in njegovih oblikovno drevesno človeških skulptur se zdi, kot bi nas iz zelenega bronu nagovarjal starodavni keltski gozdni bog Silvan. Nas opozarjal na dvojnost sveta in vesolja, na temo in svetlobo, ki v soočenju dajeta barvo, obliko, okus, podobo. Tako tudi Tršar gnete, odvzema, dodaja, izkorišča svetlobo in senco, njegova drevesa rastejo in se človečijo. Opazovalca čutno opomnijo in ga prepustijo domišljiji. Zgovorni so naslovi njegovih del: Štirna, Voz, Ptičar, Spomin časa, Samotar, Gozd, Drevo, Triptih itd., simbolno in podobno namigujejo na prvinskost, značilnost Tršarjevega likovnega izraza. Oblikovno mogoče kažejo na čas zore zahodne civilizacije, kot bi med nas stopili drobni kikkadski idoli in se razrasli v drevesa človeške domišljije. Na njih sedijo ptiči večnosti in kot Tisnikarjevi krokarji opozarjajo na minljivost in človeško nesmiselno neumnost. Tršarjeva drevesa pa vendar ne sežejo do neba, njihov vzgon se sredi poti ustavi, ostajajo zasidrana v tleh in prostoru, le duh in čas krožita med njimi.

V katalogu razstave, ki ga je oblikoval Matic Tršar, spoznamo življenjsko pot avtorja. Rodil se je leta 1937 v Postojni. V letu 1958 se je vpisal na kiparski Oddelek Akademije za likovno umetnost v Ljubljani. Študiral je pri profesorjih Zdenku Kalinu in Francišku Smerduju in leta 1963 diplomiral. Leta 1966 je končal kiparsko specialko pri prof. Borisu Kalinu. Poleg svobodnega umetniškega delovanja je deset let poučeval likovno vzgojo, leta 1979 je kot docent začel na ljubljanski Akademiji za likovno umetnost predavati kiparstvo, leta 1991 je postal redni profesor. V sedemdesetih letih je bil član skupine neokonstruktivistov, študijska potovanja so ga vodila po Evropi, severni Afriki, Aziji in ZDA, za njim je niz samostojnih in skupinskih razstav ter nagrad.

Razstava Dušana Tršarja Življenje v prostoru bo v Galeriji Božidarja Jakca, Kostanjevica na Krki, odprta do 24. junija 2007. (Rasto Božič)

Peter in volk
Anton Podbevšek
Teater, 6. maj

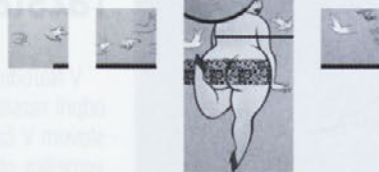
Z zenovsko noto sta zgodbo duhovno umirila in filozofsko pantomimično zasanjala.

V svetu in času je bilo več poizkusov, kako predstaviti znamenito glasbeno pravljico. Namen ruskega avtorja Sergeja Prokofjeva je bil predvsem naučiti mlajše občinstvo poslušati tako imenovano resno glasbo. Skozi preprosto zgodbo je predstavil zasnovo skladbe, zgradbo in glasbila, nekateri razlagalci njegovega dela, med njimi tudi režiser Matjaž Berger, pa v njegovi zgodbi iščejo in spoznavajo politične podtone ter namige na utišanje oziroma odstranitev umetnika.

Zgodba je bila doslej deležna veliko pozornosti pretežno v glasbeni smeri. Znanih je več uspešnih izvedb z uglednimi igralci, kot s sirom Johnom Gielgudom v Veliki Britaniji ali pop ikonama Davidom Bowiejem in Stingom. Tudi Berger in soredizerka Nana Milčinski sta iskala v smeri pop kulture in za pripovedovalca izbrala Siddhartinega Tomija M. Za razliko omenjenih studijskih izvedb novomeška ponuja odrsko izpeljanko s sodelovanjem Pihalnega orkestra Krka in s tem novo razsežnost. Režiserja sta raziskovala še dalje. V zgodbo sta vnesla povsem drugo izročilo in jo postavila v drugačno kulturno okolje. V zgodbi prisotno nasilje sta uspela uglajeno izničiti, umestila sta jo v vrt in gozd japonskega živalskega vrta. Z zenovsko noto sta zgodbo duhovno umirila in filozofsko pantomimično zasanjala. Dogajanje je potekalo na dvonivojskem odru, z rižem posuta tla so ponudila številne možnosti uporabe, izrabila sta praktično ves prostor. Pravljica je s svetlobnimi in z nekaj glasbenimi učinki, s projekcijo ter z akrobatsko gimnastičnimi prvinami prerasla v večmedijsko predstavo. Številne domislice, kot recimo prispodobno vpletanje ameriškega baseballa in prekrivanje nasilnih prvin s športnimi, gimnastičnimi duet ptičke in volka, prirojitev dirigenta, izraba svetlobe in zvoka, so igro napolnile s humorjem in simboliko ter dodale sporočilo, da svet ni nujno tak, kot nam ga slikajo. Stvari je možno različno tolmačiti, predvsem pa je treba premagati strah in sobivati, kot so se na koncu glasila sporočila igralcev.

Ocena: 5

5: čista poezija // 4: prek slušnega kanala v srce // 3: ušesa vredno // 2: tudi to je zvok // 1: prispevajte za slušni aparat

Kamila Volčanšek
Galerija Krka
22. maj – 19. junij.

Z nekaj potezami ji uspe iz zajetnih ploskih teles izvabiti vtis gibanja.

V pomanjkanju spodobno kakovostnih glasbenih prireditev minulega meseca, kar sta verjetno posledici padca zagnanosti novomeških prirediteljev in obenem zanimanja naših podeželskih meščanov, v rubriko Preša vnašamo nekaj nove vsebine.

Kulturno umetniško društvo Krka je v Galeriji Krka minuli mesec odprlo razstavo v Brežicah rojene in v Ljubljani delujoče akademske slikarke srednje generacije Kamile Volčanšek, samosvoje avtorice, za katero velja, da je prevetrila slovensko likovno ustvarjanje. Razstava njenih monumentalnih slik, nekajkrat razvrščenih v poliptihe, je tudi v ta razstveni prostor vnesla povsem nove barve, svežino in gibanje.

O srednji lik Kamile Volčanšek je ženska oziroma ženski akt. Na platnu z akrilnimi barvami raziskuje in razkriva lepoto ženskega telesa, kljub matronizaciji obilnih likov njegovo krhkost, če posežemo po likovnim tolmačem tako ljubih tujkah, gracilnost. Pravzaprav je neverjetno, kako ji z nekaj potezami čopiča uspe iz zajetnih ploskih teles bahatih oblin izvabiti vtis gibanja in lahкости. Njene figure lebdiijo na krilih poželenja, oko lovi attribute, poudarjene z elegantnimi linijami, a vendar spogledljivo zakrite s travkovi, čipkami, z okraski. Barčne figure uspešno obujajo spomin secesijskih podob preloma prejšnjih dveh stoletij, obenem so v likovnem izrazu skoraj prvinsko asketske. Namigujejo na praporeklo magne mater in se dotikajo poudarjenih lastnosti kamenodobne Villendorfske Venerere. Sveže nežne barve dodajajo lahkotno noto. Čeprav so ženska telesa spogledljivo izpostavljena karikiranemu moškemu poželenju, so po drugi strani njihovo nasprotje. V lastni bahatosti se zdijo celo nekoliko premočan nasprotnik. V tem se skriva naslednja razsežnost ustvarjanja Kamile Volčanšek. S skoraj stripovskimi prvinami ploskovnega slikarstva, z namigi in s skopimi potezami uspe v zgodbo vnesti radost bivanja, pa v katerikoli telesni obliki, in humor. Njena dela so resnična prevetritev in obenem izjava pokončne ženske, ki pomete s predsodki.

Ocena: 5

Jože Slak:
Okostja in Saeta
Galerija Božidar Jakac,
Kostanjevica 25. maj

Njegova okostja so oblikovale naravne sile.

Navajeni smo, da kostanjeviška galerija postreže z drzno zastavljenimi razstavami, izvirnimi zasnovami in s postavitvami, tokrat smo bili deležni še harmoničnega zlitja prostorsko raziskujoče glasbe in kozmične energije mirnopedškega rojaka, slikarja, likovnega ustvarjalca, glasbenika in letošnjega nagrajenca Prešernovega sklada Jožeta Slaka.

Njegova razstava najnovejšega niza Okostja je v nekdanjo samostansko cerkev vnesla duha večnega porajanja in ustvarjanja. Kot je povedal sam, se vse v veselju razširja in zbija, energija se vpenja v okostja, ki za nami ostanejo kot edina snovna sled. Njegova okostja so oblikovale naravne sile. Na gladko površino je nanašal barvo, ki se je zaradi površinske napetosti skrčila v kroglice. Dobljene podobe je nato oblikoval v ozvezdja, povezana z nevidnimi okostji, njegovo veselje je polno praenergije, ki v izjemnem okolju v obiskovalcu razstave vzbuja razmišljajoče spoznavni nemir.

V hipu in prostoru porojena glasba je nadgradnja Slakovega iskanja, kot je nedavno izvajal Milan Dekleva, most med zemljo in nebom. Jože Slak je zadnje desetletje član ene najstarejših slovenskih improvizacijskih zasedb, ki deluje že tri desetletja. Ob otvoritvi razstave se je kot druga razsežnost Slakovega ustvarjanja predstavila skupina Saeta v zasedbi: Aleš Gašparič – flavta, Lado Jakša – pihala in klaviature, Boštjan Perovšek – računalnik in zvočna okolja, Miloš Bašin – tolkala in tradicionalna glasbila ter Jože Slak – table in tolkala. Saetina glasba, nastala iz hipnih vtisov, išče skozi svet jazzovske improvizacije, prostorskega zvoka, etničnih ritmičnih vzorcev in elektronike. Skupina je postregla le z dvajsetminutno improvizacijo, nedavno je izdala ploščo, vendar je s tem kratkim izvajanjem popolnoma prepričala. Njena glasba se je zllila z okoljem, napolnila je prostor in zavest prisotnih. Pri tem ni sta bila pomembna ne posameznik ne umetnik, ampak dejansko zlitje energije kot osnove veselja in življenja kot njene največje stvaritve.

Ocena: 5

**Atanasovski – Golob –
Levačić trio, Attic Dance,
Jazz & Blues Records**

Popotovanje s triom je sprehod skozi glasbeno doživetje in proces glasbenega ustvarjanja.

Kaže, da smo v Sloveniji dobili še eno zagnano manjšo založbo, ki bo skušala vsaj do neke mere zadovoljiti povpraševanje po kakovostni in ustvarjalni glasbi. Jazz & Blues Records, ki domuje na Trubarjevi 41 v Ljubljani, je kot prvega v februarju izdala album slovensko-hrvaškega tria, naslednika nekdanjega izvirno zabavnega jazzovskega tria Folkestra. Ta je po izdaji iskrecnega prvenca leta 1998 obljubljal nadaljevanje, a je ostalo le pri prvi plošči in številnih nastopih, med drugim smo jo lani poslušali tudi v atriju novomeške Goge. Ko je že kazalo, da bo s prizorišča odneslo še eno izvrstno zasedbo, je konec lanskega leta v zasedbi z domačim kontrabasistom Žigo Golobom in zagrebškim bobnarjem Krunoslavom Levačićem hrvaškega pianista Tea Martinovića zamenjal mariborski saksofonist in flavtist Vasko Atanasovski. Trio je zatem dokaj hitro postregel s prvencem Attic Dance, ki se navezuje na ustvarjanje nekdanje Folkestre.

Plošča prinaša tako rekoč spontano nastalo glasbo, Podstrešni ples je zgolj razdeljen na osem delov, avtorji glasbe so vsi trije sodelujoči. Predvsem glasbeni tok prinaša medigro glasbil, njihovo začetno spogledovanje prerasča v pogovor in izmenjavo glasbenih zamisli, vrhuje v ustvarjalni radosti in spoju rešitev. Glasbo začinja vrtinčenje domislic, glasbenih citatov in namigov, rezultat je pogosto humor, po drugi strani jo lahko odnese v lirične pokrajine in jo zasanja. Popotovanje z Atanasovski – Golob – Levačić triom ni le brskanje po podstrešju, je sprehod skozi glasbeno doživetje in obenem skozi proces glasbenega ustvarjanja. Ploščo odlikuje dobra zvočnost.

Glasba, čeprav na trenutke precej svobodno nastrojena in izven strogih okvirov, je primerna tako za resno poslušanje kot tudi sproščeno zabavo ljudi, ki gredo skozi življenje z uporabo obeh možganskih polut in ne le z nagoni, porojenimi v malih možganih. Plehkosti v glasbi omenjenega tria ne boste našli, zato ploščo povpraševalcem po tovrstni glasbi odločno odsvetujemo.

Delo: 4 / Oblika: 4

**Oksana & Astorpia, Mar
del Plata, Dallas**

Pogrešamo vsaj kanček lastne ustvarjalnosti in čustev.

Poglejmo najprej, kaj skriva ime Astorpia, čeprav smer nakazuje že sestava: Oksana Pečeny – violina, Primož Kranjc – akordeon (harmonika), Jan Sever – klavir, Marko Turšič – kontrabas in Dejan Pogorelec – kitara, mandolina, v dveh temah se pridruži gostja, pevka Vesna Zornik. Astorpia je sestavljenka imena in priimka leta 1992 umrlega argentinskega akordeonista Astorja Piazzolle, ki pri ljubiteljih tovrstne glasbe velja za nesporno avtoriteto in prvo figuro v zgodovini glasbene oblike tanga. Gre za glasbo, ki je organsko povezana s plesom, čeprav v sodobnem etno eklektizmu in iskanju eksotike leze v lastno smer in se uveljavlja kot samostojna glasbena oblika.

Tango je kot ples že lep čas prisoten v zavesti zahodnega poslušalstva, a je sedaj, kot med drugim kaže tudi zadnja Druga godba, po raznih navdušenjih nad afriško, azijsko itd. glasbo, prišel na vrsto še kot glasba. Tržišče tako imenovane etno glasbe je kot ostala popularna kultura podvrženo modnim smernicam, kar glasbena industrija s pridom izkorišča. Občinstvo je hitro pokvarljiva in zasičena roba, tako mu vsako sezono ponudi nekaj novega, enkrat Afriko, drugič Indijo pa Tuvo, potem mogoče »keltsko« glasbo itd. V tuj luči lahko vrednotimo tudi Astorpijin prvenec, ki je, čeprav ne neposredni, izid takšnega navdušenja. V Sloveniji imamo skupine, ki preigravajo različne etno vzorce, zakaj ne bi še tanga? Izvrstni mladi instrumentalisti in nekoliko precejnena pevka so se pač odločili delovati v to smer. To spoštujemo, a vendar ob tem pogrešamo vsaj kanček lastne ustvarjalnosti in čustev. Teh, kljub glasbeni odličnosti, na plošči ni zaznati. Imamo enako sliko kot pri poklicnih izvajalcih zapisane glasbe, torej tako imenovano poustvarjanje in zgolj užitek ob preigravanju tujega ali z drugimi besedami purizem, kot nasprotje sodobnega urbanega dojemanja etno glasbe. Vsa čast skupini, je kakovostna, predana, natančna, a vendar bo okorelega iskalca ustvarjalnih isker težko pričala. Tudi ovitek je pust.

Delo: 3 / Oblika: 2

**Dee Dee Bridgewater,
Red Earth, Universal/
Emarcy**

Nastalo je iskreno glasbeno zlitje.

Dee Dee Bridgewater je najvidnejša sodobna ameriška jazzovska pevka, ki neguje izročilo in nadaljuje poslanstvo velikih ameriških temnopoltih vokalistik 20. stoletja, Elle Fitzgerald, Billie Holiday, Sarah Vaughan, Nine Simone itd. Zanimivo je, da je njena glasbena pot zacvetela šele po odhodu v Francijo v sedemdesetih letih. Prelomna zanjo pa so bila devetdeseta leta, ko se je začelo njeno najplodnejše diskografsko obdobje, ki se, kot izpričuje njen novi album Red Earth, nadaljuje v novo stoletje.

Po različnih projektih, kot so bile plošče, posvečene delu pianista Horacea Silverja (1995), pevke Elle Fitzgerald (1997), med zadnjimi sta bili obdelavi skladb komponista Kurta Weilla (2002) in francoskega šansona (2005), se je ugledna pevka odpravila po sledi afriških korenin. V studiu malijske metropole Bamako se je z nekaj ožjimi sodelavci, kot so pianist Edsel Gomez, kontrabasist Ira Coleman in tolkalet Minino Garay, lani srečala s smetano malijske tradicionalne glasbe, ki jo predstavljajo Baba Sissoko, Djelimady Tounkara, Toumani Diabate, Oumou Sangare, Ramata Diakite, Cheick Tidiane Seck itd.

Gospa Dee Dee v Afriki ni iskala le porekla, temveč je šla tja preveriti tudi, kako se jazz ujame z afriškimi prvini, ki so v preteklosti dale iztočnico za nastanek in razvoj jazzu. Seveda teh prvin v Maliju ni našla v izvorni obliki, saj je tudi njih pregneta stoletni razvoj, a vseeno. Plošča, dokument tega srečanja, prinaša nekaj jazzovskih klasik, na primer Afro Blue Monga Santamarie, Footprints Waynea Shorterja, Four Women Nine Simone, in jih sooči z malijsko glasbo ter izročilnimi glasbili. Pri vseh skladbah in pesmih, zahodnih in zahodnoafriških, so sodelovali vsi glasbeniki in pevci. Zahodnoafriški ustvarjalci so se organsko ujeli v jazzovski tok glasbe, zahodnjaki, čeprav pisanega porekla, so jih ritmično podprli in oblikovno usmerili. Nastalo je iskreno glasbeno zlitje, pri katerem je čutna vokalna izvedba Dee Dee Bridgewater zgolj del uspešne zgodbe.

Delo: 5 / Oblika: 4

**Eberhard Weber, Stages
Of A Long Journey,
ECM/Intek**

Plošča pretežno prinaša nove izvedbe Webrovih najbolj znanih tem.

Sedeminšestdesetletni nemški basist Everhard Weber neupravičeno sodi med slabše poznane evropske glasbenike, kljub temu med poznavalci uživa velik ugled. Mogoče razlog njegove širše anonimnosti tiči v navezavi z nemško založbo ECM in njeno značilno estetiko, ki ne privlači pozornosti širšega jazzovskega občinstva. Drugače bi lahko Webra brez težav uvrstili med imena, kot je bil recimo pokojni Jaco Pastorius. Gre za sodobnika, celo njuni tehniki imata več stičišč. Tako kot Jaco Pastorius je bil svoj čas tudi Weber inovator in raziskovalec. Razširil je izrazne možnosti kontrabasa, dodal mu je dve struni in ga elektrificiral, skonstruiral je nekakšen eleganten hibrid čela in kontrabasa ter ga poimenoval solid body bass. Dal mu je solistično vlogo, njegovi nalogi nista bili več ritem in podlaga, temveč tudi barvanje zvoka. Webrova basovska melodika, glasbena lirika, ki se spogleduje s klasiko, je postala njegov zaščitni znak.

Posnel je več izvrstnih samostojnih albumov, a vse le za založbo ECM. Bolj kot samostojen glasbenik je zaslovel ob boku zvezd te založbe, ob Janu Garbareku, Patu Methenyju, Garyju Bartonu itd. Njegovo delovanje je ves čas povezano z nemškim klaviristom Rainerjem Brüninghausom, s katerim je že v poznih sedemdesetih letih nastopil v Sloveniji. Kljub temu da je bila takrat ljubljanska unionska dvorana skoraj prazna, je šlo za nepozaben koncert, zato smo z upanjem čakali letošnji Webrov nastop ob Janu Garbareku v Križankah, a ga zaradi bolezni ni bilo. Na srečo je v začetku maja izšel album, ki prinaša prerez Webrove dolge glasbene poti. Posnel ga je z imeni, katerih sloves je sam pomagal ustvarjati, z Janom Garbarekom, Garyjem Bartonom, Marylin Mazurjevo, nekaterimi gosti in Štutgartskim radijskim simfoničnim orkestrom. Plošča pretežno prinaša nove izvedbe Webrovih najbolj znanih tem. Zdi se, da z njo ta velik glasbenik dobiva mesto in spoštovanje, na neki način se mu je s tem koncertnim posnetkom oddolžila tudi založba.

Delo: 4 / Oblika: 3

Ocenjuje Rasto Božič

Resnična zgodovina Slovenije (Narod z najdaljšo zgodovino v srednjeevropskem prostoru VIII.)

Slovenec, svetovnega kova junak!

Aleksej Metelko

»Naprej zastava slave, na boj junaška kri, za blagor očetnjave naj puška govori! Z orožjem in desnico, nesimo vragu grom, zapisat v kri pravico, ki terja jo naš dom. Draga mati je prosila, roke okol' vrata vila, je plakala moja mila: Tu ostani ljubi moj! Z bogom mati, ljuba, zdraval! Mati mi je očetnjava, ljuba moja, čast in slava. Hajdmo, za njo v boj! Naprej zastava slave, na boj junaška kri, za blagor očetnjave naj puška govori! Naprej! Naprej!« Simon Jenko, Najprej zastave slave

Jasno je, da v seriji do sedaj objavljenih prispevkov in še enem, ki sledi, ne bomo mogli podrobneje zajeti vse za Slovenijo in Slovence pomembnih dogodkov in oseb. Zato mi oprostite, ker se ne bom mogel podrobno spuščati v zgodovinska dejstva in jih bom primoran veliko večino izpustiti.

Zmaga nad Turki

Začnimo z letom 1593, z veliko slovensko zmago nad Turki. Turški vdori v Slovenijo so bili vse pogostejši in močnejši. Turki so se usmerili na utrdbo Sisak in vsi so vedeli, da če izgubimo bitko pri Sisku, to pomeni konec. Ogrožen bo tudi Rim in celoten krščanski svet. Turška vojska je štela 38 000 mož, slovenska vojska, ki ji je poveljeval grof Andrej Turjaški in ki se ji je pridružilo še nekaj zaveznikov, pa je skupaj štela le okoli 5000 mož. V strahotni bitki so Slovenci potolkli okoli 10 000 barbarov, ostali so pobegnili. Papež je slovenskemu poveljniku lastnoročno napisal zahvalno pismo. Turki niso več napadali Slovenije, čeprav so imeli v naslednjem stoletju zasedeno večino Ogrske in so oblegali celo Dunaj.

Pomlad narodov in samostojna Slovenija

Spomnimo se dogodkov po marčni revoluciji leta 1848, ko je manjša skupina Slovencev, ki je prebivala na Dunaju, ustanovila narodno društvo Slovenija in kmalu so bila ustanovljena podobna društva tudi drugod. Njihov cilj je bila združitev vseh slovenskih izobražencev, da izkoristijo politično svobodo in dajo avstrijski oblasti politične zahteve Slovencev. Nastal je *program Zedinjene Slovenije*, ki je gotovo eno najpomembnejših političnih dejanj v naši zgodovini. Narodnostno gibanje je počasi postajalo vse bolj močno in bilo bi še učinkovitejše, če se ne bi pojavilo nasprotje med

mladoslovenci (vodil jih je odločen in bojevit Fran Levstik, terjali pa so zedinjeno Slovenijo in se strumno postavili po robu napredujočemu ponemčevanju) in staroslovenci (ki jih je vodil konservativni Janez Bleiweis, katerega stališče je bilo vsakršno nasprotovanje revolucionarni akciji). Zaradi vse večje narodne zavesti so se pojavili *tabori* na prostem, na katerih so postavljali politične zahteve in nakazovali slovenskim politikom smernice za njihovo delovanje (škoda, da jih nismo ohranili). Kljub zatiranju se nismo dali in počasi, počasi smo leta 1918 dosegli, kar smo začeli, ustanovili smo slovensko narodno vlado. Sledila so obdobja SHS in Kraljevine SHS pa Kraljevine Jugoslavije in SFRJ ter leta 1991 tako dolgo pričakovana in s krvavim potom izbrljena samostojna Slovenija.

Vsem tistim vojnim veteranom, ki ste se leta 1991 tako strumno postavili po robu agresorju, hvala vam in naj ne bo nikoli pozabljeno vaše hrabro srce. Na tem mestu želim izraziti zahvalo prav vsem (beri: tudi tistim, katerih imena so pozabljena ali vse premalo opevana), ki so po svojih najboljših močeh skozi celoten tok zgodovine na tak ali drugačen način prispevali, da živimo danes spet v svobodni, samostojni in demokratični Sloveniji. Slava vam.

Zveza društev Hervardi

Namenimo za konec še nekaj besed enemu najbolj odmevnih in prizadevajočih se domoljubnih društev v Sloveniji, Zvezi društev Hervardi. V treh letih obstoja so izpeljali več projektov, s katerimi ohranjajo in promovirajo slovensko identiteto. Morda bi izpostavil projekt oživiljanja slovenskih pesmi 19. stoletja, ki je pripravljajo. Do sedaj so vnovič vdihnili življenje že petim pesmim (prva je bila pesem *Slava Slovincem*, ki je postala tudi društvena himna, zadnja pa je *Eno devo le bom ljubil*, ki jo je spisal Simon Gregorčič). Vse pesmi si lahko brezplačno naložite z njihove spletne strani. Vrednost projekta je ocenjena na nekaj več kot 10 000 EUR. Cilj Hervardov je postati nekakšen branik slovenstva, njegova udarna straža (ime Hervard je sestavljanka, ki izhaja iz dveh (staro)slovenskih, tudi venetskih besed 'heraj' – udari in 'varda' – straža). Cilj je biti Slovenec, biti hervard in vzgajati v tem duhu naprej. Da ne bo kdo napačno razumel, naroda ni treba vselej braniti zgolj z orožjem. Mimogrede, začetek novodobnih Hervardov sega v leto 1991,

ko so ljubezen do domovine resnično izkazali tudi z orožjem, sicer pa je obramba tudi dvigovanje zavesti Slovencev o samozavedanju, poglobljeno poznavanje lastne kulture in zgodovine s poudarkom na domovinski vzgoji. Prizadevajo si za nove gene-

racije Slovencev in Slovenk, ki bodo poznale svoje korenine in zgodovino svojih prednikov. Tako izobraženim, mladim Slovincem in Slovenkam bo precej lažje samozavedanje, občutek pripadnosti družbi in odgovornost do nje. Do naslednjic, osti jarej!

Novice.

Na Dunaji se je slovenski zbor ustanovil, kteriga predsednik je slavni Dr. Miklošič, njegov namestnik pa mnogospoštovani Dr. Hladnik; zbora tajnik je iskreni Slovenec Globočnik. Ta zbor se „Slovenija“ imenuje.

Ravno ta zbor se pripravlja prošnje sestaviti, ktere bi se v imenu slovenskih deželá presvitlima Cesarju predložile. De bojo pa te prošnje glas Slovincov, bo imenovani zbor sestavljene prošnje poprej po slovenskih deželah poslal, de se bojo rodoljubi podpisali.

Andrej Šiško, Zveza društev Hervardi, ekskluzivno za rubriko Četrta dimenzija:

»Prihodnost Slovenije je po našem mnenju lahko bela ali črna ...seveda je v interesu nas, da prevlada bela, torej dobro. Žal pa ob takšnem trendu, kot je v Sloveniji v našem času, v ospredje precej bolj prihaja črna barva. Prav zato smo prepričani, da je skrajni čas, da se Slovenci zavemo svojega obstoja in naredimo, kar je v naši moči, da ohranimo naše potomce – Slovence. Ko nam bo to uspelo, smo prepričani, da bo naša prihodnost spet bela! Vse je odvisno samo od nas Slovencev! Če mi to hočemo, potem bo naša prihodnost bela!«

»Po našem prepričanju ni pravo vprašanje ali bomo Slovenci v bližnji ali daljni prihodnosti postali zavedni svoje zgodovine. To je pravzaprav nujnost, če želimo kot narod preživeti v blodnjaku multikulturne, globalizirane družbe. Očitno je, da nezavedanje svoje zgodovine, ki so nam jo ponaredili in prikrili zaradi različnih tujih interesov in ideologij (kar se žal še zmeraj učijo v slovenskih šolah), pravzaprav pomeni, da so naši najstniki odtujeni od svojega bistva. Nekateri je v primerjavi z drugimi narodi celo sram, da so Slovenci. Opažamo pa tudi, da slovensko mladino vedno bolj zanimajo svoje korenine in seveda zgodovina.

Dejstvo je, da smo lahko Slovenci na marsikaj iz svoje zgodovine ponosni, na marsikaj pa tudi ne. Mi smo prepričani, da je treba graditi na tistem, kar je bilo dobrega, od tistega, kar je bilo slabega, pa se je treba čim več naučiti, da ne bomo ponavljali venomer enakih napak. Te so nas zlasti v ozemelskem in seveda v narodnem smislu že preveč stale!«

»To, da bomo kot narod postali ponosni in bomo imeli močan občutek pripadnosti, lahko dosežemo le s težkim in z dolgotrajnim delom, zlasti pa z ozaveščanjem in izobraževanjem. Po našem mnenju bi seveda za to morala poskrbeti država, ki ima na voljo tudi potrebna sredstva in ljudi. Žal pa opažamo, da temu ni tako. Zato mi na države ne čakamo, temveč delamo to, kar bi morala storiti, pa ne stori. Prepričani smo, da bo učinek našega prizadevanja viden čez nekaj let!«

Društvo za razvijanje prostovoljnega dela Novo mesto obvešča

Počitniško varstvo otrok za otroke od 5. do 10. leta starosti

Program bo potekal od 1. do 31. julija 2007 od ponedeljka do petka od 8. do 16. ure.

Društvo za razvijanje prostovoljnega dela ponuja pester ustvarjalni počitniški program z varstvom, ki je oblikovan tako, da otroci skozi igro, šport, ustvarjalne delavnice, ples in glasbo na zabaven način razvijajo ustvarjalnost, domišljijo, socialne veščine in pridobivajo nova znanja, izkušnje in prijateljstva.

Potek dneva:

- jutranje crkljanje (beri mi in mi pripoveduj ob čaju in piškotih),
- packam, packam ... (ustvarjalne in kuharske delavnice),
- njaamiii (kosilo),
- lahkih nog naokrog (pohod, piknik in iskanje skritega zaklada, tekmovalne igre, igre z žogo, družabne igre, kopanje v bazenu itd.).

Posebni gostje: frizer, žongler, čarovnik, kuhar ...

Lokacija: sedež Društva za razvijanje prostovoljnega dela Novo mesto, Rozmanova ulica 30, Novo mesto (ter igrišče Loka in Park Evropske unije)

Cena tedenskega programa: 75 € (vključuje program, malico, kosilo in DDV)

Prijave: do 30. junija 2007 oz. do zapolnitve prostih mest. Število otrok v skupini je omejeno.

Društvo za razvijanje prostovoljnega dela Novo mesto je nevladna, prostovoljska, neprofitna in humanitarna organizacija, ki deluje v javnem interesu na področju socialnega varstva.

Ob podpori Ministrstva za delo, družino in socialne zadeve in Mestne občine Novo mesto že deset let organizira preventivne programe za otroke in programe za kakovostno preživljanje prostega časa otrok in mladine.

Prijave in informacije: Andreja Luštek, Društvo za razvijanje prostovoljnega dela Novo mesto, Rozmanova ulica 30, 8000 Novo mesto, Tel.: 07 39 39 277 ali 041 274 479
E-pošta: drpd_nm@siol.net

Razvojni center Novo mesto, d. o. o.,
obvešča, bo izšlo javno povabilo za oddajo vlog za

SOFINANCIRANJE INOVACIJ V PODJETNIŠTVU

v letu 2007 za majhna podjetja in podjetnike s sedežem v občinah, ki bodo projekt podprle - Sofinanciranje upravičenih stroškov inovativnih predlogov.

Razvojni center Novo mesto, d. o. o., je pred kratkim šestim dolenskim občinam, MO Novo mesto, Občini Trebnje, vsem štirim novim občinam Straža, Šmarješke Toplice, Mokronog-Trebelno in Šentrupert ter Občini Metlika posredoval predlog javnega povabila za sofinanciranje inovacij v podjetništvu v letu 2007. MO Novo mesto, Občina Trebnje ter Občina Metlika zagotavljajo sredstva za sofinanciranje podjetniških inovativnih predlogov že več let, novim dolenskim občinam pa se predlaga sodelovanje v projektu zato, da bi imeli podjetniki, ki imajo sedeže v novih občinah, tudi naprej enake možnosti sodelovanja v projektu. Občine se bodo za sodelovanje v projektu odločile do 15. junija 2007.

Javno povabilo, ki bo objavljeno konec junija 2007 in bo odprto do začetka septembra 2007, ima namen vzpodbuditi mikro in majhna podjetja ter samostojne podjetnike k oddaji vlog za sofinanciranje stroškov, ki so jih imeli v zvezi z inovacijami. Te so razumljeno široko, od inoviranja izdelkov, storitev, proizvodnih procesov, naprav, orodij, prodajnih poti in tržnih pristopov, podjetniškega okolja do uvajanja sodobnih tehnologij, okolju prijaznih materialov, varčevanja z energijo, novih organizacijskih prijemov in izboljšanja varnosti dela. Upoštevani bodo inovativni predlogi, ki prinašajo podjetniku ali podjetju ekonomsko korist. Prednost bodo imeli inovativni predlogi, ki se že tržijo, pred inovativnimi predlogi, ki se še ne uporabljajo in še ne prinašajo neposrednih gospodarskih koristi. Izbrani predlogi bodo sofinancirani do višine 50 % upravičenih stroškov oz. največ v višini 3.100,00 evrov. Med upravičene stroške sodijo le stroški, povezani z inovativnimi predlogi, kot so stroški priprave, modeliranja, preizkušanja, promocije, začetni stroški trženja, za zaščito industrijske lastnine, začetni investicijski stroški v opremo in orodja, stroški svetovanja, usposabljanja ali storitev in podobni stroški. Stroški morajo biti dokazljivi s plačanimi računi in vnosom v poslovne listine. Upravičeni bodo stroški, ki so nastali od 1. 6. 2006 do zaključka roka za oddajo vlog. DDV in strošek osebja ter lastnega dela nista upravičena stroška.

Vse vloge bo ocenila komisija za inovacije. V kolikor se bodo odločile za izvedbo projekta vse navedene občine, bo na voljo za podjetniške inovacije v letu 2007 dobrih 58 000 evrov.

Razvojni center Novo mesto, d. o. o.,
obvešča, da je s projektom

SKUPAJ OČISTIMO BREGOVE - EKO AKCIJA ZA OČIŠČENJE BREGOV REKE KOLPE IN ČABRANKE

uspešno kandidiral za sredstva Programa pobude skupnosti INTERREG IIIA Sosedski program Slovenija - Madžarska - Hrvaška 2004-2006. Do zdaj smo med drugim imeli čistilno akcijo, ki je istočasno potekala vzdolž reke Kolpe tako na slovenski kot hrvaški strani, izdelali Program čiščenja s predlogom trajnih rešitev ter na določenih lokacijah ob reki Kolpi postavili eko otoke. Sredi letošnjega julija naj bi imeli še ekološki spust. Na njem se bodo udeleženci brezplačno spuščali po reki Kolpi, poskrbljeno bo za hrano, pijačo in promocijska darila. Vljudno vabljeni! Dodatne informacije o razpisu in ekološkem spustu pridobite na telefonski št. 07/33 72 980 vsak delovnik med 8. in 15. uro ali na sedežu družbe Razvojni center Novo mesto, d. o. o., Ljubljanska cesta 26, 8000 Novo mesto.

Društvo za razvijanje prostovoljnega dela

IŠČEMO PROSTOVOLJCE

za poletno delo z otroki v romskih naseljih. Delo obsega pomoč pri izvedbi socialnih, ustvarjalnih in športnih delavnic. Zainteresirani naj se oglasijo na (07) 33 73 920 ali e-naslov drpd_nm@siol.net.

Zaposlimo

vrtnarja

Iščemo honorarne sodelavke/-ce.
Javite se na e-naslov: park@park-on.net

Od globine se zvrsti ...

Leta, res leta nazaj, ko se je v šolo še hodilo na desetine kilometrov daleč, skozi goste gozdove, polne medvedov in volkov, po debelem snegu, ko so mladi pastirčki še komaj čakali, da se je kakšna krava pokakala, da so premrle nožice lahko vtaknili v ploščat drek in malce pogreli premrle okončine, sem se zelo rad smukal po lokalnem, tako rekoč vaškem letališču. To ni bila kakšna »Top Gun« zadeva, daleč od tega, dasiravno so se na lokalne frajerje v skajastih jaknah in z zobotrebci v ustih, ki so se pripeljali s sfiriziranimi tomosovimi štirkami, bejbe vseeno lepile kot muhe na prej omenjeno kravjo balego, čeprav za nas bosopetce to ni bilo odločilno. Ste že kdaj videli kakšno lokalno bejbo, kako z zobmi odpre pirovsko flašo? No, torej ...

Letališkimi delavcem in pilotom smo bolj ko ne samo riti odnašali, torej prinašali orodje, pivo ali špricer, malce pospravljali okoli hangarjev, tu in tam nam je bilo dovoljeno celo položiti premrle ročice s pogriženimi nohti (ker smo se tako zlahka življali v mojstre, ki so še v dvokrilcih počeli vragolije na nebu!) na zdelan pleh še bolj zdelanih letečih antikvitet, vse skupaj pa se je imenovalo pilotski tečaj. No, saj to ni bil čisto pravi tečaj za pilote, dasiravno nekaj zrnc soli je bilo v tej doktrini – zgrabi jih, ko so še majhni, izkoristi jih za vse umazane in ponižujoče naloge, pa se bodo smrkavci sproti marsikaj naučili, ko bodo dovolj odrasli, da bodo lahko zagrabili za letalski volan, pa bodo zadevo znali ceniti in spoštovati. No, kakor koli, dokaj prostih dni sem preživel na letališču in se smukal okoli letal, a ko sem dovolj odrasel, da bi počasi lahko pa že kaj resnega se naučil, sem začel dvomiti. Pa ne v svoje sposobnosti, bog ne daj, teh je bilo še preveč, vse sem imel v malem prstu! A če so se vsi istovetili z najbolj spoštovanimi piloti, je bil moj vzornik človek, ki ga nihče ni maral. Čeprav je bil eden boljših pilotov, je pivo vedno žulil sam, za svojo mizo, in čeprav se je zdelo, da je takšna njegova volja, sem po skritih koprnečih pogledih, ki jih je pošiljal k sosednjim omizjem, kmalu spoznal, da ni tako. Bil je izobčenelec, ker je v zraku vedno napravil kakšno pizdarijo. Vsi so ga obsojali, le meni se je zdel kul in potihoma sem si vedno obljubljal, da ko bom jaz sedel za volan jadrilice, ne bom z dvesto na uro preletel dva metra nad hangarjem ali občudujočo množico, temveč še niže. Skoraj obljubil sem si, da ko bom prvič sam za volanom, da bom najmanj kakšen klobuk snel z glave kakšnega firbca ... No, na srečo sem bil že ravno dovolj star in imel ravno dovolj razvite možganske vijuge, da sem poznal samega sebe bolj kot cigan pozna aluminij, zato sem se s težkim srcem odločil, da pilot ne bom nikoli. Vsi so bili seveda šokirani, jaz pa nikomur nisem povedal, da pri prvem poletu, ko mi je inštruktor predal komando, nisem užival kot ostali tečajniki, ki so si prvič samostojno s ptiči delili nebo, temveč sem z višine kakšnih 200 metrov kot sokol opazoval pisano čepico predsednika letalske komisije in razmišljal, ali bi mi jo uspelo sklatiti z njegove glave ali pa bi mi inštruktor, sedeč za mano, namero lahko še pravočasno preprečil. In ko sem pristal, sem odšel. Ker sem vedel, da bi prvič, ko bi sam sedel v letalu, čepico poskusil sklatiti, ker ne bi bilo nobenega, ki bi mi to lahko preprečil ...

Ah, mladost. Kurc jo gleda! Za njo pride starost. In človeku postane dolgčas. In sem resno začel razmišljati, ali naj si omislim ljubico, ki bi mi lahko bila hči (pa me nobena ni marala), ali naj si kupim ferarija (pa nisem imel denarja), ali naj vseeno naredim pilotski izpit (pa me je čepica še vedno preganjala), ko sem opazil vabilo na potapljaški tečaj. Hm. V zraku grem lahko previsoko, zato se raje držim tal, ampak v vodi pa čepice ne morem nobenemu zbiti z glave, mar ne? Ja, seveda! Vsakega potapljača navija globina, to je dejstvo, samo da tega na začetku nisem vedel. Pri vsakem potopu se najde kdo, ki se bo zgoraj pohvalil, da je bil pol metra globlje od tebe, in po vsakem potopu rineš malo globlje. Kar je sicer ok, a vedeti morate, da ima potapljanje pravila, ki se jih moraš držati, ker drugače te obrne. Lahko greš seveda globoko, a je vprašanje, ali boš prišel ven. Med potapljanjem se zaradi večjega pritiska v telesu raztaplja plin, med dvigovanjem pa se izloča predvsem dušik, zaradi česar nastajajo majhni mehurčki. Zato se moramo dvigovati s predpisano hitrostjo in delati varnostne postanke, ki pripomorejo k temu, da se izločijo mikromehurčki, ki so najbolj nevarni, saj se z dvigovanjem in posledično zmanjševanjem tlaka mikromehurčki večajo. In pridejo v možgane in potem si v tisti ploščati zadevi z začetka članka, v kateri so si davno tega bosonogi pastirčki greli otrple nožice ...

Zakaj to pišem? Prijatelj je žrlo mojih petdeset in nekaj metrov in je nenehno rinil v globino, a ni imel poguma »prehiteti« me. Vsak potop sva brazdala in se lovila, namesto da bi uživala v podmorju. In mi je nekega lepega dne vrglo varovalko ven. Brazdala sva na kakšnih dvajsetih metrih, dno je bilo natančno 80 metrov pod nama. In je rinil dol in rinil, a globlje ko si, več zraka podihaš in jezen sem spoznal, da od dobrega potopa spet ne bo nič. In sem nenadoma zagledal tisto pisano čepico tam nekje pri dnu in sem si rekel, u kurac vse skup, dejmo enkrat za vselej temu tekmovanju nardit konec, in sem spraznil jopič, se postavil na glavo in zapikiral v globino. Mimo prijatelja, ki je seveda takoj videl, koliko je ura in je odkimaval s široko razprtimi očmi. Adrenalinček je plal po žilah, pikiral sem tako hitro, da sem se moral ves čas držati za nos, da sem lahko sproti izenačeval pritisk in hkrati buljil v računalnik na roki. Do že prej dosežene globine sem bil suveren, še deset metrov niže je bilo tudi vse kul, potem pa se oglasi dvom. Jasno, prepozno. Kar rinil sem in rinil, kaj pa je še dodatnih deset metrov, vas vprašam! Pametni del mojih možganov je predlagal, da bi končal, večji del je silil še globlje. Pustimo občutke, niso pomembni, pomemben je tisti trenutek, ko zbijesh čepico z glave in spoznaš, da si naredil kolosalno neumnost. Hm, kaj pa zdaj? Treba je priti ven. Treba je priti ven varno. In nenadoma spoznaš, kar itak že ves čas veš, da to ne bo mogoče. Da ni dovolj zraka! Ni strahu, ni panike. Zakaj le?! Saj ne bi nič pomagalo. Treba je priti ven. Z zrakom, ki ga še imaš. In greš počasi gor. Treba je iti počasi, zelo počasi. Zaradi mehurčkov. In veš, da počasi ne moreš. Računalnik piska ko zmešan in opozarja, da preveč divjaš. In za hip upočasníš, poskušaš ga preslepiti. A njemu se jebe, slepiš sebe. No, ne slepiš se, ker veš. In ko čakaš pet metrov pod gladino,

kjer bi moral čakati vsaj še deset minut in iz jeklenke vlečeš zadnje srkljaje zraka in sesaš še smeti iz nje, hkrati pa opazuješ čudovit sončni vzhod spod vodne gladine, te v bistvu ni strah. Ker ni nobene dileme. Ali crkneš pet metrov pod vodo ali crkneš, če greš gor. In opazuješ rojstvo novega dne in se spomniš na otroke. Patetično, a tako je. In se izstreliš na površje. In čakaš. In čakaš. In občuduješ sončni vzhod, misliš na otroke, zadiši ti kava. In si rečeš, naj gre vse u kurac, pilot pa res ne boš nikoli ...

Morda kdo prodaja poceni ferarija tam nekje do 3000 evrov?

lažemkopestečeŠini

AKTUALNO

KAM DALEČ
ŽE
NE MORE
ITI...

KMALU BO ZOPET TU
TAKŠNI ALI
DRUGAČNI
OBLIKI

Gop

Ilustracija Gašper Klančar

POTLAČ

l o k a l n o t r o b i l o

Škandalozno, senzacionalno, uravnoteženo!

Župan Muha postal nova cvičkova princesa

Zaradi majhne zamude katastrofa - Lepa in tudi pametna pa še znana povrhu - Romska skupnost protestira

Tekst Damijan Šinigoj, foto Gregor Macedoni

Na letošnjem tednu cvička se je zgodilo nekaj povsem nepredvidenega. Nekdanjega novomeškega župana Alojza Muha je petčlanska komisija namreč soglasno izvolila za novo cvičkovo princeso. In še več, nekdanji župan je krono in lento sprejel brez zadržkov, vidno ganjen, z rdečo solzo v očeh, s solzo v barvah dolenske kislice.

Pa pojdimo po vrsti. Uradni del letošnjega Tedna cvička bi se moral začeti ob 17. uri, in sicer ravno z razglasitvijo cvičkove princese. Dekleta so nestrno čakala na razglasitev rezultatov. Kot smo izvedeli iz zaupnih virov, je žirija že določila zmagovalko - to naj bi postala Sonja Žagar. A se je zaradi nepredvidenega zapleta začetek razglasitve zavlekel za celih 15 minut. V tem vmesnem času je prišlo do nenadne spremembe odločitve žirije, ki se je odločila, da rdečo lento podeli novomeškemu županu, poleg tega pa se je odločila, da bo podelila celo nagrado za prvo in drugo spremljevalko - to sta postala oba podžupana, Igor Prhljaj in Ivan Žar.

Kot vedno v primerih, ko sumimo, da je prišlo do nepravilnosti, je Potlač naredil temeljito preiskavo dogodka in odkril razloge za nenavadno in šokantno odločitev žirije, ki je nesojeno zmagovalko Žagarjevo pripeljala na rob obupa.

Skratka, kaj se je dogajalo v tistih spornih petnajstih minutah? Medtem ko je žirija zaradi nepredvidene zamude čakala na začetek protokola, je nekdo - temeljita novinarska preiskava je pokazala, da je deloval po navodilih novomeškega kvaziopozicijskega trojčka Levi Car, Franci Kocina

in Tado di Kapo - zamenjal sodček s cvičkom, ki je bil na mizi, okoli katere so sedeli člani žirije, s sodčkom čistega refoška. Člani žirije so nadaljevali svoj temp pitja - kozarček na osebo/minuto, ne da bi opazili, da pijejo vino in ne dolenske kislice (refošku je bila dodana posebna kislina snov, ki je okus približala cvičku).

V nekaj minutah so člani žirije postali povsem pijani. Po desetih minutah se jim je zdelo, da je popolnoma logično, da lento podarijo najlepšemu med župani, pristnemu meščanu in častnemu podeželanu, lovcu - ki je poleg vsega še velik ljubitelj dolenske kaplje.

Množica, ki je prisebnost izgubila že nekoliko prej, je lahko le navdušeno zaploskala, le v nekje v daljavi pa se je - izgubljen v rjoventju množice - slišal glas užaloščenega dekleta. Malega človeka je spet povozila gospodarsko-politična cvičkova elita.

angleško prijateljsko

ME AND YOU
IS FRIENDS.

YOU HAPPY,
I HAPPY.

YOU SAD,
I SAD.

YOU HURT,
I HURT.

YOU SMILE,
I SMILE.

YOU CRY,
I CRY.

YOU JUMP OFF
A BRIDGE,...

...I GONNA
MISS YOU!

Jure Pukl

"New Virus" Quintet Sound Pictures

- novi val udarnega improviziranega jazz -

Jure Pukl, *tenorski saksofon, kompozicije*
Erik Marenče, *klavir*
Jani Moder, *kitara*
Robert Jukič, *kontrabas*
Gašper Bertonec, *bobni*

Goga Musica označuje glasbeno zbirko posebne vrste. Njena znamka združuje tiste sile in valovanja, ki jih v slovenski prostor oddajajo glasbeniki, zavezani navdihu, domišljiji in improvizaciji. *Goga Musica* zvrstno ni omejena, četudi ji izhodišče pomenijo slogi, ki jih za lažje sporazumevanje imenujemo jazz, etno, latino ali šanson. Ti označevalci z resnično glasbo nimajo zveze: dragoceno je tisto, kar zveni, a ne izzveni, kar je sveže, a nikdar ne zastara. *Goga Musica* vsakemu, ki ima odprta ušesa in srce, prinaša tako glasbo, ki jo bo mogel z užitkom poslušati tudi čez desetletja ...

park

www.zalozba-goga.si
musica@zalozba-goga.si

GOGA *Musica*

Ljubitelje glasbe, ki vas je pritegnila dosedanja ponudba, vabimo, da postanete redni naročniki zbirke (s 25% popustom boste prejeli okrog pet naslovov na leto). S tem boste simbolično podprli naša prizadevanja za dvigovanje glasbene kakovosti v Sloveniji.

ZBIRKA LUNAPARK

MLADINSKA ZBIRKA ZALOŽBE GOGA

V TISKU

Lenart Zajc
5 DO 12H
mladinski roman

Začutil je njene dlani na svoji glavi, začutil njeno lice ob svojem in nena doma, še sam ni vedel kdaj, se je zavedel, da jo poljublja, da je njegov jezik globoko v njenih ustih ...

Joseph Sheridan LeFanu
CARMILLA
vampirski zgodba

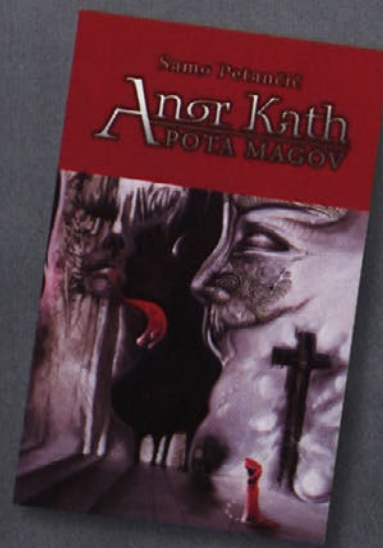
Bilo je kot ljubezenski zanos; spravljalo me je v zadrego, bilo je mučno in vendar neubranljivo; s sladostrastnim pogledom me je potegnila k sebi, njene vroče ustnice so v poljubih potovale po mojem licu ...

Samo Petančič
ANOR KATH – POTA MAGOV
fantazijski roman

Njen pogled je bil prazen, ustnice odtrgane in zobovje razgaljeno, tenki vrat divje ogrizen, žile potrgane od besnih zob. Zakaj ni umaknila telesa, vratu, sočnih ustnic in polnih lic niti tedaj, ko je pošastni tujec začel lačno gristi?

park

Ločeno zbiranje **bioloških odpadkov**

V Komunalni Novo mesto bomo jeseni začeli s projektom ločenega zbiranja bioloških odpadkov. Že v mesecu avgustu bo izšla publikacija, z namenom osveščanja občank in občanov. V njej bodo pojasnila in navodila, zakaj je tovrstno zbiranje potrebno in kako se izvaja. V Komunalni Novo mesto sledimo zakonskim določilom, obveznost ločenega zbiranja biološko razgradljivih odpadkov namreč izhaja iz Pravilnika o ravnanju z organskimi kuhinjskimi odpadki in ga je potrebno zagotoviti na zaokroženih območjih. Država oziroma Ministrstvo za okolje in prostor Republike Slovenije je Slovenijo razdelilo na geografsko zaokrožena območja, ki se imenujejo aglomerati. S tem je ministrstvo želelo preveriti in določiti, kakšna je gostota poseljenosti na posameznem območju. Tam kjer je gostota poseljenosti več kot 2000 prebivalcev na enoto in kjer je več kot 20 prebivalcev na hektar, so izvajalci javnih služb dolžni zagotoviti zbiranje in sprejem odpadkov bioloških odpadkov. Zagotoviti je potrebno tudi posebne posode, ki so običajno rjave barve, kjer bodo občani tovrstne odpadke lahko odlagali, komunalna služba pa jih bo po programu, predvidoma enkrat na teden, odvažala.

V prvem koraku načrtujemo, da bi z zabojniki pokrili predvsem blokovska naselja, kjer ljudje nimajo pogojev za lastno kompostiranje. Za ostala gospodinjstva in kjer je pretežno individualna poselitev, pa bomo brezplačno podeljevali kompostnike. To zaokroženo območje, kjer Komunalna mora vzpostaviti pogoje za ločeno zbiranje bioloških odpadkov, v bistvu pokriva samo mestne krajevne skupnosti in se zaključuje že v Bršljinu, na Slatniku in v Gotni vasi. Vsa druga območja v novomeški občini in tudi ostalih pa ne izpolnjujejo ne enega ne drugega pogoja. Gre večinoma za ruralna podeželska območja, kjer so pogoji za lastno predelavo bioloških odpadkov boljši. Poleg tega bomo pri Komunalni Novo mesto poskušali spodbujati občane, ki imajo to možnost, da biološke odpadeke predelujejo doma, v lastnih kompostnikih ali mini kompostarnah. Zato bomo dali brezplačno v uporabo več sto kompostnikov, ki jih bomo razdelili tistim gospodinjstvom, ki jih še nimajo in si bodo to želela in ki imajo ustrezne pogoje za postavitve kompostnikov.

Prevzem bioloških odpadkov bo zagotavljalo podjetje Cerod, Center za ravnanje z odpadki Dolenjske, vendar v tem trenutku še niso pripravljeni, ker je mehansko biološka predelava odpadkov predvidena v drugi fazi, ki se ravnokar projektira. Po zagotovilih, naj bi bili v Cerodu pripravljeni do konca leta 2008. Zato se Komunalna dogovarja z drugimi prevzemniki: Kostak d.d. in Biotera d.d., ki že izpolnjujeta vse pogoje in se že ukvarjata s predelavo bioloških odpadkov.

Gre za zahteven projekt, ki bo zahteval svoj čas za uvajanje, veliko opozarjanja in nadzora, pri tem je zelo pomembna visoka stopnja osveščenosti in posledično, sodelovanje in pripravljenost občanov, da sprejmejo ta način obvladovanja in ravnanja z odpadki.

Simon Štukelj, kom. inž.,
Sektor splošna komunala

Zakaj je pomembno ločeno zbiranje bioloških odpadkov?

Biološki odpadki predstavljajo več kot trideset odstotkov gospodinskih odpadkov. Če jih zbiramo ločeno, bomo dosegli manjšo količino odpadkov na odlagališču in s tem podaljšanje njegove življenjske dobe, manj bioloških odpadkov na odlagališču pa pomeni tudi manj toplogrednih plinov. Zbrane biološke odpadke bomo predelali v kompost in ga vrnil v naravni snovni krog; tako bomo preprečili onesnaževanje narave. Slovenska gospodinjstva vsako leto »proizvedejo« več kot 600.000 ton odpadkov, v Evropski uniji pa letno nastaneta dve milijardi ton odpadkov. Količina odpadkov v razvitih državah sicer še narašča, vendar se odnos do njih spreminja. Odpadki namreč niso več nekaj odvečnega, kar sodi zgolj na vedno bolj polna smetišča, ampak danes predstavljajo potencialne surovine, katerih pot se, s sicer urejenih, okolju prijaznih odlagališč vedno bolj preusmerja v tehnološko vrhunsko razvito industrijo za predelavo odpadkov v zopet koristne surovine, kompost ali gorivo.

Pri tem procesu preobrazbe odpadkov v ponovno uporabne surovine lahko sodelujemo prav vsi, in sicer tako, da ločeno zbiramo odpadke. Tako pomembno prispevamo k možnosti njihove ponovne uporabe. Na odlagališče bodo tako prispele le odpadki, ki jih ni mogoče predelati ali koristno uporabiti. To določa tudi zakonodaja EU, ki od svojih članic zahteva, da vsako leto zmanjšujejo količino odpadkov na odlagališčih. Kompostiranje je način, kako narava sama reciklira lastne odpadke. Strokovno rečeno je kompostiranje nadzorovano razkrajanje organskih snovi s pomočjo raznovrstnih mikroorganizmov in nevretenčarjev, kot so pršice, stonoge, hrošči, strigalice, deževniki, polži in polži slinarji. Z drugimi besedami, kompost se tvori, kadar bakterije, glive in ti nevretenčarji zaužijejo in razgradijo organske snovi.

Kam odlagamo biološke odpadke?

Na zbirno mesto za biološke odpadke, v plastične rjave posode.

Kaj odlagamo v rjave posode?

Kuhinjske odpadke: zelenjavne odpadke (čebulne in krompirjeve olupke, odpadke vseh vrst zelenjave, denimo solate, zelja ...), olupke in ostanke sadja, kavno usedlino, kavne filtre in čajne vrečke, netekoče ostanke hrane, jajčne lupine, pokvarjene prehranske izdelke, papirnate vrečke in robčke; **Vrtnje odpadke:** rože, plevel, pokošeno travo, staro zemljo lončnic. **Maščobe in cigaretni ogorki ne sodijo v rjavo posodo.**

Kaj je potrebno upoštevati?

Bioloških odpadkov nikoli ne odlagamo v plastičnih vrečkah, ampak za to uporabljamo posebne vrečke, v celoti izdelane iz biološko razgradljive folije. Tako lahko biološke odpadke odvržemo skupaj z vrečko. Odpadno jedilno olje ne sodi med biološke odpadke. Olje, ki smo ga uporabili za cvrtje, zbiramo v posebni posodi in ga oddamo v zbirnem centru. Z ustrezno predelavo lahko iz njega pridobimo gorivo za avtomobile – biodiesel in energent, uporaben za ogrevanje pro-

storov, kot sestavina se lahko dodaja v procesu kompostiranja, moč pa ga je tudi rafinirati v različne druge proizvode.

Kompostiranje je druga možnost za ločeno odlaganje bioloških odpadkov: Na kompostni kup sodijo enaki odpadki, kot bi jih sicer odlagali v rjavo posodo. Na kompostni kup ne sodijo materiali, ki se v naravi ne razgradijo: steklo, plastika, keramika, kovine, barve, laki, olja, kosti, meso in maščobe, izločki domačih živali in ljudi ter plevel, ki semeni.

Zakaj kompostirati?

Za izboljšanje sestave prsti, za boljše zadrževanje vlage, za boljše prezračevanje tal, za večjo akumulacijo toplote, za pridelavo zdravih rastlin s plodovi polnega okusa.

Kako kompostiramo?

Primeren prostor za vrtni kompostnik je polsenčni predel vrta. Na dno kompostnika položimo plast grobega materiala, kot so zmlati leseni delci in slama. Na to naložimo 15 cm debelo plast kuhinjskih in vrtnih odpadkov, ki jo pokrijemo s plastjo (2,5 cm) vrtno zemlje in vrtnih odpadkov. Če slednjih nimamo, uporabimo papir, lepenko, žagovino, slamo, lesni pepel, čajne vrečke, kavne filtre, bombažne in svilene ostanke, hišne pometnine in prah iz sesalnikov. V takem zaporedju počasi sestavljamo kompostni kup do vrha kompostnika. Kup mora biti zaščiten s pokrovom, ves čas pa moramo skrbeti tudi za zadostno vlago in zračenje, kar omogoča optimalen potek procesa, ki poteka v kompostniku - trohnenja. Za pospešitev kompostiranja lahko dodajamo razne pospeševalce, ki so v ustreznih prodajalnah vedno dostopni. Po nekaj dneh, ko bo proces trohnenja v kompostniku v polnem zamahu, se bo temperatura v njegovi sredini dvignila do 60 stopinj. V 6 do 12 mesecih se bo kompostni kup počasi posedel in postal podoben temno rjavi gozdni prhnini. Pridelali bomo zrel kompost.

Kako uporabiti pridelani kompost?

Zrel kompost presejemo skozi fino sito in ga uporabimo za lončnice, gredice. Grobi, nepresejani kompost pa lahko uporabimo za gnojenje sadnega drevja in večjih rastlin. Kompost lahko raztresemo po površini ali pa ga plitvo zamešamo v zemljo.

3 uami že od malih rok

Radio **Krka**
106.6 MHz

www.radiokrka.com

VRTEC CICIBAN NOVO MESTO
Ragovska ulica 18, 8000 Novo mesto

K•N•J•I•Ž•N•I•C•A
Paola Golie
Kidričeva 2, p.p.29
8210 Trebnje Tel.: 07/ 34-82-110

RIC Novo mesto
Novi trg 5, Novo mesto
tel.: 07 39 34 550
www.ric-nm.si

Visoka šola za upravljanje in poslovanje
Dodiplomski visokošolski programi
Na Loko 2, Novo mesto
tel.: 07 39 30 020

DOLENJSKI MUZEJ
Muzejska 7, Novo mesto

OŠ Bršljin
Kočevarjeva 40, Novo mesto
e-mail: os.brsljin@guest.arnes.si

Šolski center Novo mesto
Šegova 112
Novo mesto

OŠ Brusnice
Velike Brusnice 101,
V. Brusnice

KNJIZNICA
Rozmanova 26/28,
Novo mesto
tel: 07 393 46 74

Osnovna šola CENTER
Seidlova cesta 7
8000 Novo mesto

Zavod za varstvo kulturne dediščine Slovenije
Območna enota Novo mesto

KULTURNI CENTER JANEZA TRDINE
KC Janeza Trdine
Novi trg 5, Novo mesto

Zarja d.d.
Stanovanjsko podjetje
Prešernov trg 5
Novo mesto

Osnovna šola GRM
Trdinova ul. 7,
8000 Novo mesto
Tel.: 07 39 35 900

Gledalnska šola Majana Kozine Novo mesto

Kmetijska šola Grm
Sevno 13
Novo mesto

GIMNAZIJA NOVO MESTO
Seidlova cesta 8
8000 Novo mesto

Dijaški dom Novo mesto
Šegova ulica 115
8000 Novo mesto

OŠ Šmarjeta
Šmarjeta 1, Šmarjeta
tel.: 07 38 44 180

GASILSKO REŠEVALNI CENTER NOVO MESTO
Seidlova cesta 29, 8000 Novo mesto

SREDNJA ŠOLA ZA GOSTINSTVO IN TURIZEM
Ulica talcev 3
Tel.: 07 332 15 27

EKONOMSKA ŠOLA
Ulica talcev 3/a
07 39 33 264

Mestna občina Novo mesto
Seidlova 1, Novo mesto

SLS
Slovenska ljudska stranka
Mestni odbor Novo mesto

GOSTILNA IN SLAŠČIČARNA JAKŠE
Drška 44, Novo mesto
tel.: 07/33 77 310, 33 77 311
GSM: 051 311 331

HOTEL **
Kandijska cesta 63, NM
tel.: 07/ 30 28 444
www.pribeokranjcu-vp.si

Galerija Božidar Jakac
Grajška cesta 45, 8311 Kostanjevica na Krki
TEL.: 07/49 87 008, FAX: 07/49 87 335
Ogled razstav in stalnih zbirk:
vsak dan razen ponedeljka od 9. do 18. ure.
www.galerija-bj.si, e-pošta: info@galerija-bj.si

gostišče kos
ZIDANICA KOS NA TRŠKI GORI
Šmarješka c. 26, Novo mesto, Tel.: 07 33 70 540

PUB PRI VODNJAKU
Glavni trg 3, Novo mesto

Bistro in pizzeria Kaval
Panda d.o.o.
Velike Brusnice 13
tel.: 07 30 85 623

Frizerstvo in lasuljarstvo KODRČEK
Ljubljanska 80, tel.: 07 33 26 028
Smolenja vas 3, tel.: 07 33 44 118

McDonalds
Ljubljanska 27
Novo mesto

park novomeški regionalni mesečnik

Gostinstvo Franci Tratnik s.p.
Smednik 12
8274 Raka

R Renata Peterle s.p.
Bršljin 22, Novo mesto
tel.: 07/30 23 384
Frizerski salon

Gostilna Bučar
Boženko Grah, s.p.
Šmihel 14, Novo mesto
Tel.: 07 33 75 325, gsm: 031 647 084

KAVKA PUB
DOBRA KAVA IN DOBRO VZDUŠJE.

Frizerski salon Jure
Kandijska 19, Novo mesto

park

PREPIH
Gornja Težka voda 19
Stopiče
tel.: 07 30 89 404

Primož Polak s.p.
Ljubljanska cesta 26 (TC HEDERA)
8000 Novo mesto • tel:07/33 28 041

LEPOTNI ATELJE
Frizerstvo, solarij, ličenje, pedikura
Milana Majcna 9, Novo mesto
telefon 07 332 45 10

COMPLAN
Trženje in servis računalniške opreme
Ljubljanska 8, Novo mesto
tel.: 07 33 21 638

lokalPatriot
www.lokalpatriot.si
lokalpatriot@lokalpatriot.si

TOTAL
d.o.o.

TONSON
ŠOLA TUJIH JEZIKOV
TEL: 07/ 30 85 382, WWW.TONSON.SI

Plesni center Dolenjske
Novi trg 7, Novo mesto
gsm: 041 754 911

Panda d.o.o.
KZ Krka,
Dom, vrt in kmetijstvo
tel.: 07 33 56 360

PIZZERIA TOTALKA
Kandijska cesta 60
Tel.: 07 302 01 00

1.6. 2007 je začel veljati poletni delovnik.
Knjigarna Goga bo vse do 30.9. za vas odprta od ponedeljka do petka od 9.00 do 21.00 ter ob sobotah od 9.00 - 13.00. Vabljeni!
knjigarna:kavarna:GOGA
Glavni trg 6

DOLENJSKI LIST
Vaš četrtkov prijatelj že 55 let!
Sodelujte v anketi na
www.dol-list.si
(07) 39 30 500

TOTAL TOTALČEK

PARMA VARNOSTNI INŽENIRING
Preventivna regulativa
PARMA Rudi IVANČIČ s.p.
Mala Cikava 17c, 8000 Novo mesto
tel./fax: 07 33 44 220
mob.: 041 649 277

LoGing ESTABLISHED 1993
NOVO MESTO - www.loging.si
INDUSTRIJSKI MONTAŽNI OBJEKTI

Tuš market Brusnice
Panda d.o.o.
tel.: 07 30 85 623 **TUŠ**

www.novomesto.org
VEDNO VROČE

Cvetličarna Cvetnik
Ljubljanska 27,
Podbevškova 4,
Novo mesto
večnik

ZP MS Rozmanova ulica 10, Novo mesto
Tel.: 07 33 71 470, 041 643 969
e-mail: dpm.moja1@siol.net
www.drustvopm-mojca.si
Društvo prijateljev mladine
"Moja" Novo mesto

ACER
Prostorsko načrtovanje, projektiranje
in varstvo okolja Novo mesto, d.o.o.

GALERIJA KRALJ
Prešernov trg 3

Prešernov trg 6,
Novo mesto
tel.: 07 33 74 370
www.student-nm.com
NS STUDENTSKI SERVIS

Robert's elektronik d.o.o.
Novomeška 79, Straža
tel.: 07 30 84 840 **ROBERT'S elektronik**

Visio d.o.o.
Metelkova 7b, Ljubljana

TRGOVINA VIVA SPECIALIZIRANA TRGOVINA S PERILOM (v trgovski hiši Bršljin)
tel.: 07/393-17-96 **LISCA**

Lubcon d.o.o.
Adamičeva 26
Novo mesto
tel.: 07 33 80 760 **LUBCON**

ROLETARSTVO MEDLE d.o.o. 30 let
8000 Novo mesto • Podbevškova ulica 31 • tel.: 07/3 930 930
E-mail: roletarstvo.medle@siol.net
OKNA - VRATA - SENČILA

HHRANILNICA LON
d.d., Kranj
PE Novo mesto
TEL.: 07 337 10 10

VZAJEMNA
Jaz zate, ti zame.

Študentski servis
www.noua.si
051 310 676 **NOUA**

N.Si Nova Slovenija
krščanska ljudska stranka
Zaupamo v moč dobrega

Slovenska demokratska stranka SDS
Mestni odbor
Novo mesto

steklarstvo Vidmar
Brod 11,
8000 Novo mesto
Tel.: 07 337 90 90

ARCH LINEA
projektiranje, načrtovanje, oprema, design
Ljubljanska cesta 26, 8000 Novo mesto
tel 07 30 - 79-811, 041 671-321

YURENA
33 72 100
šola tujih jezikov
Glavni trg 11, Novo mesto 102

Real d.o.o. Novo mesto
Kočevarjeva 2,
8000 Novo mesto **R&I REAL**

dacomm
KERAMIKA

UDARNI list

IN3 N3 d.o.o.
Krajčeva 17
Novo mesto

park

CEMENTNI IZDELKI BREZNIKAR
Straža 13, 8232 Sentrupert
Tel.: 07/ 34 34 590 Fax: 07/ 34 34 591
Mobilni: 041 427 652

tak Novo mesto d.o.o.
NAŠE DELO:
STANOVANJSKE STAVBE
INDUSTRIJSKE STAVBE
JAVNE STAVBE
ŠPORTNI OBJEKTI
URBANISTIČNO NAČRTOVANJE
PROSTORSKO NAČRTOVANJE
Tel./fax: 07 33 78 780

SOPHOS
SOPHOS ANTI-VIRUS
Pooblaščen distributer za Slovenijo
www.sophos.si

Sporti d.o.o.
Košenice 83, Novo mesto
Cviček
DRUŽINE ZAUC

TURISTIČNA AGENCIJA NOE **MONDIAL TRAVEL**
Glavni trg 19
Tel.: 07 33 72 740

SOREX d.o.o.
Foersterjeva 10, 8000 Novo mesto
Tel.: 07 33 79 010
e-mail: info@sorex.si, www.sorex.si
Fax: 07 33 79 011
Samolepilne etikete • Foto papir

KODA KNJIGOVODSTVO ORGANIZACIJA IN TRGOVINA d.o.o.
NOVO MESTO, ŠEGOVA 90, TEL.: 07/33 75 960,
FAXS: 07/33 75 961, e-mail: koda@siol.net
VODENJE KNJIGOVODSTVA ZA PODJETJA IN SAMOSTOJNE PODJETNIKE ZA DOMAČI IN TUJI TRG

EKONOMSKE, ORGANIZACIJSKE IN SVETOVALNE STORITVE
Jožica Barbo - Hrastar, s.p.
V Brezov Log 3a
Novo mesto
Tel.: 07 33 70 230
Vodenje poslovnih knjig za pravne osebe, zasebnike,...

BELBLED
Trgovina in servis z računalniško opremo
Tel: 07/30-99-400, http://www.belbled.si

park

KNJIGOVEŠTVO KELBIČ PAVEL S.P.
Delavnica: Pod Trško goro 18, Tel: 07/3325-718
Doma: Mestne njive 6, Tel: 07/ 3325-926
GSM 041/726-644

harlem računalniški inženiring
Foersterjeva ulica 10
8000 Novo mesto
tel. 07 3382 900
http://www.harlem.si/

ISER POOBLAŠČENI IZPITNI CENTER
Evropsko računalniško strokovno
Računalniško izobraževanje, svetovanje in inženiring
Jakovlje 12, Novo mesto
07-33-74-951
www.iser-ak.si

RSL PRODUCTION
WWW.RSL-PRODUCTION.COM

3TAV Izbrane informacije d.o.o.

SALON MASAJŽ N ZDRAVJA Matjaž BUČAR s.p.
Glavni trg 2
Novo mesto
Tel.: 041 736 495
PONUDBA DARILNIH BONOV

TI-MAK d.o.o. timak@siol.net
MAK trgovina z barvami
Nad mlino 70,
8000 Novo mesto
Tel.: 07 393 06 30

Vse na enem mestu: izleti, potovanja, sejmi, letovanja, zimovanja, letalske vozovnice za posameznike in skupine!

• Poslovni informacijski sistemi (Windows okolja, SQL odjemalc/strežnik)
• Razvoj nove programske opreme po meri uporabnika
• Razvoj internet aplikacij in web gostovanje
Tel: 07 393 56 16 • www.3tav.si

ID - INTERIER DESIGN d.o.o.
ARHITEKTURA & DESIGN
GERMOVA 3, 8 000 NOVO MESTO
t: +386 (0)7 393 20 80
f: +386 (0)7 393 20 89
e: info@id-design.si
w: www.id-design.si

ZAPIS PLUS
Podjetje za poslovne storitve d.o.o.

KOMPAS NOVO MESTO d.o.o.
tel. 07/39 31 520
ROBINSON
Poslovalnica Robinson, tel. 07/33 828 00

KAMNOSEŠTVO
Marjan LUKŠIČ s.p.
Košenice 92, Novo mesto,
Tel./fax: 07 33 47 015, gsm: 041 720 102

BOBENČEK TRGOVINA Z GLASBILI
WWW.BOBENCEK.COM
Muzejska 4, Novo mesto
Tel.: 07 33 79 960, 041 685 167
Fax: 07 33 79 961, info@bobencek.com

- Vodenje poslovnih knjig
- Poslovne študije in načrti
- Podjetniško svetovanje
Tel. 07 33 70 150 • Fax. 07 33 70 151
e-mail: zapis@insert.si

oŠ Dragotin Kette
Šegova 117, 8000 Novo mesto
T: 07 373 0850, F: 07 373 0860
tajnistvo-os.dragotin.kette@arnes.si

DRAGAN ŠOBAR s.p.
Elektroinstalacije
Ragovska 2
8000 Novo mesto
Tel, fax: 07 / 334 12 93
Mob: 041 / 616 762

PARKETARSTVO
Marjan Kovačič s.p.
Polaganje, brušenje, lakiranje, ponudba več vrst eksotičnih parketov
Prisojna pot 4, Novo mesto
Tel. 041 652 747
parketarstvo.kovacic@siol.net

grafika
novo mesto d.o.o.

INTE RIER
TRESPA SANITARNE KABIN IN GARDEROBE
KNAUF MAVČNE STENE IN OBLOGE
Armstrong SPUŠČENI STROPI
fermacell Načrtovanje gradbene plošče
NAPUŠČI IN PODSTREŠJA
Kik Interier d.o.o., Bršljin 18 a, 8000 Novo mesto, tel.: 07/33 21 028, 33 22 944, GSM: 041 612 505

Še nekaj *mestneg*
v mestu

PARK 2006/2007

III 895/2006/2007

200701507,9

COBISS c

KULIŽNICA H. JARCA
Stroj. list
Pob. št. 1000

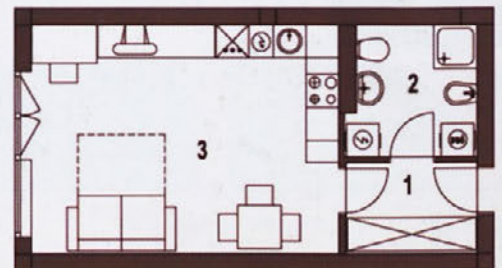
SEIDLOVA PLOŠČAD

V Ločni, med Koštialovo ulico in Seidlovo cesto, v zavetju Marofa in Mestnih njiv, 5 minut hoje od osnovne šole in gimnazije oz. vsega 10 minut od mestnega središča, gradimo za trg stanovanjsko - poslovni objekt s komercialnim imenom

Na podstavku iz garaž, nad trgovino in lokali, bodo trije stanovanjski stolpiči s po tremi nadstropji, ki jih bo ploščad povezovala v celoto. V vseh treh stolpičih bo 54 stanovanj povezanih z garažo s tremi dvigali in stopnišči. V garaži bo izključno stanovalcem namenjenih 90 lastniških parkirnih mest.

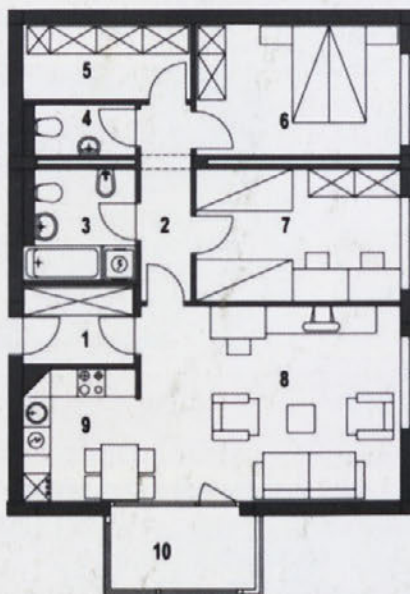
Cene stanovanj se gibljejo v razponu med 1350 in 1700 EUR/m² + DDV. Lastniško garažno parkirno mesto stane 4200 EUR + DDV. Enosobnim in dvosobnim stanovanjem pripada po eno garažno mesto, medtem ko trisobnim stanovanjem pripadata dve. Parkirišče za poslovno trgovski del (33) je predvideno ob Seidlovi cesti.

1 SOBNO STANOVANJE C 1/2 33,80 m²

1	VHOD	PARKET	4,10 m ²
2	KOPALNICA	KERAMIKA	5,55 m ²
3	DNEVNI PROSTOR	PARKET	24,15 m ²
SHRAMBA V K. ŠT. 302		EPOKSI PREMAZ	4,60 m ²
P. M. VGARAŽI ŠT. 32		EPOKSI PREMAZ	12,50 m ²

3 SOBNO STANOVANJE

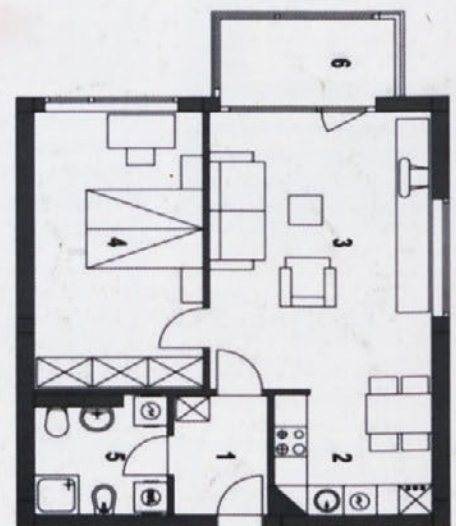

3 SOBNO STANOVANJE B 2/4 80,00 m²

1	VHOD	PARKET	4,10 m ²
2	HODNIK	PARKET	5,10 m ²
3	KOPALNICA	KERAMIKA	5,45 m ²
4	WC	KERAMIKA	2,40 m ²
5	SHRAMBA	PARKET	6,00 m ²
6	SPALNICA	PARKET	13,00 m ²
7	OTROŠKA SOBA	PARKET	13,00 m ²
8	DNEVNI PROSTOR	PARKET	23,95 m ²
9	KUHINJA	PARKET	7,00 m ²
10	ZIMSKIVRT	KERAMIKA	5,55 m ²
SHRAMBA V K. ŠT. 210		EPOKSI PREMAZ	4,30 m ²
P. M. VGARAŽI ŠT. 49,50		EPOKSI PREMAZ	25,00 m ²

2 SOBNO STANOVANJE B 3/1 57,60 m²

1	VHOD	PARKET	4,30 m ²
2	KUHINJA	PARKET	7,00 m ²
3	DNEVNI PROSTOR	PARKET	23,15 m ²
4	SPALNICA	PARKET	17,70 m ²
5	KOPALNICA	KERAMIKA	5,45 m ²
6	ZIMSKIVRT	KERAMIKA	5,55 m ²
SHRAMBA V K. ŠT. 213		EPOKSI PREMAZ	4,30 m ²
P. M. VGARAŽI ŠT. 52		EPOKSI PREMAZ	12,50 m ²

2 SOBNO STANOVANJE